

**R. P. Christophori De Ortega È Societate Iesu, Quondam
Scolasticæ Theologiæ publici Professoris, ac ejusdem
Facultatis Præfecti ... Theologia Controversiarum
Dogmaticarum, & Scholasticarum, de Divina ...**

**Ortega, Cristóbal de
Lugduni, M.DC.LXXX.**

III. De electione ad gloriam ante absoluta merita prædestinati præuisa.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94285](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94285)

QVÆSTIO III.

*De electione ad gloriam ante absoluta
merita prædestinati præuisa.*

¶ Vniuersaliori titulo, quam ab aliis solet, quæstio proponitur. De electione enim solum efficaci ante merita absolute præuisa magna contentione à Theologis nostris disputatur, ex quo Vasquez & Soarez, (duo illa Scholastici belli fulmina) tot post Herculeos Scholasticorum veterum labores plus nobis vltra Theologiæ ostendentes super ea quæstione magno, & ingenio, & studio decertant; sed tamen vniuersaliori proponenda vîs nobis est: cum, vt nihil quod ad antecedentem electionem ad gloriam à Deo Patres tradiderunt omittatur: tum, vt eorum, quæ Vasquez, & Soarista ex scriptura, & Patribus pro sua quique sententia, & contra aduersam producant, æqua iudicis lance librentur. Quæstio autem de adultorum prædestinatione procedit: infantium enim paruulorum cum gratia Baptismi ante vsum rationis decedentium nulla merita sunt.

CERTAMEN I.

*Ante absolute præuisa merita eligi ad
gloriam prædestinatos: certum om-
nibus est, de eius vero electionis
efficacia non item.*

1. Sensus certe aliquo vero, & Theologico prædestinatos ante præuisa merita ad gloriam electos esse Theologo viro dubitare non licet: ita enim, & scriptura & Patres passim loquuntur vt vidimus ex scriptura d. 1. quæst. 2. cert. 2. num. 3. sine num. 6. & num. 7. toto. Dissecti insuper dicuntur absque villo ipsorum merito n. 5. & 6. ex puraque Dei misericordia, & gratuita voluntate, id quod Iacobi Prædestinatorum typo, & Esau reprobatorum exemplari, ac insuper massæ eiusdem partim in vasa honoris, partim in contumeliæ vasa pro figuli arbitrio electæ, dispositæ, Paulus explicuit ibi, & confirmauit. Ex quibus certum omnibus est omnino Prædestinatos ante omne ipsorum meritum ad gloriam, perpetuamque cum ipso amicitiam à Deo fuisse ex scriptura, Patribus ad ea scripturæ testimonia, liquido constare: quare, & electionem ad gloriam ante præuisa prædestinatorum merita à Theologis omnibus vero aliquo Theologico sensu admitti absolute debere, nec posse omni vero Theologico sensu à sano, & Catholico Doctore absolute negari sola est locutio quædam difficilis Augustini ex quæst. 2. ad Simplician. (de qua rursus certam. 4. fusius agetur) ad institutum efficacis electionis antecedentis merita prædestinati ad gloriam, quam, dum negare semel videtur: atque his iterum verbis: *non tamen electio, ad gloriam præcedit iustificacionem* (quæ vtique ex prædestinatione procedit,) sed *electionem iustificacio* (quæ post prædestinationem ordinæ naturæ est, & causalitatis intentionalis hac ratione probat. *Nemo enim eligitur, nisi iam distans ab eo, qui reijcitur: quæ nimirum distantia ante merita, ac demerita prædestinati, & reprobi non est: quare prædestinati ad gloriam ante merita electio vlla esse per Augustinum nequit: verum cum de efficaci electione ad gloriam ibi agat hanc vt summum ibi negasset. Secundo forte, etsi non ad rem ipsam, ad absolutam denominationem electionis, siue ad gratiam, siue ad gloriam vnius præ alio diuersitatem aliquam ex parte ipsorum (quam distan-*

tia nomine explicauit) ac præsupponi censuit.

2. Cæterum, verus sensus Theologicus electionis prædestinatorum præ reprobis ad gloriam, quo admitti ante præuisa absoluta prædestinatorum merita, à Catholicis cunctis Doctoribus electio cuiusmodi absolute debeat, speciatim, & determinate assignari non ita facile potest: si enim electionis antecedentis merita nomine intentionem solum salutis eorum velis significari, ab eius erga prædestinatorum gloriam efficacia, vt tunc supponimus, præscindendo: cum eam etiam erga reprobos salutem habeat Deus, nequit inde eorum præ reprobis electio asseri: cum sint in ea intentione salutis, & gloriæ reprobi prædestinati æquales: quare neque hi ab illis differri, vt ad proprietatem electionis vnius præ alia oportebat. Nec satis videtur efficaciam mediatorum per prædestinationem preparatus prædestinatorum accessus, quia prædestinatio, ac preparatio mediatorum efficaciam gratiæ voluntas ad gratiæ media, non autem ad gloriam se ulterius extendit, maxime in nostra sententia negante electione mediatorum propria finem amari. Tum etiam: quia ex intentione inefficacis tantum seria tamen, veraque suis efficacia media ad finem intentum adhiberi possit non ita est omnibus certum. Sed tamen ex dictis controuersia 7. & controuersia 6. de prudentia electionis ad gloriam prædestinati præ reprobo ante eius merita absolute præuisa verus, propriusque determinate sensus duplex facile inuenitur. Præter ex dictis controu. 6. d. 3. q. 1. certam. 2. & 3. vbi iniquitatem serietatis, & propensionis in finem intentum, in inefficacibus absolute intentionibus veris ostendimus, vimque vniuersalemque motiuam ad electionem mediatorum, vel sufficientem, vel efficaciam, vel vtrouque, iuxta maiorem, vel minorem intentionum inefficaciam serietatem, qua fieri poterit verosimilitudine, vniuersim taxauimus: inde enim dici recte, facileque potest: salutem, & gloriam prædestinatorum inefficaciter quidem, aut propensius, impensiusque inefficaciam mediatorum electionem, ac subinde ante eorum merita absoluta intentionem esse, quam reprobos salus inefficaciter intendatur: ac proinde in intentione ipsa gloriæ prædestinati eius à reprobo ex parte Dei ante vlla merita absoluta illam intendens, claret diuersitas efficiens, ob quam prædestinatus præ reprobo ad gloriam electus ante præuisa merita eius iure iudicatur.

3. secundus verus Theologicus sensus electionis ad gloriam prædestinati præ reprobo ante illius absolute merita à scriptura Patribus, & Theologis cunctis admitti, atque admittenda, æque facili, atque, vt æquino, communior ipsis est, admissa æqualitate quoad serietatem & propensionem intentionis diuine erga vtriusque salutem nullaque in eo vtriusque diuersitate. Cum autem ex parte intentionis gloriæ proflus æqualis tantum, nequeat discrimen necessarium, vt prædestinatus præ reprobo ad gloriam æque vtriusque intentionem electus sit, ac iure dicatur oportere ad mediatorum efficaciam electionem pro salute prædestinati, potius quam pro salute, & gloria reprobi ex ea intentione ortam, siue ad eius prædestinationem recurrere: eius vero accessus multo ex capite intentio illa, vel prædestinatio ex ea intentione orta, atque absoluta prædestinati merita antecedens, ipsius præ reprobo electio ad gloriam absolute est, & iure dicitur. Primo: quia prædestinatio, siue electio efficaciam mediatorum per scientiam medianam de eorum efficaciam directa ex intentione determinate salutis prædestinati, & gloriæ ipsius voluntas interpretatur est, vt vidimus d. 1. quæst. 2. certam. 4. num. 3. à medio, ac deinceps, quæ deficit respectu reprobi, cui, etsi æquali intentione, sufficientia solum auxilia ad salutem proponuntur. Secundo: quia eorum electione per scientiam medianam directam, seu necessitatem consequentem determinationemque, seu necessitatem consequentem aliquam, nimirum ad gloriam suam, Dei voluntate præquam, nimirum ad gloriam suam, Dei voluntate prædestinatus præ reprobo habet, vt vidimus ea quæstiones certam. 5. atque de prædestinati gloriæ Dei intendens cura affectiue maior, quam de gloriâ reprobi est eorum mediatorum electione, vt vidimus cert. 3. num. 7. Ac deum, tamen æqua intrinsece de vniuersique gloriæ intentione Dei sit, tamen respectu gloriæ prædestinati totam suam actiuitatem, & affectiuam motionem exercet de

facto, quin eius aliquid oriatur, dum ex scientia media de auxiliorum efficacia non, nisi auxilia efficacia præparat, prouidetque prædestinato Deo, scientiaque media de inefficacia auxilii sufficientis ex ea intentione detinetur, ne illud ipsi donet, cum tamen ex æqua intentione salutis, & gloriæ reprobis, similique scientia inefficaciæ auxilii sufficientis, quod ipsi donet, eius donatione non abstinere, nec scientiam mediam de efficacia auxiliorum aliorum, quæ eidem denegat expectat pro priori ad ipsorum electionem quam habiturus non est: itaque totas suas affectivas vires exercit, & in actu secundo electionis mediorum, ad quam Deum mouet respectu prædestinati, gloriæque ipsius, intentio illa explicat ac exercit, non autem respectu reprobis cuiusque salutis, vt illa ipsa quæst. 2. certam. 7. numero 3. dicebamus: cum respectu illius vis motiua ad efficaciam mediorum electionem intentionis illius oriatur, solumque materialiter & identice, non autem realiter formaliter præcedat: quare, tamen, secundum se præcisè sumpta, æqua respectu gloriæ vtriusque sit, vt se tamen, suamque affectiuam vim, & motionem in electionem maiorem ad finem explicat, exercit, & exercet, etiam ex parte actus primi prædestinati præ reprobis electio ad gloriam ipsius merita absoluta antecedens absolute est, ac merito nuncupatur.

4. Hoc itaque, vt minimum, sensu electione prædestinatorum ad gloriam ante ipsorum merita præuisa absolute dogmatice statuta: an eiusmodi antecedens prædestinationem, & merita electio prædestinatorum ad gloriam efficax sit de facto, esse possit aut debeat: apud Scholasticos Theologos dubitatur, in ea vero quæstione duplex tantum Scholasticorum opinio absolute altera affirmans, altera absolute negans absque ulteriori examine, & distinctione mentis Authorum referri solet: cum tamen sit in quæstione proposita dubium triplex. Primum: an electio absolute efficax prædestinati debeat prædestinationem, ac subinde merita absoluta prædestinati antecedere, secundum, an de facto ita antecedit? Tertium, an ita saltem possit antecedere? ex horum dubiorum in quæstione præsentis indistinctio, ne, atque inaduerentia antecedentis electionis gloriæ ad merita prædestinati ab omni Theologia vniuersum ab eius efficacia, & inefficacia præcendendo admittit, à nobis explicata hæcenus, factum apud Authores est, vt tam pro affirmatiua, quam pro negante sententia tum multum, & indistinctum prolusit, aut horum, cum ex antiquis, tum ex Recentioribus Scholasticis sylabus textatur, dum Recentiores quemcumque electos ante præuisa merita, immo & ipsorum prædestinationem, prædestinatos absolute docentem legunt (vt omnes docere absolute debent cum non nisi ex intentione salutis absolute & prædestinatio, & mediorum efficaciam pro prædestinati electio esse queat siue efficax intentio siue inefficax asserenda sit) statim pro antecedente electione absolute efficaci ante merita prædestinati illum deservunt. Insuper eos Doctores Recentiores, qui de facto affirmant, quasi pro causa communi omnibus referunt omnes: cum tamen longe aliter alij, atque alij in quæstione de facto assument. Alij autem de facto affirmant, quia aliter fieri posse negant, atque ita necessario fieri debere arbitrantur. Alij vero fieri posse aliter fatentur, ita vero à Deo factum censent: eo etiam discrimine pro negante sententia de facto stare Doctores possunt: vt alij de facto intentionem gloriæ, siue electionem prædestinati ad gloriam absolute efficacem, & antecedentem ad illius merita negent: quia cum cum meritorum, ac subinde obtentionis gloriæ per illa merita libertate essent repugnare. Alij vero, quia, etsi cum ea amice iudicent componibiles, tamen à Deo habitam eiusmodi absolute antecedentem efficacem intentionem, seu electionem ad gloriam prædestinati iudicent non fuisse: Ego vero his notatis Doctorem pro alterutra parte ab alijs reatorum differentis, & sensibus distinctus procedam, nec tam longum, quam alij Catalogum pro alterutra quæstione præsentis parte proponam.

5. Et ex antiquis Scholasticis neminem pro alterutra sententia tuto referri posse censo. Non quidem pro affirmante, quia hi de electione prædestinati ad gloriam ante eius absoluta merita præuisa absolute disputant,

nulla absolute efficaciac intrinsecæ ipsius antecedentis electionis ad merita absoluta prædestinati facta mentione, quin de antecedente absolute electione eius ad gloriam sensu à nobis explicato, atque ab eius absoluta efficaciac, vel inefficaciæ præcedente sunt plane locuti, vt statim in S. Thom. pro ea sententia affirmante ex variis eius locis recitato ostendimus: sed neque pro negatiua sententia certa fide referri veteres Scholastici possunt, quin facile de executiua Dei, & collatiua voluntate gloriæ prædestinato (quæ ex fide non, nisi propter præuisa merita, est) explicari possint, ac debeant. Debeant inquam: quia cum electione prædestinati ad gloriam non, nisi ob præuisa absolute merita constantius, expressiusque negant, de executiua, & collatiua gloriæ loqui se aptius produunt: quia electionem prædestinati ad gloriam absolute talem vero Theologico à nobis explicato sensu negare nequeunt: quin cum Theologis omnibus, tanquam dogma Theologicum vbiuis ea de re agunt admittunt: ergo pro affirmatiua sententia de facto electioni efficaciac absolute gloriæ prædestinati ante eius absoluta merita præuisa, nec aliter haberi à Deo prædestinationem posse ni eiusmodi electio procedat, asserunt Bañez 1. part. q. 23. vbi etiam Zumel Nauarrete, Ripa, Nazarius, Albelda, ac reliqui Recentiores Dominici, qui in 1. part. S. Thom. scripserunt, & in decretis prædeterminatiuis, ac physicis prædeterminationibus actionum creaturarum contingentium Magistrum Bañez Ducem sectantur: cum enim media, seu auxilia efficaciac ad gloriam contingentem per actiones liberas obtinendam prædestinatione à Deo exhibenda, intrinsecus efficaciac, ac proinde ad actiones liberas, & gloriæ determinate à prædestinato obtinendam determinata, ac determinata de se sint, nisi ex intentione efficaci absolute & intrinsecæ tali eligi à Deo, ac prædestinatione donari non possit consequenter censent: idque è simplici intelligentia, quam solum admittunt, vt patet ex his quæ diximus controuersia 6. de prouid. d. 2. quæst. 2. certam. 2. conclus. 1. & d. 3. quæst. 1. nempe ad prouidentiam diuinam erga causas naturales de se ad effectus edendos determinatas, & necessarias, atque erga eorum effectus, solam scientiam simplicis intelligentiæ, & naturalem inferuire, atque solam intentionem efficacem debere præcedere. Proinde suis hisce Thomistis Recentioribus consentit, ac reliquis (Bañez excepto) hac etiam in re præiuit Aluarez 1. de auxiliis d. 3. conclus. 3. citatur Scotus cum suis, sed fide non bona.

CERTAMEN II.

Omissis Thomistis sententia, & Patroni.

1. CVM Thomistis agendum hic non est, nec cum Scotistis aliquot Recentioribus, qui à suo Præceptore, & reliquis doctrinæ suæ consequentia deficiunt, cum satis eorum fundamenta tom. 1. de Deo vno fuerint à nobis disiecta. Aliter longe affirmatiua de facto sententiam plures alij sequuntur, qui physicas nostrarum actionum prædeterminationes, decretaque prædeterminatiua reieciunt: quare, & scientiam mediam de conditionata contingentium nostrorum, vel implicite, vt ante Molinam Scholastici veteres omnes, vel explicite in terminis omnes scholæ nostræ Thomistice Iesuanæ, qui Molinam nostrum ea in re habent præceptorem: quorum acuratum & copiosum elencum posuimus tom. 1. de Deo vno controu. 2. de scientia, & præsertim controu. 3. de decreto diuino concurrendi ad liberas creatas operationes d. 1. fere tota atque eos omnes redeginus ad summam. Ex his ergo non pauci affirmatiua sententiæ in quæstione de facto adherent, ita vero, vt mediorum, seu auxiliorum ad salutem extrinsecus solum, vt docent, efficaciam pro prædestinati electio, atque subinde prædestinatione absque

5. 3. absoluta

absoluta efficaci de se se electione prædestinati ad gloriam antecederent ad eius merita absolute prævisa esse à Deo poterit. Sic censio docuisse Caietanum ad locum citatum ex 1. part. Solum in 1. d. 41. quest. 1. §. *Potest aliter*. Et si qui alij de electione hac veritioribus Scholasticis asseruerunt: illi enim omnes auxilia intrinsecus efficacia, ac subinde decreta intrinsecus efficacia, contingentium per ipsa renuentes, ut citatis locis vidimus, scientiam mediam implicite, ut efficax antecedit electio illa absq; adeo aperta cum contingentibus, ita antecederet intenti, libertate pugna consisteret, ut postea explicatus alij iam citandi, docuerunt. Ex nostris Doctoribus Salmeron tom. 4. part. 3. tract. 14. Cardinal. Tolet. in cap. 8. ad Rom. annotat. 31. vbi Pererius d. 24. Cardinal. Bellarm. 2. de gratia & libero arbitrio. cap. 35. Henriquez de fine hominis cap. 11. ceterisque fultus & distinctus, acutiusque Soarius 1. part. lib. 1. de prædestinatione. c. 8. & opuscul. 3. de auxil. cap. 16. intrinsecam eius anteceditis electionis efficaciam cum gloria ob absoluta merita contingentia intentæ. & contingenter, ac liberè obtinendæ, ac huius, & illorum libertate ex directione intentionis, seu electionis per scientiam mediam componens: atque electionem auxiliorum efficaciam extrinsecus pro prædestinatis, eorumque prædestinationem ex efficaci quoad intrinsecum electi intentione, & electione prædestinati ad gloriam haberi à Deo potuisse, & ibi, & vbiuis ea ipsi res occurrit, asserit, vel supponit. Soario consentiunt prorsus Fasolus 1. p. tom. 2. quest. 13. artic. 1. dub. 3. multa, & accurata eruditione, ingenij pondere & acumine sententiam illustrans. Arriaga tract. de providentia, & prædestinatione d. 35. & 36. totis Curiel in prima Petri cap. 2. controversia 4. concl. 4. Mendoza Augustinianus in quodlibetis quest. 1. scholastica §. *Secundo loco*. Pelantius in p. 1. quest. 23. art. 5. d. 10. & 11. Arrubal. 1. p. d. 72. & 73. supponitque sæpe Annatus discursibus, quos Apologia pro scientia media contra eius impugnatores efformat: citantur in id Lucæ 12. *Quia complacuit Patri vestro dare vobis regnum*. Maldonatus, Ianfenius, Sa, Barradas; sed hi certè electionem pro prædestinatione usurpant, quod ipsum voluit citat. Tolet. Granados denique utramque sententiam affirmantem & negantem vult conciliare tandem, sed dictis à se contradicere conclusionem 1. & 2. quæ sane pro affirmatiua hactenus sententia sunt.

2. Pro affirmatiua hac sententia de facto S. Thom. apertò stare eius Patroni cum Recentiores Thomistæ Dominicani, tum etiam Thomistæ nostri Iesuitæ contendunt, citata enim qu. 23. artic. 4. ait. *Prædestinatio secundum rationem præsupponit electionem, quia est ratio ordinatio in finem*. Non autem præcipitur aliquid ordinandum in finem, nisi præsupposita voluntate finis. Vnde prædestinatio aliquorum in salutem eternam præsupponit secundum rationem, quod Deus velit illorum salutem. Nec bene à nostris Molina articulo 5. d. 1. m. 6. Valentia punct. 4. §. 4. & 5. Valquez cap. infra citando 10. Lessio etiam infra sect. 2. ratione 10. num. 23. Becano infra obiect. 1. salutis eternæ nomine iustificacionem, & perseverantiam finalem in hac vita interpretantur. Siquidem idem apud omnes, atque gloria valet æterna salus. Et S. Doctor de salute, quæ finis præintensus prædestinatis sit, & ex cuius intentione prædestinantur, loquitur expresse. Ea vero finalis salus, quæ finis intensus prædestinatis est, gloria ipsa est non iustificatio, & perseverantia in hac vita, quæ medium ad finem intentum est, & in 1. dist. 41. art. 2. ad 1. *Electio divina est, quæ aliqui ex ordine sue sapientie ordinantur ad finem beatitudinis, sed prædestinatio est secundum quod præparantur eis ea quæ perducunt in finem; & ideo sicut voluntas ordinans in finem præcedit actum voluntatis præparantis ea, quæ ducunt in finem, ita electio prædestinationem præcedit*. Et quest. 6. de veritate art. ait. *prædestinatio supponit dilectionem, per quam Deus vult salutem alicuius: ac proinde etiam electionem, per quam ille qui infallibiliter dirigitur ad finem ab aliis separatur*. Et hæc virgientiora S. Thom. pro affirmante sententia testimonia sunt, nam quæ afferri solent ex hac 1. p. q. 22. art. 2. ad 9. & art. 3. corp. & cit. quest. 41. art. 2. ad 2. &

citata quest. 23. art. 5. ad 3. vbi ait: electionis, ac prædestinationis Dei nullam ex parte nostri, adhuc ex gratia, causam; & diversitatem dari, sed in primum Dei arbitrium & voluntatem gratuitam reduci debere ceterum afferuntur. Neque enim electionem Dei merita absolute prædestinati antecederent absolute talem causam aliquo vero Theologico à nobis dato dogmaticam, & universalij negant; sed solum illam antecederet ad merita absolute efficacem, quam citati Doctores affirmatiue Patroni contendunt: sed ostendamus facili, & paucis virgientiora recitata Authoribus secundum modum recitatis n. 6. ex vlt. esse non posse.

3. Etenim in eis S. Thomas ex necessaria præcedentia intentionis finis, seu electionis, ac dilectionis prædestinati præ reprobo, ut illum obtineat, ad electionem & præparationem mediorum ad vltimum obtinendum, præbat eiusmodi intentionem, seu electionem finis gloriæ prædestinato præ reprobo ad prædestinationem, seu præparationem mediorum efficaciam ad illam à prædestinatione obtinendam debere præcedere: ac subinde de facto ad prædestinationem præsupponi: ergo si loquatur de intentione finis gloriæ, seu electione, & dilectione prædestinati præ reprobo ad illam absolute antecederet, & efficace, hanc necessariò præcedere ad prædestinationem debere ait: ac proinde non, nisi ex electione efficace absolute, & antecedente prædestinationem esse posse contra hos Doctores asserit. Solique Thomistæ Recentiores fanet; quod hi renunt: in autem non loquitur de antecedente efficaci absolute electione ad gloriam, nec ipsis, nec Thomistis fanet; nec minimum negativè sententiæ aduersatur, sed adhuc explicandus restat S. Thom. ut genuina eius mens ad negotium aduersa, vel secus sit, deprehendantur. Valquez vbi proxime S. Thom. explicat, ut & 3. p. d. 13. cap. 1. num. 10. de præcedentia electionis, & dilectionis prædestinati præ reprobo ad gloriam ipsius prædestinati, qui in prædestinatione ipsa includatur, sique ipsa adque sumpta prædestinatione prior prioritate maioris universalitatis, quatenus, iuxta Thomistam plures, Dei gloria, & volitio prius ad obiectum in communi, seu ad eius vniuersalius prædicatum terminata intelligi debet: quam ad prædicata eius in particulari, ut scilicet ad efficaciam auxiliorum vniuersim auxiliis efficaciam consideratis electio ipsorum, quam ad ipsa in particulari efficacia, quæ formalis prædestinatio terminatur intelligatur prioritate vniuersalitatis maioris præcedere confirmari putant nonnulli ex q. 6. de veritate artic. corpore vbi ait: post electionem prædestinati præ reprobo ad gloriam providere media, ut non ceciderit, vel si ceciderit, resurgat. Sed plane S. Thom. agere loquitur de præcedentia intentionis, seu electionis ad gloriam, quæ causalitate, & prioritate nature quæ physica ad præparationem, & electionem mediorum efficaciam in particulari præcedit, quæ prioritate illa maioris vniuersalitatis nequit contineri: loci autem ex quest. 6. de veritate artic. 3. corpore sensus, prioritatem etiam nature, & quasi physicam continet (si absolute continet ut iam videbimus) electionis prædestinati præ reprobo ad gloriam respectu præparationis, seu prædestinationis, & electionis mediorum efficaciam in particulari, non autem prioritatem maioris vniuersalitatis. Tercio alij respondent in sententia sancti Thomæ providentiam, & prædestinationem fieri in actu imperij intellectus, siue imperatiui modi (ut Thomistæ Dominicani Recentiores volunt) siue imperatiui de præfenti (ut vult noster Ruiz impugnati à nobis affatim controversia 6. de providentia disput. 2.) quod affatim controversia 6. de providentia disput. 2. quod post intentionem finis, & electionem mediorum efficaciam à Deo habeatur: sed eiusmodi imperium communitatum de se & S. Thomæ suppositum esse ostendimus ibidem: quare, licet Soarius, qui is vitur pro affirmatiua sua sententia testimoniis huius interpretationis, & solutioni ex mente S. Thom. consentiat 1. de prædestinatione capite quinto, numero 15; & reliquis germanioremque Magister mens Disceat Daza adhibetur, genuina S. Doctoris mens non est.

4. Aliande ergo, & locorum Sancti Thomæ probabilior, & ad eius mentem germanior sensus vobis notandus nobis est, quia antecedentem ad merita absolute

luta prædestinati, & absolute de se efficacem eius præ reprobis electionem ad gloriam contra reliquos præter citatos paucos prædeterminantes Dominicanos, tam affirmantis, quam negantis sententia Doctores necessarii ad prædestinationem à sancto Thoma traditam admittimus. Primus esse potest ex questione sexta, de veritate articulo tertio corpore, ex qua nobis opponitur: ut sentiat ex intentione salutis creaturarum rationalium, & scientia simplicis intelligentie de virtute omnipotentie sue, qua scit pro singulis, & omnibus illis auxilia efficacis extinsecus seu habitura effectum contineri, decernat aliquibus præ aliis non de auxiliis, efficacibus solummodo, ex ea glorie eorum intentione, & dilectione ipsorum providere, quin eius decreti efficacia ultra auxiliorum absolutam positionem ad bonum solum absolutum contingentem creaturarum rationalium, ac libere per illum obtinendam gloriam absolute extendatur. Igitur decreto ex intentione salutis eorum habito interpretati scilicet, & virtualiter magis earum salus, ac ipse ad illam diliguntur ac præ aliis eliguntur, atque ab eis electi, & dilecti separantur, ut loco citato obijcebamur: ex ea vero potiori illarum per decretum illud dilectione postmodum posteriori signo electione auxiliorum per scientiam mediam regulari eliguntur auxilia in particulari efficaciam, qua prædestinatio consistit vel completur, atque à Deo præsupposita glorie dilectione, & electione respectu glorie, inefficaci intrinsecus, prædestinatio procedit. Secundus sensus sit sanctum Thomam censuisse eis loci intentionem salutis, & glorie formalem, & expressam prædestinatorum præ reprobis, horumque electionem specialem inefficacem, & citra absolutam efficaciam, esse propensorem, & impensorem, quam erga non prædestinatorum salutem, est vera quidem, & selecta intentio horum etiam respectu sit: quare & ea ipsa prædestinatio à reprobis primo in Dei voluntate distincta, & separari inde posteriori natura, quasi physice, electione auxiliorum efficaciam sui prædestinatione iterum Dei voluntate discernantur, ac separantur iuxta dicta num. 2. & fors S. Th. ex effectibus voluntatis earum propensionem metius, & intentionem (ut æstimationem humana fieri frequenter, & prudenter solet) maiorem gratiam auxilii efficacis pro prædestinatis, non nisi ex propensore, & intensiore intentione salutis fieri posse, indicavit.

3. Tercius sensus est iuxta dicta numero 3. ut dilectio prædestinati ad gloriam, atque intentio glorie illius nullatenus formaliter excedens propensionem, & selectam intentionem glorie reprobi secundum se præcise, prædestinationis, seu electionis auxiliorum efficaciam causat in actu primo sit, ac necessario debeat præsupponi, sicut ad electionem quamvis mediorum suarum intentionem, ut ratio naturae bene S. Thom. eandem vero electione ipsa mediorum efficaciam, seu prædestinationem, ad quam movet, totaque affectivæ motivas vires suas exercet, & exercet, causam exercet, & de facto prædestinationis constituit: sicut actione, & causalitate sua causam quævis sui effectus causa absolute, & actu præcedens, ac prior ipso constituitur: tamen eadem actione, & causalitate effectus constituitur sui causa posterior: quatenus autem vis illa intentionis motiva ad electionem mediorum efficaciam, quæ respectu glorie reprobi aque intentione oritur, respectu prædestinati tota tota exercetur intentio salutis prædestinati, secundum eam etiam vim in actu primo motivam, totaque suas vires affectivæ impulsivas ad mediorum electionem realiter formaliter præcessisse conueniunt respectu prædestinati, secus respectu reprobi: ac proinde realiter formaliter loquendo intentione ipsa glorie entitativæ, & materialiter eadem prædestinatum præ reprobis in actu etiam primo, non solum ad merita, sed & ad prædestinationem à reprobis in ordine ad æternam salutem discretum, & separatum fuisse, atque præ hoc dilectum, & ad gloriam electum; tamen inefficaci, æquaque omnino intentione veriusque salus à Deo intendatur: fufus, exactiusque forte, quam aliquibus oportere videretur S. Thomæ mentem exquisivi: cum, & me in ipsum deuotionis, & obseruantie satisficerem, cum, ut his explora-

tis, explicatisque sensibus, similibus nec adeo videntur locutionum apud Scholasticos veteres ab affirmantis sententiæ Doctores citatos sensum neganti sententiæ minime aduersum hoc vno eodemque labore ostenderem.

6. Eandem affirmatiuam sententiam, non adeo vniuersaliter de prædestinatis omnibus, sed de Beata Virgine, Apostolis, Baptista, Hieremia, aliisque dignitate, & sanctitate præstantissimis prædestinatis (ut scilicet hi solum, quos eximie prædestinatos vocant fuerint efficaciter ante præuila absolute eorum merita ad gloriam electi) renuunt Okam in 1. d. i. questione unica, lit. G. Gabriel ibi art. 2. concl. 2. & 3. Catherinus 1. de prædestinatione cap. vi. & lib. 3. initio & in cap. 8. ad Rom. tamen ut vidimus d. 1. quæst. 1. his lapsus fuerit, censens Beatos reliquos prædestinatos appellandos non esse, quo super ipsum ibi consultauimus: quod autem electio hæc efficaciter ad gloriam absolute antecedens, de quibusdam prædestinatis asseratur de reliquis negetur, nullum in scriptura, & Patribus fundamentum habet immo vero cum expresse de saluandis, prædestinatisque omnibus eorumque electione, & prædestinatione ad gloriam æque, eodemque modo Patres, & scriptura abique vlla eius distinctionis indicatura loquatur, his Doctores ita distinguuntibus aduersantur, sed neque à ratione verisimilitudinem ea distinctio habet, cum eximij illi sancti sanctitate, & gloria maiore ceteris præcellentes solum intentionem glorie & sanctitatis ex parte obiecti maioris in Deo requirant, non autem ex parte subiecti, seu intrinsecè distinctam, & efficaciorum quam glorie, & sanctitatis minoris aliorum intentio tamen proportionem eorum seruata æque de medijs efficacibus ad maiorem, vel minorem sanctitatem, cuique intentam, abique vlla ex parte efficaciter intentionis diuersitate prædestinatis omnibus à Deo providebitur.

7. Denique Aliazar in Apocalyp. cap. 3. ad id, *Tene quod habes, ne alius accipiat coronam tuam*. Censet Deum primo efficaciter præfuisse numerum saluandorum, non designatis singularibus personis saluandis: postea vero, cum videt aliquem à iure, quod, ut esset ex eo numero habebat, & ad coronam, & ad gloriam ex operibus, & iustitia exidere, alteram in eius coronam, & locum subrogare, efficaciam illi auxilia ministrare, ut ex meritis ad gloriam, & coronam alterius eligatur. Hæc tamen opinio, & est singularis, & absurda. Nam, ut bene Cornelius ibi, non homines coronis, sed coronas hominibus præparauit, sicut nec propter locum gentes, sed propter gentes locum. Secundo primum illud decretum somnium profluit est: immo contra scripturam Patres, & Theologos: quia nullus est electio misericors, aut dilectio huius præ alio, cum ex nullius complacentia sit: ex misericordie vero electione, & dilectione vnus præ alio ad salutem & complacentiam illius negotium prædestinationis totum inchoati dogma Theologicum est. Secundo vel ex eo decreto is qui à iure ut vnus ex eo numero, esset excidit, prædestinatus erat atque etiam qui in eius locum qui illo excidit substituitur: utique esse non potest prædestinatus: quia neuter à iure decideret à numero neque à corona: quare neque alter alteri succederet: si autem neuter prædestinatus, asseratur alter ad eum numerum saluandorum, & ad gloriam, abique prædestinatione Dei perueniet, quod est erroneum: ac quibusnam personis numerus ille saluandorum implendus sit ante absolute præuila merita, & iustitiam Deo in incerto erit, quod est absurdissimum. Si autem dicas eum, qui alteri succedit prædestinatum esse non autem alterum, qui à iure excidit & corona: iam prædestinatus ille de numero saluandorum est atque ad gloriam ante merita & iustitiam finalem electus præ altero reprobis contra re: prædestinatus quippe omnis eo ipso ad gloriam electus absolute est, atque in scriptura Patribus, & tota Theologia dicitur. Rursus: cum decretum illud primum efficax sit: eo ipso quod prædestinatione ad numerum præfinitum saluandorum hic aliquis perueniat, salutis perdendæ contingentiam, & potestatem amittet, & antecedentem illius obtinendæ necessitatem subibit: ac si ipse efficaciter antecederet ad merita electus ad gloriam foret: quod, tam singulari cogitatio-

ne vitari tentabatur. Atque (vt alia omittam) cum gloria, & corona actus cuiusque vitalis sit, nemo in alterius coronam succedere citius potest quam alterius vitalem actum elicere, quod per totam philosophiam repugnat. De loco Apocalypsis, eiusque genuino sensu certamine 3. dicemus.

8. Pro negante sententia antecedentem & efficacem absolutam electionem ad gloriam ante præuisa absolute merita prædestinatorum ad illam citari etiam ex veteribus Scholasticis plures solent, non meliore quidem fide, quam pro affirmante referebantur: quo enim expressius firmiusque eiusmodi antecedentem merita electionem illorum ad gloriam negant de electione ad gloriam executiua & retributiua, seu exercitè remuneratiua se loqui profitentur: siquidem, vt certamine primo diximus electionem gratuitam intentionem, & prædeterminationem ante absolutam prædestinatorum merita absolute tamen tamen non absolute efficacem, nullus inquam Scholasticorum negauit; nec, nisi contra scripturam Patres & Theologos proinde dogma negari vultatenus potest; idcirco Philorum Theologorum inuiti pro hac sententia recitatione abstinco. Stant igitur explorato pro negatiua hac sententia ex his, qui contra proximil sæculi Hæreticos scripserunt Albertus Pighius 8. de libero arbitrio capite secundo, Richardus Taper articulo 7. §. Nec re ipsa. Hieronymus Oslorius 9. de iusticia Ioan. Ekus in suo Chisopacho centur. 1. Diuicio de concordia liberi arbitrij, & prædestinatione parte secunda, capite tertio, ad 3. Cardin. Sadoleus in capite 8. ad Roman. Stapleton in capite nono, & orat. de hoc argumento, Bartholomæus Camerarius dialog. Cathol. capite 6. Ioannes à Bononia, & Franciscus Carthag. tract. de prædest. Nolter Turrian. opuscul. de elect. diuina, Molina 1. p. q. 23. articulo 2. d. 2. & articulo 3. d. 1. m. 7. & 8. Valent. eadem quaestione, pun. 4. Valquez 1. parte, d. 89. & 3. parte d. 23. Salas tom. de gratia manuscripto tractatu 15. & 14. sectione 15. referens Medinam vtrumque, Ludouicum Legionensem, Sixtum Senensem Adamum, aliosque auctores ad triginta: tamen in eis veteres plures, quos vt dixi Patronos exploratos sententia huius non reputo, Lessius item satis fuscè tractatu de prædestinatione sectione 2. Becanus prima parte, capite 14. quaestione 4. Herize 1. parte tractatu 3. d. 23. à cap. 9. ac deinceps Hachetus tract. 2. quaestione 23. d. 3. capite 3. Gamacharius quaestione 23. capite 6. assert. 2. Monceus tom. 1. d. 4. cap. 4. Cornel. in id Petri 1. *Satagite, ut per bona opera*, &c. Ioannes Præpos. (qui tres potestates refert) 1. parte quaestione 23. articulo 8. dub. 8. §. 2. Sed mirum plane est, Ariagam capere voluisse in sermonibus citatum Herize, quasi tandem huic sententia affirmanti concesserit. Falsolum vero in suas affirmantis partes citatum Molinam trahere voluisse. Cum tamen, tam hic, quam Herize omnem contingentis nostri effectus efficacem præuisionem absolute, & quomodocunque habitam, & regulatam iudicent cum eius contingentia, & libertate contradicitorie pugnare, vt diximus controu. 4. de volunt. d. 6. q. 2. quare eo suo generali princip. q. huius affirmatiuam partem excluderunt, quibus etiam ego ex eod. principio subscribo.

CERTAMEN III.

Irrito pro alterutra sententia ab eius Patronis ex scripture testimoniis pluribus laboratur.

1. **P**roducit pro negante sententia illud Matt. 25. *Venite benedicti Patris mei, possidete paratum vobis regnum (gloriae vtrique) à constitutione mundi: nempe ex æternitate, ex qua mundum fieri constitutum à Deo fuit: Esuriam enim, & dedistis mihi manducare, &c.* quibus æternæ præparationis regni, seu electionis efficacis gloriae prædestinatis præ reprobis pro. causa merita absoluta co-

rum redduntur, sicuti & præparationis gehennæ, seu electionis efficacis reprobis ad inferni penas statim absoluta ipsorum impietas illis verbis. *Ite maledicti in ignem æternum, qui parati estis diabolo & Angelis eius.* Elongamini enim, & non dedistis mihi manducare, &c. Verum hoc loco agi de gloria electione executiua, & absolute, atque exercitè remuneratiua Dei voluntate, de qua nulli nisi Notatoribus relatis, recitatique à Maldonato dubium est, post merita absolute esse diximus d. 1. q. 2. c. 1. n. 5. & ex verbo *possidete*, & authenticè de damnatis claret. Si autem illi de electione, vel antecedente prædestinatione, vel in ea inclusa gratuita & liberali, quam omnes fatentur ad gloriam efficacem sit necne? Nec aliud probat illud ex Matthæo. *Sedere autem ad dexteram meam vel sinistram non est meum dare vobis, sed quibus paratum est à Patre meo, illa etiam Patrum plurimum interpretatione, qui de præparatione ob merita præuisa absolute ex æternitate cum locum intelligunt: sicuti & illum 1. Corin. 2. *Gratias non vidit, &c. quia preparauit Deus is qui diligunt illum.* Eodem decreto illo executiue premiandi exercitè absolute iustorum merita veritas eorum locorum certissima salutar, tamen intentiua electio efficacem absolute prædestinatæ gloriæ prædestinatorum non propter merita absolute, tanquam motiuium, habita, sed per merita tanquam medium obtinendæ in Deo præcedat.*

2. Afferunt illud Iacobi 2. *Nonne Deus elegit pauperes in hoc mundo diuites in fide, & heredes regni, quos promissit Deus diligentibus: quem locum, etiam S. Augustinus de prædest. Sanctor. c. 17. sub finem asserat, vt probet electi fideles fuisse, non quia fideles erant, sed vt ea electione fideles fierent, & que essent: eaque interpretatione aduersarij quiescant, diuinitatem tamen est: sicut enim elegit pauperes in hoc mundo non fuit illos eligere, vt pauperes in eo fierent, vt finem eorum pauperitatem vt conditionem ex parte subiecti ad eorum electionem supposuit; ita & fidei diuinitas, ac merita vt conditio ex parte subiecti supposita ad eandem electionem atque eligendum, vt exprimit Syriaca translatio verbis hinc. *Non pauperes mundi huius diuites autem in fide elegit Deus: sunt heredes Regni illius, quod promissit is qui diligens ipsum.* Quæ electione sententia clarior facta ipso comprobata apparet, atque occurrit instantia, quam præterem putat Falsolus: quod scilicet electi etiam dicantur heredes Regni: cuius tamen hereditas non conditio ex parte subiecti eligendi supposita ad electionem fuit, sed electionis terminus, inquam illi suppositus, sed per ipsam electis afferendus: vt enim heredes fieret adignit hereditatem adirent electi sunt: ita sane, si, cum in electione, & terminus, & subiectum electionis sit: aliud, quam Regni hereditas terminus electionis de qua hic, esse possit ac fuisse ea electione explicetur: non sitim reliqua, quæ ex parte subiecti eligendi præsupponunt eadem electione & facto ipso electionis compositionem electionis eius termini dici possunt. Confirmatur istam hunc atque viget argumentum solita sua interpretatiua soliditate Valquez noster 3. p. d. 23. c. 11. n. 68. ex more ipsa, & intento Iacobi loco recitato, illud cum eo ostendere non esse personarum acceptationem in Ecclesia habendam, vt scilicet diuites in honore, & pretio præ fidei diuitis sint, pauperes vero fideles despectu habeantur: idque Dei exemplo, qui pauperes mundi huius diuites vero fidei merito ad Regni sui hereditatem elegit: suadet efficaciter Iacobus, & apprimè confirmat: vt pertineturiora Saurij nostri euasio de æqua amabiliatè diuitiarum fidei adeo in pauperibus, atque in diuitibus locum non habeat, ea vero solida Valquez interpretatio vtrius firmatur: ex immediate subiunctis à Iacobo de diuitum vitiis. *Nonne diuites per potentiam opprimunt eos: vt libenter, & diuitum tyrannidem, & oppressorum pauperum licet, & diuitum patientiam offendat, atque hos subinde ex fidei & patientia meritis ad regnum Dei electos illos vero ob vitiis suorum demerita ab eo reiectos demonstrat.**

3. Ceterum non minus Valquino rigidus testimoniorum scripturæ, & Patrum interpretes Magister meus Dilect. Daza nihil ex hoc loco ad rem præsentem putat adduci: neque agi in illo de electione diuina prædestinatorum ad gloriam regni nomine significatam: quæ, cum adeo ignota (tunc præcipue in Christianis Ecclesiis præ-

diis, ubi ne ex effectibus quidem dignosci poterat) occulta, & arcana sit, non potuit cunctis fidelibus in argumentum, & exemplar (quod è re omnibus notissima petendum erat) adduci, ut personarum acceptio distingeretur. Regni igitur nomine iudiciariam, & Episcopalem in Ecclesia potestatem pauperibus, Apostolis fide, & meritis diuitibus à Deo factam à Christo Domino datamque post resurrectionem Matth. 28. verbis illis data est mihi omnis potestas, &c. Nouissimum erat fidelibus, quo etiam sensu explicari cum Cyrillo etiam putat illud Matth. 19. Amen dico vobis, quod vos, qui reliquistis omnia, &c. sequuti estis me sedebitis super sedes duodecim iudicantes duodecim tribus Israel. Huic verò Regni Dei pauperibus merito verò ditissimis Apostolis habita à Deo electioni consonant Chrylogus explicans illud Matth. 4. venite post me, &c. Petrus, inquit, & Andreas, Iacobus & Iohannes germanas combinata immo pauperas geminata in Apostolorum Principes eliguntur: erant sensu pauperes, sed innocentia locupletes: arte viles, sed vita merito pretiosi: captores piscium, sed piscatores hominum iam decrevit. Secundo de electione, & vocatione ad fidem, & Ecclesiam interpretatur: quod & regnum etiam Dei dicitur Lucæ 17. 21. Ecce enim Regnum Dei intra vos est: & illud Matth. 8. 12. Filii autem regni eiecentur in tenebras exteriores: immo Matth. 25. & Celorum regnum dici ex parabola decem Virginum obicitur sapienter Magnus Gregorius homil. 12. in Evangelio, & confirmat ex verbis illis Matth. 13. & colligit de Regno eius omnia scandala, quibus Zizaniorum parabola explicatur. De vocatis enim efficaciter ad fidem, & Ecclesiam Christi absolute electio diuina dicitur 1. Petri 1. Electi adueniunt dispersione, &c. ea vero vocatio non efficaci, externaque, & temporaria electione pauperes diuitibus à Deo præhabitis experimento cunctis notissimo constabat, ut ad personarum acceptiorem exemplum diuine electionis eliminandam oportebat. Nam, & Pharisæi Ioan. 7. aiebant. Nunquid aliqui ex principibus credidi in eum? & Christus Dominus Matth. 11. Pauperes euangelizantur: & Lucæ 4. de se illud Isai. Euangelizare pauperibus misit me interpretatur est: ac demum, 1. Corinth. 1. dicitur: videte vocationem vestram fratres quoniam non multi sapientes, non multi potentes, non multi nobiles, &c.

4. Ea interpretatio Dazæ nostro nobisque magis placet quod sit Augustini sententia conformior sic, enim Dei Regnum fides, & Ecclesia Christi electi, ad quam electio temporaria, & externa per vocationem efficacem pauperum iam existentium talium, præ diuitibus habita à Deo notissima cunctis erat. Constat vero pauperes præ diuitibus ad regnum eligi non posse, siue ut illa regnarent, quin ad fidem, & lubinde, ut essent Ecclesie Christiane fideles, eligerentur: ac proinde fidem electionis terminum esse, paupertatem vero secus: quia hanc electioni supponi ad argumenti contra acceptiorem personarum efficaciam est necesse: & facto ipso supposita constabat. Sed oppones: regnum promissum illis, qui Deum diligunt, non fidem, quæ ad dilectionem cui regnum promittitur supponitur, & Christianis iniquis Deum non diligentibus, regnum commune cum bonis & diligenter est: quare, etsi fides, & Ecclesia fidelium Dei regnum aliis dicatur, hoc tamen loco Iacobus eo sensu, & acceptiōe Dei Regnum non usurpat, sed pro regno à Deo finaliter diligenter ipsum iustus promissum, æterna nempe beatitudinis & gloria: quare vtraque interpretatio euangelicæ, præterque Valquez argumentum videtur. Respondetur tamen primo: fidem, & Ecclesiam Christianam esse etiam à Deo promissam toto veteris legis testamento, quod totum vmbra nostri Testamenti Noui fuit: illud autem Deum diligenter dicitur promissum: tum quia extra fidem, & Ecclesiam Christi iusti, ac diligentes Deum esse non possunt, cum tamen extra illam peccatores solum promulgato Evangelio esse queant: tum quia iustis specialiter regnum promissum est: quoniam fidei Christianæ Ecclesie, & sacramentorum eius fructum vsumque præcipue habent, atque ex eorum speciali amore, & beneuolentia, & promissum, & institutum fidei, & Ecclesie Christianæ regnum à Deo fuit. Respondetur secundo opposita regni acceptiōe

Christoph. de Ortega de Dei Vno, Tomus II.

admissa: Iacobum ex nota externa, ac temporaria electione per vocationem efficacem ad fidem argumentum, ut diximus ad suum institutum sumpsisse: de iure vero hereditatis glorie radicali, quod in fide est, fuisse locutum, non de proximo, & formali, quod stat in sola sanctitate, & formali iustitia: cuius est fides necessaria radix: eo enim sensu, & causa ab Apostolis Petro & Paulo fideles omnes (in quibus plures, haud dubio, peccatores erant) saepe in eorum epistolis Sancti nominantur & electi. Denique ut aliquid obiectio præstaret, & Iacobum electione arcana ad regnum & hereditatem glorie ex præiis meritis absolutis pauperum demum locutum ad executiā & exercitiū remuneratiū recursus patebat.

5. Sed illa testimonia, in quibus certitudo electionis prædestinationis, & vocationis nostræ ad gloriam, clusque assequutio infallibilis à nostro bono vlti gratie dependens traditur efficacissima pro negativa sua sententia aestimantur à nostris Lessio, Cornelio, & aliis supra primum ad Romanos 11. In te autem bonitatem Dei, si permanseris in bonitate, alioquin, & tu exideris, sed & illi si non manserint in incredulitate inferentur. Ergo nihil ante vtiulque absoluta opera decretum à Deo efficaciter de eorum salute est, sed vtiulque absoluta opera ad id expectantur 2. Petri. Satagite, ut per bona opera certam vestram vocationem, & electionem faciatis: ergo ante illa certa de se electio: quare, nec de se efficacis fuit.

Apocalypsis 3. Tene quod habes, ne alius accipiat coronam tuam. Vbi eadem, quæ in primo loco consequentia, sed primo loco Iudeos, qui sibi tantum salutis promissionem factam (gentibus ab ea exclusis) gloriabantur, compeñit Paulus: & ostendit gentes à salute non esse exclusas, nec de ea Iudeos debere esse securos, ni bonis operibus instent: nam, & apud Iudeos reprobi erant, & apud gentes prædestinati atque electi aliquot sunt ex meritis gratia saluandi, ac per illa saluandi decreti, & electi: quare, quæ potestate antecedente operari bene, vel secus, possunt obiectiue certam suam electionem facere, atque ne excidantur, ut rami inutiles, efficiere, vel secus, iuxta illud etiam Pauli, ne forte cum aliis prædicauero ipse reprobis efficiar: tamen consequente potestate nequeat electus efficaciter excidi, ac non certam electionem, & vocationem suam facere ratione futuritionis conditionate, & scientie mediæ, quæ ea efficacis electio regulatur: vti Doctores qui hæc opponunt de prædestinatione debent fateri: unde, & Petri locus explicatus manet: tamen de formali electione ad gloriam nemo, præter obiectantes, interpretatur: sed de electione ad gratiam efficacem, siue prædestinatione, ut summum, cuius efficaciam bono eius vlti, tanquam conditione, causaque formali extrinseca constituitur: Acumenius in Catena Græcorum Patrum, Hugo, Beda Carthusianus, & glossa certitudinem, non quidem electioni ipsi intrinsecam sed subiectiuam ipsius electi, vel aliorum, apud quos electionis certitudo ex bonis electi operibus, vel maxime habetur. Denum de electione temporaria, seu vocatione ad fidem germanior eius loci sensus est, in quo synonyme electio, ac vocatio dicuntur: quæ certa fit, cum effectum sortitur. Et textu græco firmam alij legunt: quia bonis operibus fides roboratur, atque obfirmatur quibz ad resistendum erroribus, & vitis, ut statim Petrus adiunxit. Hæc enim facientes non peccabitis aliquando. Apocalypsis locus distinctione potestatis antecedentis, & consequentis satis ad præsens habet quovis modo corona Episcopo Philadelphie ab obiectantibus explicetur. Sancti Thomæ art. 6. ad 1. non de corona glorie suæ ex iure prædestinationis, seu electionis à Deo ad ipsam, sed ex iure anteaactorum meritorum Episcopi illius intelligit: ac proinde eam incertitudinem habita prædestinationis, seu electionis ad gloriam (quæ Episcopo illi probabiliter adfuisse creditur) ratione non esse intelligendam. Nec video quid contra, vel præter textus litteram diceret: qui cum locum de corona, seu dignitate Episcopali, quam habebat interpretaretur: hanc enim, non autem glorie coronam habebat: eam autem, quam habebat tenere, & retinere in tentationibus (vbi antea contra eos officio, illam deique non deficiens retinebat) iubetur ne fiam

Tc alius

alius ei vt inerti, ac muneris impari, ac deficienti succedens accipiat Dei de suo grege postulante, & orante cura, & dispositione: quod nec a Cornelij nostri mente versu simili modo, sine est alienum.

6. Neque vero ab affirmantis sententia Doctoribus ex scriptura laboratur operæ pietatis maiori, & t. ex illo Math. 24. de Antichristi persecutione postrema, quæ tanta fore à Christo Domino prædicatur, vt in errorem inducantur, si fieri potest, etiam electi, & cuius, ni propter electos (addit Marcus quos elegit, emphaticè) dies breuiarentur, nemo saluaretur, vt sensus sit: breuiatos dies tribulationis illius, ne antecedens efficax electio electorum tribulatione diuturniore superata impediretur. Vnde Ioannis 6. *Hæc est voluntas eius qui misit me Patris: vt omne, quod dedit mihi non perdam ex eo quidquam, &c.* Quod ita explicat August. 5. contra Iulian. c. 4. *Ipsi intelliguntur Christo dari, qui ordinati sunt in vitam æternam quam scilicet se eis dare asserit Christus Ioan. 10. & non perierunt in æternum, & non rapit eas quisquam de manu mea.* Est ergo de electione prædestinatorum ad gloriam sermo, & ea quidem antecedente ipsorum merita absoluta, & efficaci, vt ex emphasi Marci, & verbis Ioan. 6. datis significatur. Probaturque rursus ratione: electio enim redditur pro causa, vt diuturnitas persecutionis Antichristi impediretur, præ sufficientibus, efficacibus, quibus de facto prædestinati, seu electi salus obtineatur: quare, & antecedens ad hæc omnia, ac subinde ad merita & perseverantiam ex his oriunda & posteriora. Quod autem absolute efficax ea intentio, seu electio prædestinati ad gloriam sit, patet; siquidem inefficacem electionem salutis erga reprobos etiam habet, & tamen in primis fieri plane & omni sensu potest, vt in errorem inducantur; quod de electis illa dictione, *si fieri potest etiam electi*, asseritur impossibile: sicut & illis, & non rapit eas quisquam de manu mea. Secundo eiusmodi electione, quæ intentio gloriæ solum inefficax sit, reprobi etiam sunt electi: ergo, & propter illos, breuiati dies illi dici deberent, cum vtriusque etiam breuiarentur. Tria hic tanguntur. Primum de impossibilitate perditionis electorum, seu prædestinatorum, salutisque eorum necessitate, quod consequente necessitate salutis, atque impossibilitate perditionis ratione prædestinationis, ex quacunque, inefficaci etiam, intentione salutis ipsorum orta satis verificatur interuentu scientiæ mediæ de conditionata futuritione salutis sub auxilio gratiæ internæ, & externæ etiam protectionis, seu remotionis impedimentorum, quibus non amotis perirent: quam prædestinatio vtramque gratiam absolute afferens supponit; quod autem ea impotentia perditionis electorum non sit antecedens ex efficaci intentione antecedente salutis ipsorum, siue eorum electione, ad salutem ex eodem textu constat: vbi dicitur, neque electos, seu prædestinatos ipsos, neque vllum omnino hominem saluandum, nisi persecutionis illius tempus decurrat: ut illis verbis: *& nisi breuiarentur dies illi non fieret salua omnis caro: fieret autem certe salua prædestinatorum caro, siue prædestinatus, & electus omnis, si antecedente ad eius prædestinationem, ac subinde operæ & salutem per illa obtinendam, absoluta, & efficaci voluntate, & electione diuina esset prædestinatus ad salutem electus: ex ea quippe efficaci, & prorsus antecedente intentione salutis, & electione prædestinati ad gloriam antecedenter etiam, in quavis rerum peristhastis eius salus necessaria erat, eiusque perditio impossibilis: quare & non breuiatis persecutionis illius diebus: sicut, & ea durante prædestinati alij auxiliis efficacibus saluti erunt, eique cum victoria resistent, quibus similia pro quouis prædestinato efficaciam, ad perduraturam etiam persecutioni illi resistentium Dei potentiam, & scientiam adferunt.*

7. secundum quod electione pro reprobis etiam admittenda, si ex æqui salutis vtrorumque intentione dies persecutionis breuiarentur distinctum, est certamine primo, numero 3. & certamine secundo, numero 5.

in explicatione mentis Sancti Thom. offendimus enim adhuc æqualitate entitatis intentionis salutis vtrorumque admittenda, non vno tantum sensu ex parte actus primi etiam, & antierius natura ad prædestinationem, & merita absoluta prædestinatos præ reprobis diuina illa intentione esse ad salutem electos talesque merito haberi, ac nominari debere. Secundum certamine illi primo, numero secundo, & certamine 3. numero 4. iam probabiliter, ac pro non nimis subtilibus, motibus aliam eius antecedentis electionis prædestinati præ reprobo ad salutem ex inefficaci absolute intentione salutis ipsius ex maiori feritate, & propensione (ita efficaciam adhuc) in salutem prædestinatum in salutem, reprobi propolimus satis fundatum ex dictis controuersia 6. de prouidentia d. 3. quaestione prima, certamine secundo & tertio. Tertium, & postremum in textus huius ponderatione, & obiectione radium, qui scilicet modo propter, & pro electis speciatione perfectionis illius dies breuiati dicantur: cum tam prædestinatis, quam reprobis breuiatione illa diuinam perfectionem cessauerit) explicuit doctè, & subtiliter mens Magister Daza. Quia nimirum pro illis merito breuiati perfectionis dies dicantur, qui antea ex eoque perfectione illi resisterant, neque fuerant hactenus in errorem ducti, erantque, ni breuiarentur dies inducendi: si vero solum erant prædestinati, & electi nam reprobi iam omnes, vel fere omnes antea perfectionem inducendi in errorem fuerant, vt moraliter loquendo nullus dignitate perfectionis inducendus superellect: ac proinde, non pro his, aut propter hos, sed propter electam speciationem breuiati dies illi merito dicuntur. Quia breuiatio refectionis erat externa protectionis gratia eo posita, vt per impedimentum ablationis salus obtineatur, vel ruina vitetur: & quia reprobi in eo metu, vel iam ceciderant, vel casuri erant, breuiati, vel non breuiatis illis diebus: si deo eorum breuiati reprobis gratia externæ protectionis non fuit, nec efficax, & congruati inspirationis, & vocationis internæ aliquid contulit, vt prædestinatis contulit & electis: quare non propter, seu pro reprobis, sed pro, & propter prædestinatos illa perfectionis breuiatio facta merito dicitur, ad quorum tantum perseverantiam adduxit & in quorum cessante absolutam salutem, & salutem: ac subinde prædestinationis ipsorum effectus facta. Hoc eodem sensu Apostolus 2. ad Timot. 2. omnia iustitiam propter electos speciatim: & ipsi salutem consequantur videntur dixisse. licet omnibus prodesset postquam quæ Apostolus patiebatur, & ex desiderio salutis omnium ea sustineret: quia, etsi cunctis prodesset exspectant, aut electis, seu prædestinatis profutura de facto, & cum effectu speciatim cum ea sustineret, mirabatur.

8. Inducitur pro affirmantibus id Lucæ 12. Solus timore pusillus grex, quia complacuit (gratuita intra interpretet omnes voluntate) Patri regno dare vobis: Regnum, calli nempe ad quod possessionem temporariam elemosynæ loco elargitione lucrandum statim horretur. Cum enim discipulos de necessitatibus ad vitam sollicitos atque vano egelstatis timore ex Euangelica, quam ipsis prædicabat, paupertate sublimis videret, augmento à maiori ad minus affirmatio cum sollicitudine, & timorem vanum egelstatis depellit, atque eos in paupertatis amore valde obfirmat. Qui enim gratuita, & liberali voluntate regnum calorum dare voluit, tacite vitæ temporariæ necessaria subsidia daturus mouetur: quod nullquam ostenditur, si voluntas dandi regnum meritis promissum post merita absoluta præstita solummodo à Deo haberetur: ea enim necessaria promissione, & fidelitate (vt minimum) voluntas esset non libera, nedum gratuita, & liberalis: quare ex illa, tamen de re maiore liberalis, & gratuita, de re adhuc minore, alia haud quaquam legitime inferretur: sed in primis Chrysologus timorem eis verbis & discipulorum credulibus à Christo depulsum magnitudinis præmi à Patre constituti, ac discipulis ea dictione propagant esse: cunctis sermon. 23. scribens, Nam promissionem regni sui timore seruili statim audire non potest: paraque, & plura in eandem sententiam alia: Secundo Regnum

eis verbis prænuntiatur illud ipsum est quod immediatis verbis: *Quarta primum regnum Dei, & iustitiam eius, & hæc omnia adiciuntur vobis.* Hoc autem regnum Ecclesie Dei, & eius sanctitas, & morum probitas fidelium intelligi vult Barradas tom. 2. concord. Euangel. lib. 1. cap. 26. cuius propagandæ curam eis verbis Apostolis Christus impertit, & suadeat, cui, si ipsi curam omnem suam impendant, necessarium ad vitam illorum tuendam, atque seruandam curam, & providentiam penes Deum fore pollicetur: unde sensus oppositi nobis coherentis textus erit: ne vitæ vestrae necessaria subsidia defutura ab eo timueritis, qui vos ad amplissimam in Ecclesia sua potestatem, & principatum, rem scilicet longe maiorem, gratuita sua, & liberali elegit voluntate: sed esto regnum gloriæ cum plerisque sane Doctoribus eo loci intelligamus: & sit sermo cum Apostolis solus, vel è persona ipsorum cum omnibus fidelibus, (vt cum Euthymio volunt Maldonatus ibi & Barradas proxime nec de electione efficaci antecedente merita) nedum, vt aduersarij volunt prædestinationem, nec de prædestinatione ad gloriam textus intelligi potest: quia ex fidelibus plures, atque ex Apostolis iudas, nec ita ad gloriam erant electi, nec prædestinati: immo vero reprobi & præcisi: nec, nisi impie, contra Christi apertissimam scientiam pie locus Christus dicitur de omnibus prædestinatos, & electos esse iudicantes: Sat ergo erit, si antecedens prædestinationem, & merita voluntas gloriæ, & complacentia illa esse intelligatur, salutis omnium gratuita, & liberalis intentio inefficax & communis ad argumenti efficaciam cum enim ex intentione sufficientia, & necessaria ad salutem media, & subsidia spiritualia ad vitam æternam, longe excellentiora necessariis ad vitam temporalem (de quibus solum solliciti erant discipuli) gratuito etiam & liberaliter cunctis Deus provideat, ritè, rectèque inserunt de necessariis ad vitam, gratuito etiam, & liberaliter, Deum discipulis promissum: præsertim suorum animorum, & Ecclesie fidelium curæ impensis: Denique, & de electione ad gloriam post merita solummodo præuisa complacentia illa dandi eis regnum textui conformis explicanda videatur. Cum enim immediate dicatur: *Quarta primum regnum Dei, & iustitiam eius, & hæc omnia adiciuntur vobis*, auctarij loco, ad præmium principale initiæ obseruationis mandatorum vobis promissum, necessaria ad vitam suppeditabuntur, subditque rationem. *Nolite timere, &c.* quia, cui placuit gratuitum promittere meritis vestris cæli, & gloriæ regnum, & gloriam in præmium, seque obligare, quod, condignis etiam, præstare non tenebatur, citius vitæ necessaria præstare placebit: quo satis ponderationis necessitatis voluntatis dandi gloriam ex meritis, ex qua ad gratiam suppeditandi necessaria vitæ illatio negabatur: currit autem ex gratuita promissione, & obligatione dandi eam ex meritis. Ac tandem, cum ex gratia merita illa obstant, quibus datur gloria, atque in voluntate gratuita dandi gratum interpretatiua dandi gloriam contineatur, gratuita gloriæ donatio moraliter censetur: unde sanctus Augustinus sæpe gratiam pro gratia gloriam vocat: & Trident. sess. 6. capite 14. gratiam libere promissam, & mercedem fideliter reddendam.

9. Pro affirmantibus circumfertur illud Actor. 13. *crediderunt, quotquot præordinati erant ad vitam æternam.* Sed, quam extra rem asseritur, constat ex d. 1. quæstione secunda, certamine primo, numero sexto, & cerè præordinati tantumdem, atque prædestinati apud Augustinum 17. de bono perseverant, S. Thom. & Scholasticos valere: prædestinatio vero, est ante absoluta merita prædestinati sit: at efficax gloriæ voluntas non est: inducuntur ab eisdem testimonia ex 1. ad Ephesios, & 8. & 9. ad Rom. in quibus, & electi, & dilecti, & vocati secundum propositum, id est beneplacitum, & gratum, non autem remuneratorem Dei voluntatem, & antequam boni quidquam, aut mali egissent, de Iacob, & Esau dicitur, quibus, & electio, dilectio, & propositum Dei præcedere dicitur, atque secundum propositum, & electionem, quod tantumdem est atque ex electione, & propositio vocatio

Christoph. de Origena de Deo Pno. Tomus II.

nem efficacem, & cum iusti perseverantia, & gloria coniungendam præparari (quod prædestinatione, providentiaque prædestinatorum propria, & quæ merita eorum absoluta præcedit formaliter sit) electio vero, & dilectio, seu propositum gratuitum, & liberale prædestinationem, & merita antecedens, atque perseverantia, & gloriæ prædestinatorum indefectibiliter coniungendum, nequit non efficax de se esse. Respondetur tamen: propositum, secundum quod vocatio prædestinatorum propria esse dicitur, siue electionem, & dilectionem Dei nihil aliud, quam prædestinationem significare, vt ea loca ex instituto expendent, & interpretantes vidimus d. 1. quæstione 2. certamine 1. sine & certamine 2. quare, neque electionem, seu propositum secundum quod vocatio dicitur infallibiliter cum perseverantia, & gloria prædestinati coniungendum prædestinationi, sed vocationi, quæ secundum propositum esse dicitur solummodo natura præcedere: propositum autem, quod prædestinatio est, secundum electionem esse dicitur, non, quia electio efficax finis gloriæ propositum, seu prædestinationem determinans præcedat: sed quia libere, ac liberaliter, siue è puro arbitrio, & electione Dei illud habentis propositum à Deo habeatur, nullis prædestinati, vel non prædestinati propositum illo suo meritis demeritisve absolute excitato: sed insistent sapè Svarius, atque affirmantes reliqui: vocationem, & gratiam finaliter efficacem, coniunctamque, atque infallibiliter cum perseverantia, & gloria coniungendam, præcipuamque partem & complementum prædestinationis plerumque ex præcedentibus absolute meritis prædestinati à Deo absolute decerni atque donari: ergo nequit ex mera Dei electione, gratuitoque arbitrio esse, ac dici absolute, & indefinitè, seu vniuersaliter propositum, seu prædestinatio, plerumque ex meritis, præcipua, ac potiori sui parte habita, nisi ratione electionis efficacis antecedentis secundum se totam absolute merita prædestinati, ex qua propositum efficacis vocationis, seu prædestinatio habeatur.

10. Respondetur Paulum ibi, & Augustinum, Patres, & Theologos reliquos ex ipso loqui de prædestinationis propositum per modum vnius voluntatis, quia varia signa partialium decretorum, quibus tota illa series constituitur, priorum, posteriorumque vere, intentionaliter, non physice: sicque accepto per modum vnius propositi, & prædestinatione tota, & omnium à primo ad vltimum, & finale efficax auxilium perseverantia coniunctum complectente, ex eo, quod decretum mere gratuitum de auxilio primo efficaci ex nobis non sit, ex quo tota decretorum prædestinationis series inchoatur, nempe tota prædestinatio & propositum, non ex meritis sed gratuitum esse à Paulo, Patribus, & Scholasticis dicitur, quia aliquis ob rationem faciunt (quam nemo ignorat) gratuitam, & liberalem absolute esse prædestinationem an sit negare: sicuti & series tota auxiliorum à primo ad vltimum & perseverantia quæ huic coniuncta est, gratis dari dicitur: quia eius seriei initium ex nobis non est; tamen auxilium efficax finale, perseverantiaque pro illo accepta ex meritis à gratia anteriori ortis sæpe donetur. Et ratio est: quia in primo auxilio ita concatenatorum efficaci datur in radice, & virtute posterius: quare, primo gratuito, & liberaliter donato series tota gratuita & liberali Dei donationi innititur: eaque ablata liberali donatione subrueretur: vt auferretur quidem, si vocatio prima ex nobis, nostræ naturæ viribus & meritis esset (quod solum vt prædestinatio, seu propositum vocationis, & vocatio secundum propositum ex Dei electione, liberoque & liberali arbitrio esset) excludere voluerit Paulus contra Iudæos, qui operibus legis, & propriis viribus salutem obtineri effutiebant: & Augustinus contra Pelagianos, & Semipelagianos, qui solum tenuissimum initium, ansumque prædestinationis Deo ex nobis, naturæque nostræ viribus oblatam volebant: itaque ex gratia & liberalitate Dei tota simul & adæquate sumpta prædestinatio esse absolute merito à scriptura dicitur, sine qua absolute esse non potest, neque inchoari, & in cuius gratuito, & liberali initio reliqua, quibus completur, & absoluitur gratuito virtualiter, & radicaliter donantur. Quæ etiam ratione, si coniunctis de voluntate dandi gratiam,

T. 2. &

& gloriam, tanquam de voluntate vna loquamur, electio ad gloriam, ex meritis licet gratia liberalis, & gratuita dici potest, intelligit eo sensu, & acceptione recte poterit illud Augustini contra Semipelagianos 7. de corrept. & gratia: homines scilicet gratia electos fuisse ad regnandum cum Christo. Hæc iuxta doctrinam Augustini, qui de prædestinat. Sanctorum capite 17. & vbiuis vocationem secundum propositum propriam prædestinatorum censet. Alij enim Patres apud Iustinian. 8. ad Rom. num. 5. (ex quibus Lessius de prædestinatione sect. 3. num. 30.) quancunque vocationem ex liberali Dei voluntate, ac non ex operibus legis, & naturæ, vocationem secundum propositum dici ab Apostolo censent, communemque esse etiam sufficienter ex gratia Dei vocatis non prædestinatis: ac proinde n. 38. fideles omnes vocatos secundum propositum sibi intelligit: quasi pia coniectura, & ex præsentium eorum statu prædestinatos illos omnes Apostolos censet, & vocet, vt significat August. quandoque de bono perseverant. cap. 22.

CERTAMEN IV.

Irrito etiam pro alterutra sententia
certatur ex Patribus.

1. **P**orro ex dictis ad scripturæ loca pro alterutra opinionione ab eius Patronis inducta satis constat nihil pro alterutra sententia ex Patrum testimoniis ad eadem loca scribentium firmum asserti pro alterutra sententia posse: quare eorum recitatione, & explicatione abstinere, ni eorum multitudine, & inculcatione minus Doctos turbati quandoque posse iudicare: ergo per capita saltem, & quasi per summam, memoranda, & explicanda non iavilliter censet: & pro negatiua in primis afferuntur ad id Matthæ. 20. Non est meum dare vobis, sed quibus paratum est à patre meo. Chrysostom. homil. 6. in Matth. scribens: Sed, quibus labore, atque sudore paratum est? Epiphanius hæresi 69. Si laboraveritis erit vobis paratum. Cyrillus. 10. Thes. c. 6. illis, quos excessus certandi commendaverit. Ambros. 5. de fide cap. 3. vt ostenderet patrem quoque non positionibus deferre solere sed meritis: quia Deus personarum acceptor non est. Unde Apostolus ait: quos præsciuit, & prædestinavit. Non enim ante prædestinavit, quam præsciret, sed quorum merita præsciuit, horum præmia prædestinavit. Quem Apostoli locum ita etiam interpretantur vt meritum absoluta præscientia prædestinationem ad gloriam antecesserit. Origen. 7. in eam epist. Theodoret. Theophil. Euthym. Oecumen. Sedul. Theodul. apud Salmer. Tolet. & Iustinian. in cap. 8. & 9. ad Rom. & Damas. Dialog. contra Manich. nos ad iustitiam, & sanctitatis opera hortatur: vt in eorum numero simus, quos Deus bonos fore præsciuit, atque ad æternam vitam præordinavit: idque deinceps ipsum explicatius ait: prævidens Deus ea, quæ nos sponte facimus, ea scilicet, quæ sunt in nostra potestate, etiam ea, quæ non sunt in nostra potestate prædestinavit. Sed Vasquez d. 93. citata c. 3. (qua erat ingenij, & interpretandi sinceritate, & rigore) plerisque ex Græcis Patribus citatis censet non prædestinationem, siue electionem ad gloriam præcise, sed ad gratiam etiam, qua ad gloriam prædestinati ordinantur siue proprie, & strictè, & rigore Theologico acceptam prædestinationem, & voluntatem ex meritis, seu operibus ex nobis, naturæque viribus absolute factis, atque à Deo præstis habitam à Deo esse iudicavisse: quare præsentis sententia directo testimoniis illis non favere, sed nondum ex toto ventilato, atque ab Augustino profligato, ex quo redderentur cautiore Semipelagianorum errori, vt præcis Patribus ante, exortos ventilato; atque ab Ecclesia examinatos alios errores, immò & scholasticis Doctoribus peritissimis, & acutissimis eis favere vñ venit, & Damascenti verba ansam huic interpretationi offerunt non

leuem. Sed, quidquid de hoc sit, de prædestinatione, & preparatione æterna ad præmij, & regni donatorem, & collationem executum facile prælati Patres explicantur, vt Ambrosij, (qui difficilior ex recitatis est) locus expresse: & petitionis materia suadet, quæ de executiva sedium ad dexteram, & sinistram collatione erat, & verba non est meum dare vobis; sed quibus paratum est à patre meo satis suadent: executivum vero præmij, & gloriæ preparativum voluntatem affirmantes electionem efficacem ad gloriam ante absolutam meritæ prædestinationem, non negant, sed fatentur Catholicæ imino vero sua ipsa conclusione asserunt, & supponunt: cum electionem illam suam antecederent ad gloriam non nisi per merita ipsa absoluta obtinendam, & propter eadem absolute præmissa dandam asserant, & defendant.

2. Augustini locus pro negante sententia vigetior, atque huc ex instituto explicandus remissus cert. 1. numero 1. ex quest. 2. ad simplician. ita vt Bellarminus 2. de lib. arbitrio, cap. 15. mutatam postea in suam affirmantem ab Augustino negatiivam fuisse asserat. Hanc vero sic videtur tradidisse quest. 2. ad simplician. Non quia Deus invenit opera in hominibus, quæ eligat, sed quia illud manet, vt iustificet credentes, ideo invenit opera, quæ iam eligat ad regnum Calorum: inferius, Non tamen electio præcedit iustificationem, sed electionem iustificatio, subdit rationem. Nemo enim eligitur, nisi iam distans ab eo, qui reijciatur: Ante opera vero absoluta nulla est subiecti, vel eligendi, vel reijciendi distantia, seu diversitas, ob quam eligatur alter, alter reijciatur, vt patet in eadem vero sententia consistit semper Augustinus, vt liquet ex 4. de prædestinat. Sanctorum, & de bono perseverant. cap. 20. & 21. & item 7. de verbis Domini secundum Matth. gratuitam electionem ad gratiam ab electione ad gloriam, quam non, nisi ex meritis, & remuneratoriæ agnoscat, sic distinguens, elegit autem, & secundum illius gratiam, & secundum suam iustitiam. Quamvis præceptoris sui doctrinæ, & mente illustrissimus discipulus Prosper 2. de vocat. gent. c. 35. adbat. Deus ergo iis, quos elegit (ad gratiam, vt ex sequentibus liquet) sine meritis dat, unde ornetur ex meritis: & frustra dicitur, quod ratio operandi non sit in electis: cum ad hoc operetur vt electi sint, scilicet efficaciter ad gloriam: siquidem ineffaciter independenter, & antecederet ad merita, vel prædestinatione ipsa interpretatur, vel anteriori intentione salutis eorum formaliter, electos ad gloriam prædestinatos vti que admittit iuxta dogma Theologicum sensibus à nobis explicatis certam. 1. à num. 2. & cert. 2. à num. 4. & præsertim vbi discretionem prædestinati à reprobo pro præi nature ad prædestinationem à S. Thom. num. 3. rectam (et si velis ab Augustino nuper) explicatione vltima designavimus. Denique cum Augustinus ante hæc semipelagianam ortam examinavit, & ex iustitia dilectam, in eam cum Græcis Patribus consentire, vel inclinavit: cum tunc ex præstis meritis natura, quæ gratiam præcederet, nec aliter decerni nobis à Deo gratiam doceret, ita, cum ex meritis gratiæ absolute præ gloriam Catholicè censet, non, nisi ex eis absolute præ electionem efficacem ad gloriam à Deo haberi censuisse creationem efficacem ad gloriam, & collationem gloriæ asserti ab Iustiniano: aliam vero efficacem intentionem ad hanc prædestinatorum ad gloriam, ex qua efficacia ad hanc obtinendam media prædestinatione præparatur ab eo non negari, nec asserti: etsi enim reprobi à prædestinato diverfitatem supponendam ad electionem indefinitam dicat, ad denominationem electionis, sensu aliquo non satis ab ipso explicato, requisivit, vt eo etiam casu electionem prædestinati præ reprobo de eorum ex multis Jacob, & Esau agens absolute electionem ad gratiam obinde expresse negavit, tamen scilicet alio occulto aliquam electionem ipsorum his tandem ab occulto si electio hic fuit aliqua, vt sic intelligamur, quod ad Roman. 11. dictum est: reliqua per electionem gratia salus facta sunt: non, vt iustificationem electione fiat: ad vitam æternam, sed vt eligantur, quæ iustificamur.

instituentur: certe ista electio ita oculis est, ut in eadem consensione nobis appere non possit: alias cum id de electione absolute dicat, quin nominet efficacem, omnem electionem ad gloriam ante absoluta merita prædestinati minus catholice negaret, ac sibi contradiceret: cum ea questione ita agat contra Pelagianorum errorem, quem vobis confutat, ut ad eam se questionem, vi exactissimam suam contra eos disputationem, remittat: id autem re ipsa electio ad gratiam est, quam citat sem. 7. electionem expresse vocavit. Nec vitima ratio quidquam præstat. Nam cum Semipelagianismum, post valde ab ipso confutatum, tenuit merita ex propriis viribus medium, & necessarium ad gratiam à Deo obtinendam censibat: Quare neque velle gratiam poterat ex eorum antecedente intentione, siue propter merita ut finem, quia ordinis intentionis, & executionis esset inaccessio, & rerum ipsarum contradictio: ut scilicet, quod natura sua medium est, eius, quod natura etiam sua finis solum illius esse poterat, finis esset, nec posset velle dare gratiam, quia meritum semipelagianum dare vellet, quod gratie effectus non erat, sed natura. Cum autem merita ex gratia Dei media ad gloriam sint, ex huius intentione antecedente, ac propter gloriam, ut finem per merita obtinendam amari illa, atque gratie auxilia præparari absque ulla repugnantia & inconsequencia posset Augustinus docere, ac velle Deum dare gratiam, quia vult dare gloriam, quæ illius mediis meritis effectus est.

3. Affirmantis sententia Patroni producant Augustinum 7. de corrept. & gratia scribentem de prædestinatione. *Quoniam secundum propositum vocati sunt, profectio electi sunt per electionem ut dictum est gratia, non præcedentium meritorum. Electi sunt autem ad regnandum cum Christo: cum Christo vero regnare de regno temporaria iustitia, & gratia in hac vita nullquam dicitur, sed de æterno solum beatitudinis regno, quod rursus explicat. Illis ergo electi ad eternum regnum suum, cum 12. & 13. regnum, ad quod electi sunt, & à gratia temporaria & à perseverantia distinguit, & æternum esse ita scribit. Numerus ergo sanctorum per Dei gratiam Dei regno prædestinatus, donata sibi perseverantia, illuc integre profectus. Et ille integerrimus sine fine beatissimus servatur. Et quidem erectio hæc ad regnandum cum Christo non est ad gratiam primam vocationis, nec temporaria iustificationis, & adoptionis: nam ex numero ita electorum plures deficiunt perseverantia defectu, quare nec integerrimus, nec sine fine beatissimus servabitur: quare nec eiusmodi electio, quæ perseverantia, ac subinde glorie æternæ electi non coniungitur, propria prædestinationum est, ut electio ad regnandum cum Christo, & sine fine, de qua hic, & vbi de eiusmodi electione loquitur. Audiatur cap. 22. de bono perseverantia. Si qui obediunt, sed in regnum eius, & gloriam prædestinati non sunt, temporales sunt: cum ergo ad gratiam vocationis, & adoptionis, & perseverantiam cum glorie regno ipsorum coniuncta, electos sine meritis esse oporteat ex Augustino prædestinatos quosvis, ut tales & secundum propositum in eius, & Pauli phrasi vocati sint, ad gloriam etiam sine meritis, ac proinde antecedenter ad merita, & efficaciter electos esse censendus Augustinus est docuisse: siquidem electio sine meritis ad Regnum, glorie ex qua media efficacia ad perseverantiam, & gloriam cum eis infallibiliter coniungendam prædestinationum sine vocatorum secundum propositum propria, & necessaria, & gratuita, atque eorum absoluta merita præcedens, ac sine eorum meritis à Deo habita per Augustinum non, nisi efficax esse posset: immo id totum proxime videtur Augustinus docuisse, cum aiebat. Quicunque ergo ab illa originali damnatione ista gratia divina largitate discreti sunt, non est dubium, quod & procuratur eis audiendam Evangelium, & cum audiunt credunt, & in fide, qua per dilectionem operatur usque in finem perseverant, etsi quando exortantur emendantur. Dubium autem esse poterat an electio, & discretio gratuita ab Augustino asserta efficax ab ipso crederetur, & foret idque de mente esse Augustini constat viterius ex eius intelligentissimi discipuli Prosperi epistola ad ipsum quæ extat ante Augu-*

stini libro de prædestinat. Sanctorum, ubi doctrinæ præceptoris de prædestinatione super hac re explicationem ab ipso reposcit: *Quomodo per hanc prædicationem propositi Dei, quo fideles sunt, qui præordinati sunt ad vitam æternam, nemo eorum, qui cohortandi sunt, impleatur, ne occasione negligentia habeant se prædestinatos esse desperent. Quia scilicet censetur electionem, & gratiam, & ante merita efficacem, cum ad finem, tum ad gloriam ad prædestinationem, & vocationem electorum & vocatorum secundum propositum ab Augustino esse constanter assertam. Atque ita eius mentem in Gallia à Massiliensibus intellectam: ut esse de electione & proposito divino cui resisti ab electis, atque ita vocatis nequeat, refert Prosper ibi & Hilarius sua epistola ad Augustinum, quæ epistole Prosperi iuncta circumferuntur: quin Gallorum impostura Præceptoris suo Augustino ipsi ibi conquerantur, nec Prosper ad capitula Gallorum c. 7. & 2. de vocat. gent. c. 16. nec Fulgentius 1. ad Monimac. cap. 8. & 13. nec Augustinus ipse: immo vero tam Augustinus lib. de prædestinat. Sanctor. & de corrept. & grat. quam ipsi eius Allectæ Augustini sententiam ex scriptura confirmare contendunt. Accedite Augustinum illud 1. ad Timot. 2. vult omnes salvos fieri non semel, sed sæpe, de solis prædestinatis intelligere: ac proinde gratiam, atque à meritis independentem intentionem glorie ad electionem mediorem solummodo efficaciam inducitur, & cui resisti non posset solum agnovisse: ut omne hominum genus in duas classes, alteram ita electorum antecedenter, alteram electorum dimiserit, ut taciti etiam, nec reclamantes Prosper, & Hilarius de sancti Augustini mente apud Gallos stata, & evulgata suis epistolis ad ipsum retuleret.*

4. Hæc tamen omnia neque ex intento, neque ex textu sunt, neque ex mente Augustini pro affirmante sententia, intentum enim Augustini libris de correptione, & grat. de prædestinat. Sanctorum, de bono perseverantia, & vbi de gratia, & prædestinatione ad gloriam agit contra Pelagianos, & semipelagianos erat meritum omne ad gloriam quovis modo, & gradu conducent ex Dei gratia, non autem ex operibus viribus naturæ adhuc initiatæ, & inchoatæ esse: ac proinde gratia, & prædestinationis nullam ex parte nostræ, & naturæ viribus causam dari: ex quo fit, ut de electione, non quidem directa, & formalis ad gloriam, siue glorie prædestinatorum, sed gratia, siue ad gratiam formaliter, hoc est de præparatione gratia efficacia ad gloriam infallibiliter per eam obtinendæ, siue formalis in eius phrasi prædestinatione (quæ interpretatur, & præsuppositivæ ratione intentionis, ex qua gratia eiusmodi eligitur, glorie per eam obtinendæ voluntas est) loquatur Augustinus, quoties de electione gratia ad regnum, siue ad regnandum cum Christo loquitur: nihilominus, nil omnino de eius intentionis præsuppositæ ad prædestinationem, siue electionem, & præparationem gratia illius efficacia, vel inefficacia (impertinente scilicet propterea ad institutum illud suum questione) curans. Id ipsum contextus Augustini ubique suadet: cum electionem semper cum prædestinatione coniungat, gratia electionem vocet, & æternam in Dei voluntate, & temporariam in eius effectu, gratia nimirum donatione, & collatione, utramque gratuitam, atque meritis ex nobis, & naturæ viribus non esse probat 1. de prædestinat. Sanctorum ex illo ad Rom. 11. Reliquia per electionem gratia salva facta sunt, in cuius libro, c. 17. ait: *Intelligamus ergo vocationem, qua sunt electi, non qui eliguntur, quia crediderunt: sed qui eliguntur, ut credant. Vocatione autem non sunt formaliter electi, neque ad gloriam, neque ad finem æternam, & internam Dei electione, quæ vocatio non est, neque esse potest: sed externa solum, ac temporaria, quæ internæ, & æternæ illius voluntatis divine, & efficacis effectus est: sed neque actiue electi electione alia antecedente ad fidem, aut gloriam fieri vocatione illa possunt, ex qua vocatio ipsa eiusque præparatio, seu prædestinatio ita vocati proveniat: Cum causa per suum effectum nequeat fieri nisi implicatorie, quod prius natura est, ad posterius se ipso trahatur, & posterius natura retro trahatur ab seipso prius: censeat*

igitur

dente efficaci, & gratuita ad gratiam, non autem ad gloriam testimonia illa esse monstrauimus. Et uocatione ipsa formaliter constituta, ubi de electione externa loquitur Augustinus, vel prædestinatione ipsa, ubi de interna, & æterna Dei electione loquitur. Et sane superfluo Doctores isti exoticam eam phrasim Augustino imponunt, cum distinctione illa sua ordinis, intentionis, & executionis ipsi familiari, satis habeant, ut perfunctoris solutionibus ad testimonia Patrum (quorum contextum plerique ex R-centioribus Scholasticis non legunt, & intentum non attendunt) pessimo in scholas inducto more utrique responderent. Inadequate locutionis suaderetur, atque, vel partim affirmanti probandæ, vel obiectionibus contra illam eludendis, aut uerisimiliter eludendis, ex usu esse posse oportere, electionem efficacem antecedentem expellam, & formalem gloriam, vel eius, ad quod prius quis eligitur, & cui illius affectione fit, etque conformis, ac tubinde in ea phrasi electus, aliquo Augustini textu, atque uerisimili interpretatione probati: nisi enim ea prima electio statuatur, cui secunda conformetur, non extrahitur, illa uero prima electio nec adductis, neque illo Augustini testimonio uerisimiliter probatur ut ex dictis nunc constat: unde ille ordo intentionis, & executionis voluntatum, seu electionum glorie efficaciam ad rem præsentem euanescent, neque uerbis illis Augustini ex sermone illo 7. recitatis, que aperte de electione gratie, siue ad gratiam sunt: quod autem occasione erroris Pelagiani, ac Semipelagiani confutandi locis pro affirmante sententia productis de electione gratuita ad gloriam ante merita absoluta ex gratia prouenientia contra Patrum antiquiorum communem sententiam eam non admittunt, nisi post merita gratie sententiam suam Augustinus dixerit, neganti sententia contra affirmantem plurimum donat: nempe communem, uaniquæ, & statim apud Patres antiquos sententiam negantem fuisse, à qua nimirum nisi Ecclesiæ declaratione, ac definitione in oppositum extante, quam hæcenus non extare aduersarij fatentur) nulli ne Augustino quidem, citra temeritatem recedere liceret. Fallum autem est illam de efficaci electione ad gloriam antecedente merita absoluta ex gratia præuenientia ante Scholasticos seculi proximi, nedum apud antiquos Patres, extitisse.

7. Secundo Augustinus ubi de electione gratuita, ac siue meritis agit, de ea ut dogmatica ueritate à scriptura, & Apostolo præsertim tradita agit: atqui per aduersarios electio gratuita, & ante merita prouenientia ex gratia dogmatica ueritas non est: ergo nullibi Augustinus de electione ad gloriam antecedente merita gratie agit, sed solum de antecedente merita naturæ siue Pelagiana siue Semipelagiana ad prædestinationem, vel secundam omnem sui partem vel secundum eius inchoationem & initium, ut Semipelagiani errorem Pelagij moderabantur. Confirmatur: quia Augustinus, ubi uis electionem antecedentem merita Pauli testimoniis, atque argumentis ab eo tactis in primis confirmat. Pauli uero testimonia, & argumenta omnia contra electionem ad gratiam, seu prædestinationem ex meritis purè nostris, siue ex operibus per naturæ vires habitis, omnino sunt: ergo pro hac solum electione efficaci ad gratiam, seu prædestinatione antecedente merita naturæ ab eisque independentente agit Augustinus. Tercio Augustinus ex instituto contra Pelagianos, ac Semipelagianos agit contra electionem ad gratiam, seu prædestinationem dependentem, & subsequenter ad merita uiribus naturæ habita, ita electi, & prædestinati, sicuti & Paulus contra Iudeos, qui iustificandos se ex legis operibus naturalibus arbitrabantur: atqui locis omnibus, quæ ab aduersariis producuntur, & reliquis, quibus de antecedente electione ad merita prædestinati (quæ æque ab ipsis pro affirmante sua sententia produci possunt) nullique proinde aliis, contra Pelagianorum errorem de subsequente electione gratie, & prædestinationis, ad merita naturæ pugnat Augustinus: ergo contra hunc eis omnibus pugnat, non contra aliam opinionem prius Catholicam, quam, nulloquam (aduersariis ipsis parentibus) inestatur. Pater: quia uerbis, locisque omnibus explorato sententiæ erroris, quam ex instituto Augustinus, cum Paulo impu-

gnant, aduersis contra illam eos non pugnare, sed contra aliam occasionalem, contra quam extendi, utique possunt, pugnas, est sano cuius homini incredibile: immò, & Augustino, & Paulo irrationale: nempe ubique, quasi instituti sui præcipui, tantique ad fidem momenti, quod sibi eis omnibus locis proposuerunt, obliuio ad occurrentes aliud, de quo cum disputationem instituebant non curabant, sed casu inciderunt totam disputationis suæ aciem diuertisse. Quarto inde atque ab absurdo uergetius arguo: quia concilia, quibus Pelagianorum, & Semipelagianorum errores damnati in Ecclesiâ ab Augustini temporibus suis, testimoniis Pauli, & Augustini acti ad eorum damnationem immerito fuerint, cum omnia utriusque loca iuxta affirmantis sententiæ Patronos de electione ad gloriam antecedenter ad merita orta ex Dei gratia sensum legitimum, atque ab utroque intentum habeant, non autem de electione ad gratiam, quam si habent eis Doctoribus non prolium cum in eo iuxta iuentum, & institutum Pauli, & Augustini intelligi necessario debeant: unde imprudenter saltem, eis testimoniis actos, motosque eorum Conciliorum Patres, & Ecclesiâ: immò, & Ecclesiâ seductam ad eorum errorum damnationem fuisse dici posset: quod est blasphemum. Quin, si sensum ab affirmantis sententiæ Patronis legitimum etiam Pauli, & ipsum interpretantis Augustini testimonia habeant, habereque possint, altero de electione ad gratiam efficacem, & prædestinatione independentem à meritis naturæ non excluso, posset quis erroris Pelagij, & Semipelagianorum damnatos non esse contendere: sed potius sententiam negantem electionem efficacem ad gloriam ante merita absoluta à gratia prouenientia, atque ab eis independentem: siquidem testimonia Pauli, iuxta Augustini intelligentiam, quæ damnationi præstentur, cum sensum legitimum, & capiunt etiam, & habent. Alij uero æque utramque negatiuam sententiam electionis efficacis ad gratiam, seu prædestinationis antecedenter ad merita ex propriis uiribus, & gloriæ antecedenter ad merita gratie fuisse damnatam, cuius oppositum affirmantis Patroni, & Theologi reliqui certum esse asserunt, & supponunt. Iam Prosperi testimonia ab affirmantibus inducta ualque ita intelligit 1. part. d. 89. c. 5, ut electionem etiam ad gloriam, scilicet collatam, & executionem ex meritis ab adiuncta gratia profectis, cum Patribus omnibus Semipelagianis admiserint, ut ea referunt loca, nusquamque de eo illos fuisse ab Augustino, aut Prosperi refulatos: sed solum de eo quod adiunctam gratiam primam auxiliantem, & prædestinationem ex operibus nostris initium, inchoationem, & ausulum saltem tenuissimam sumpsisse docuerint: Id quod solum de euacuanda difficultati opposita lat erat.

8. Adde Semipelagianos ulterius non admisisse specialem Dei prouidentiam, siue specialis gratie præparationem erga prædestinatos, præ reprobis, sed gratiam etiam suam æqualiter, & in communem utrique offerre: ab ipsis uero inæqualiter participari, prout ex propriis uiribus ad illam percipiendam, promerendamque inæqualiter conabantur: ac proinde prædestinationem, & reprobationem, per quam alij uasa honoris, alij uasa contumeliæ iuxta Apostolum, sunt, non incipere à libera, & gratuita Dei voluntate dandi aliis specialem gratiam, efficacem, qua certo ad regnum obtinendum diriguntur aliis prætermisiss: unde aliorum prædestinationem ad regnum, atque aliorum à regno reprobationem in voluntate efficaci diuina illud conferendi, aut denegandi post præuista merita, & bonum, abolutum, vel malum usum gratie illius in commune, & æqualiter cunctis oblatæ, inæqualiter uero pro naturalis conatus inæqualitate participatæ sitam solummodo esse: quare nec Deum bona opera, aut merita uia prædestinatis donare: sic eorum sententiam refert Augustino Prosper episc. citat. Itaque quantum ad Deum pertinet, omnibus paratam uitam æternam: quantum autem ad arbitrii libertatem ab his eam apprehendendis, qui Deo sponte crediderint. & auxilium gratia merito creditatis acceperint. Hilari, lita etiam epistol. ad August. sic etiam ex illis recitat, Non ergo elegit Deus opera cuiusquam in præsentia, qua ipse donaturus est: sed fidem, elegit in præsentia: ut quem crediturum esse præsentis, ipsum

ipsum elegerit, aut Spiritum Sanctum daret, ut bona operando etiam vitam æternam consequeretur. Augustinus verò in hoc etiam eos condemnat, quod ex ita partis meritis, & perseverantia præiudis prædestinatio minime gratuita & liberalis ad regnum à Deo habeatur, ac non potius ex gratia specialis preparatione per occasiones singulas, quæ & merita omnia & perseverantiam donat, ut iuxta suam prædestinationis definitionem sic preparatis gratuito à Deo beneficiis, *Certissime quicunque liberantur liberentur.* Ut ex Dei tandem prædestinatione totum negotium directionis certæ, & infallibilis prædestinationum in gloriæ regnum, & salutem pefagatur, atque prædestinatio absolute, quæ vasa honoris quidam præ aliis fiunt, ante merita absoluta dicatur: quia in re à Græcis Patribus, quorum autoritate Semipelagiani se proteggebant, discessit fortasse, quia minus caute de re, & modo loquendi Semipelagianis præluxerant. Nominem vero à non ita de re Semipelagianismum redolentibus, primo, & ab Ambrosio, & à Hieronymo in id quos præcinit, & prædestinatio ad Rom. 8. & Fulgentio 1. ad Monim. cap. 14. discessit, prædestinationem ex præscientia absoluta mentium, ex gratia adhuc provenientium, absolute dictam constantem, & ubique negans: immò lib. de Prædestinat. Dei c. 3. (si ipsius Author sit) non simpliciter, & absolute talem omnino apud ipsam gratiam, & liberalem prædestinationem ex absoluta meritorum gratia præscientia admittit, sed cum addito remunerationis absolute. Est autem ratio: quia prædestinatio Sanctorum ad gloriam dicit auxilium gratiæ, quibus certo ad illam de facto, & absolute, & infallibiliter consequendam diriguntur, ac destinantur preparationem, quæ absolute, & secundum se totam nequit esse ex meritis gratiæ ad quæ præcedit: quare neque ex meritis absolute præiudis esse, dicere absolute potest: tamen si, pro ut præmium solum ex meritis præiudis ex æternitate à Deo preparatum refertur, dici prædestinationem ad ipsum merito possit: ut ad Pauli locum recitatur proximè sapienter observavit S. Thom. ita locutus: *Dicunt quidam, quod præscientia meritorum bonorum, & malorum est ratio prædestinationis, & reprobanis.* Hoc rationaliter dicitur, si prædestinatio respiciet tantum vitam, quæ datur meritis. Denique Prosperi verba illa: *quod retrahatis (typorum vitio pertractatis legitur) priorum de hac re opinionibus penè omnium par inveniuntur, & una sententia.* Patres Augustino & Prospero antiquiores, priorum nomine, haud quaquam denotare: sed Pelagianos, utroque etiam antiquiores: quorum doctrinam Semipelagiani abicere se profitebantur, quoad omnes, & singulas partes, quibus prædestinatio secundum totam suam seriem, & adæquate sumpta constat, ex meritis, & operibus naturæ constituendam; cum tamen in eandem ex æqua gratia prædestinatis, ac reprobis per occasiones singulas oblata à Deo, inæqualiter tamen pro alterutrum inæquali conatu absoluto naturæ absolute participata (ut nuper ex ipsius Prosperi epistola eadem referebat) & quo absolute conatu præiudis, alij vasa honoris, alij vero contumeliæ vasa fierent, in eandem Pelagianorum opinionem, seu potius hæresim, à qua recedere profitebantur, reciderent: id quod satis declarant sequentia Prosperi verba: *eos quorum apud, & una sententia ab ipso dicitur, designantia: nempe qui præpositum, & prædestinationem Dei secundum præscientiam acceperant (absolute) ut ab hoc Deus alios vasa honoris, alios vasa contumeliæ fecerit, &c.* Nemo autem antiquorum Patrum ex præscientia absoluta operum, etiam ex speciali Dei gratia provenientium, alios vasa honoris alios contumeliæ à Deo fieri docuit (si Græcos aliquot, qui Semipelagianis incaute præluxisse putantur excipias) sed Pelagiani soli, quibus tandem dogmate de gratiæ oblatæ aequalitate, eius quæ per occasiones singulas inæquali participatione pro conatu naturæ inæquali nolentes, volentes, iuxta Prosperi, & Hilarii consensere.

9. His opposita apponendaque omnia pro astringente sententia August. testimonia vrgentiora, etiam illa recitata n. 3. facile exarantur: sed hæc etiam ostensam hæc Augustini mentem de electione formali expressa, & efficace ad gratiam antecedenter atque independentem

proinde à meritis Pelagianis, ac Semipelagianis per naturæ vires habitis semper fuisse, aperte demonstrant: ceterum c. illo 7. de corrept. & grat. dixerat: *eliguntur in sua ante constitutionem mundi per electionem gratia (sua) autem gratia, iam non ex operibus, alioquin gratia non est gratia.* His autem ultra expressam electionem gratiæ (quæ gloriæ formaliter non est) cum Apollonio assertam, Apostoli eisdem argumento contra Iulianum, qui legis notitia, & naturæ facultate operibus, propter quæ Dei gratiam iactabant se consequi, vitiorum commissa Semipelagianos. & sensu quidem eodem, ut arguat nesci, nempe si ob merita ex naturæ viribus orta Dei gratia, & prædestinatio à Deo habeatur, gratiam non fore gratiam: ergo horum solum præcedentiam ad gratiam, & gratuitam electionem, seu prædestinationem Dei potest antecedere non posse. Confirmatur: quia de exclusionem meritum ex Dei gratia malè, & contra scriptum argueret: quia ex eo quod merita ex gratia proveniant, Dei dona beneficia, & gratia sunt: quia ut idem constant ait à Deo donantur, in radice congrua vocantur: & ipsi alium de gratia ob merita ex gratia ac sublati gratia donantur, malè argueret gratiam non fore gratiam: quæ à Deo malè inde gratiam non fore gratiam: quæ posse negaret. Confirmatur totum veris August. sequentibus: *electi sunt per electionem, ut dictum est gratia, non præcedentem meritum suorum: quia gratia illi est omne meritum.* Confirmatur secundo: quia præcedentia ex gratia non evadunt rationem gratiæ gloriæ, quæ ob eiusmodi merita datur: ergo malè cederet præcedentiam meritum prædestinatio ad electionem gratiæ proximis verbis, quia gratia est illi omne meritum. Si loqueretur de meritis gratiæ, ac non verum naturæ prædestinati solummodo. Antecedentem Tridentini supra recitati, ubi gloriam pro meritis gratiæ ortis datam, gratiam pro gratia datam appellat, August. cum sæpe alias, tum epist. 10. p. *Unde vna cum meritis præcedentibus redditur: tamen, quia eadem merita quibus redditur non nobis parata sunt per nostram scientiam, sed in nobis facta per gratiam etiam (sempe vita æterna) gratia nuncupatur.* Quato verba ipsa opposita: *electi sunt, quia secundum præpositum vocati sunt* satis ostendunt non loqui August. de electione gloriæ, & antecedente meritis, & vocationem: sed de electione gratiæ; alias enim vocatos, quia electos, quæ electos, quia vocatos diceret: si quidem non vocato electionis, sed electio potius vocationis causa foret: quoniam vero vocatione efficax gratia auxiliantis per singulas occasiones usque ad finem vitæ, quas omnes prædestinatio complectitur coniuncta, & infallibiliter ceteroque connexa cum iustitia, perseverantia, & gloria æternæ directione scientiæ mediæ, quæ dirigitur, electio ipsa electionis vocationis, siue prædestinatio virtualis, & interpretatio electio ad iustitiam perseverantiam regnum siue regnum cum Christo est, ac merito appellatur sequens: & sola motione fidei, & mandatorum absque illa determinatione, atque infallibili, adhuc consequentem, necessitatem motionis ad iustitiam, & æternam vitam, vita æterna dantur Ioan. 12. *Mandatum eius vita æterna est, &c.* Hæc est autem vita æterna, ut cognoscant ut solum Deum verum, & quem misisti Iesum Christum: immò auxilium quodvis gratiæ, sufficiens adhuc, neque effectum habitum ex eo solum, quod absolute habere effectum possit gratia iustificationis ab August. epist. 10. & alibi iniquenter vocatur, ut mediocriter in ipso versatis notum est; citius prædestinatio secundum se totam, & adæquate sumpta, siue electio ad gratiam per singulas occasiones determinatè infallibiliter, & necessitè consequenter saltem, cum iustitia perseverantia, & gloriæ regni connexa electio ad iustitiam ac in ea perseverantiam & regnum, siue regnum cum Christo, & potiori equidem iure, ab August. dicitur. Confirmatur: siquid ex necessitate consequenter, & infallibili conjunctione vocationis iustificationis reprobo datæ cum eius perditione: tamen neque ex intentione antecedente, adhuc inefficace, neque ex decreto regulato per scientiam mediæ de eius perditione, & iniquitate, electus ad gratiamque reprobos dicitur ab Augustino ibidem scribente, *Deum ceteros Apostolum elegerit ad regnum: Iulianum vero ad effundendum suum sanguinem.*

10. Denique

10. Denique eadem consequente necessitate constat prædestinatorum numerum integritatem electione gratie efficacis regulata per scientiam mediam, & in prædestinatione inclusa seruandum, nec posse, possibilitate consequente, electione gratie illius, & virtuali ad regnum, resisti; tamen electio efficax ad regnum merita non antecedit: quod autem efficacia auxilia per occasiones, etiam singulas, ad bona opera iustitiam, perfectam, & gloriam denique obtinendam ex inefficaci gloriæ intentione eligi à Deo, & conferri prædestinatis possunt diximus hic, & ostendimus non semel, fusiulque ex instituto contr. 6. d. 3. q. 2. cert. 2. & 3. Quare nihil inde ex ratione interpretationi eorum testimoniorum ab affirmatiua Patronis subiuncta euincitur: immò nescio, quia fronte ab aliis præter Dominicanos Thomistas, cum quibus nunc non agimus) ea ratio asseratur: quandoquidem ceteri (cum quibus res nunc est) è sola inefficaci gloriæ intentione totum negotium quod absque electione gratie efficacis per occasiones singulas fieri nequit) prædestinationis peragi à Deo posse fatentur. Ex quibus negligenda potius, quam diluenda veniunt plura alia testimonia Augustini, quales illud est ex c. 14. de corrept. & grat. Deo volens saluum facere nullum humanum resistit arbitrium, si enim velle, & nolle in volentis est potestas, ut diuinam voluntatem non impediat: nec superet potestatem. Vbi nec de voluntate, & electione remuneratoria gloriæ propter merita præuisa (quibus Deo volenti saluum facere de facto, & exercite non resistit, neque alia subiuncta virtutis voluntatis, & potentie diuinæ commendatio foret, quam si diceret, neminem illis resistitur qui non resistit, siue ex suppositione, quod non resistit) sermo esse potest; sed de voluntate & electione ad gloriam antecedente merita, immò nec voluntate conferendi auxilia efficacis ad perseverantiam merendum, quæ salutis expressa, & formalis voluntas non est, qualem Augustini verba significant: sed nec de voluntate, siue intentione salutis, & gloriæ inefficaci, cum sit volenti Deo saluum facere non solum resisti ab aliquo possit, verum & à perisicis (reprobis scilicet) de facto resistitur. Confirmat vero Augustinus hanc doctrinam de potestate Dei ad homines pro suo arbitrio saluandos, si velit ex l. Reg. 10. & obierunt potentes, quorum Deus tetigit corda cum Sôph. Ex cuius regni intentione efficaci Deus Principum populi corda tetigerat. Ne verò de fine temporali materia à Deo scilicet diuersa) extra rem adduci nonnulli respondeant ita coe viger. Si ergo cum voluerit Reger in terra Deus constituere, magis habet in potestate sua voluntates hominum, quam ipsi sunt: quis alius facit, ut fiat in corpe corde corrupto, ut celesti constituantur in regno, & c. 20. idem responsum ita confutat. An forte existimant ad regna terra faciendum Deum voluntates inclinare: ad regnum vero celeste obtinendum Deum non inclinare, quorum voluerit voluntates? de gratia & libero arbitrio c. 46. illud Ambrosij, quem vult religiosum facit, ad idem probandum laudat & inducit, & cap. 49. scribit: Eum sine peccato esse, quem Deus vult talem esse. Ambrosij, locus ex lib. 7. in Lucam truncatus (est autem genuinæ eius mentem) recitatur, ut non totam aperiat: integer sic habet. Quos dignatur vocare, & quem vult, religiosum facit, ubi explicatur voluntas Dei obtinenda certo, & infallibiliter actus liberos nostros, siue vlla resistentia: est enim non nuda voluntas Dei illorum intentiva, sed, ut coniuncta cum efficacis vocationis electione, quam illa prima verba declarant, quos dignatur vocare congrue nempe, atque ita vocando, quem vult religiosum facit, & sane, cum absque efficacis intentione salutis antecedente ad medium electionem è sola efficaci, & efficaciam mediorum electione diuina salus obtineri, ac certo, & infallibiliter obtineri, à nobis possit, ut aduersarij fatentur, nequeatque nisi Deo absolute volente saluum facere obtinere: oportet, ut intentione inefficace salutis ita saluandorum Augustini sententia generalis, absque intentionis illius efficacis, ab aduersariis saluetur: ut nec ita saluandi possint resistere: in eis autem sola impotentia consequens resistendi ratione adiuncta, atque ex ea intentione subortie electionis mediorum efficaciam per scientiam mediam, ut diximus, directæ, & regulatæ inuenitur, quare ea generali Augustini doctrina, nihil cum de efficaci intentione absoluta salutis mediorum electionem ac subinde meriti

Christoph. de Ortega de Deo Vno, Tomus II.

ta saluandorum antecedente cogitasse fatendum aduersariis est, ut certe non cogitauit; sed solum de potestatis siue omnipotentie diuinæ virtute, in qua respectu voluntatis, quantumvis rebellis humanæ efficacis auxilia, tamen intrinsece indifferenter continentur: ac proinde si Deus circa salutem cuiusvis, quantum potest facere, velit, nullum arbitrium creatum vquam de facto resistit, immò nec poterit consequente possibilitate resistere, (est autem antecedente vt potest liberum possit) nec diuinam voluntatem impedire, aut superare potestatem.

11. Nec fortioris armaturæ illud est, quod ex August. 3. contra Iulian. c. 3. afferbatur ad duplicem voluntatem efficacem, siue electionem ad gloriam, alteram ordine intentionis merita absoluta prædestinati antecedentem, alteram ordine executionis ad illa subsequentem. *Elegit autem, & secundum suam gratiam, & secundum illorum iustitiam.* Hic enim, sicut & reliqua loca Augustini, & de electione ad gratiam non autem ad gloriam formaliter & expresse est, sed virtualiter solum & interpretatiue, nec merita ex gratia excludens, sed Pelagiana, & Semipelagiana solum excludens ex virtutibus naturæ, contra quæ solum vbius de electione gratuita prædestinatorum agit inuehitur: id quod ex eo c. 3. speciatim præstat & expresse. Probat enim esse electionem gratuitam ex 11. ad Rom. Reliquia per electionem gratia salua facta sunt. Ex quibus inferet. Si enim de tuo opere præsumis: ergo merces tibi redditur non gratia condonatur: si enim gratia est, gratis datur. Cum autem de prædest. sanct. c. 10. dicat eo prædestinationem à gratia differre, quod illa gratia preparatio sit, gratia vero sit ipsa donatio: atque hic gratiam condonari, gratiæque donari, de auxilio gratiæ, sicut Apostolus per quod alij ab aliis discernuntur, planè loquitur. Alij vero utramque electionem colligere volentes ex eodem August. q. 2. ad Simplician. quod ibi præter electionem iustificatorum ad vitam æternam aliam, qua qui iustificentur eliguntur, (tamen occultam) agnoscat, satis ostendunt parum se in August. esse veritatis: immò & Augustini textum, quem producant non legisse: ut enim vidimus supra n. 2. solum ait se non satis intelligere: quo modo nulla præcedente meritorum diuersitate ex parte electorum propria ad primam vocationis gratiam electio esse possit, quam Apostolus ad Rom. 8. illis verbis, ut secundum electionem propositum Dei maneret non ex operibus sed ex vocante dictum est, &c. & sane eligi qui suæ, ut iustificentur, eligi ad gloriam esse vllatenus intelligere non potest: cum gloria ad iustificationem non ordinetur; sed potius è conuerso ad gloriam ordinetur iustificatio: quare de electione ad gratia vocationem sermo est perspicuus. Tandem alij idem excitati c. 3. contra Iulian. verbis illis, nullum elegit dignum, sed eligendo facit dignum conantur deducere: agit enim aperte de electione ad gratiam: alioqui cum negatiua vniuersalis de omni electione sit, si de electione ad gloriam loquatur, nullam ex meritis condignis esse hæresi manifesta doceret. Mitto illud quod in consiliis adhuc ad intemum idem producant ex c. 8. de bono perseverantia: in scrutabile iudicium Dei esse: cur ex duobus peccato originali, aut actuali infectis vnus assumitur aut vocatur congrua vocatione, alter relinquitur, & vel non vocatur omnino, vel non congrue vocetur? Denique cur ex duobus iustus vni deus perseverantia, alteri non item? Id enim de electione ad vocationem, & gratia est, & ex parte illorum nulla inueniri assignari posse ratione discretionis illius ac proinde ad occulta Dei, ac voluntatis iudicia recurri solummodo cum Apostolo posse significat: ea fors etiam ratione donum perseverantia, etiam secundum eam prædestinationis partem, quæ perseverantia dono respondet, dari sine meritis aliquando August. significat, quia ex equè iustis vni sapè à Deo datur, & alteri denegatur: quare, nec in ea discretionem ratio meritorum videtur haberi. Concludo, ergo, nihil ab autoritate pro parte alterutra firmum asseri: tamen pro affirmante debiliora adhuc sunt, quæ proferuntur.

CERTAMEN V.

*Quorsque Vasquez contra Soarium
minus solide discurrerit sum
matim expeditur.*

1. **C**onuenit utrique (ut diximus) absque efficacie intentione salutis & glorie prædestinati saluari eum à Deo ex speciali providentia posse, totamque Dei erga illum prædestinationem atque huius effectus omnes posse consistere contra Thomistas Recentiores Dominicanos hic omisso, atque in simili de necessario decreto prædeterminatio nostrorum contingentium fust confutatos tom. 1. de Deo vno controu. 3. tota disput. 1. atque hac etiam controu. & quæst. non semel. Ostendimus enim ex inefficaci, vera tamen, & seria intentione salutis reprobis sufficiens auxilia ipsi à Deo prouideri, quam veram intentionem salutis eorum / ut vidimus controuersia 4. / licet ex Thomistis hinc pauculi dariores in Deo, non sine temeritate, negent, reliqui tamen cum reliquis Theologis, & Patribus concedunt: quare illorum paucorum ratio, (quod nisi ex efficaci finis intentione media applicari ad finem absolute nequeant) ex eo Theologico dogmate de mediis sufficientibus pro reprobis ex inefficaci salutis ipsorum intentione à Deo prouisis confutatum abunde est: immo & humana etiam experientia, cuius opposita eam rationem confirmare volebant: Siquidem ex intentione vera inefficacia media, quæ iudicio nostro intento fini consequendo inferuit absolute possint, plerumque applicamus, tamen securior, & efficacior alia ad finem applicare omittimus. Ratio autem à priori est: quia de ratione efficacis intentionis finis est intendentem determinare ad faciendum, quantum potest ut finem intentum consequatur: quare ea omnia quæ in sua habet potestate ad finis certioris securiorisque assequutionem applicet, & apponet non intendere efficaciter finem aperte conuincitur. Cum autem infra eam intentionis motionem determinatiuam ad securioris, & efficacioris medijs applicationem, motio intentionis vera, non determinatiua ad securioris medijs, sed solum ad huius assequutionem non repugnet: immo neque ad huius assequutionem non determinatiua, sed impulsua solum, ex eo, quod efficacia media non adhibeantur, veritas intentionis non relictur: quin potius ex motione ad medijs sufficientis applicationem vera seriatim (licet non tota quæ esse poterat serietate & intentione) intentio finis conuincitur: cum implicet medium vere ad finem eligi, & applicari nisi finis vera intentio præcedat. Reliquorum verò Recentiorum Thomistarum Dominicanorum ratio, quod inter intentionem finis, & electionem medijs proportionem requiratur, ut efficaciam electionis non, nisi ex efficaci finis intentione, possit oriri, ne casu Deus in horum electionem, & finis subinde consequutionem, & ultra quam intenderit, videatur incidere, ex dictis facile subruit. Et enim in eorum medijs electionem, & finis consequutionem ex motione determinatiua præcedentis inefficacis intentionis non veniat, venit tamen ex motione impulsua intentionis illius; vnde nec ultra quam intenderit finem consequitur: Cum vere iuxta hos Thomistas eius consequutionem intenderit. Nec casu in illam, & medijs efficaciam incidit electionem: cum ex præconflato, suæque voluntatis arbitrio, & deliberatione in cuiusmodi electionem, & finis consequutionem sciens, volensque libere venerit, ac deuenerit: non secus, atque in ipsam inefficacem finis intentionem, nec vnde determinatus venit, atque, velut in intentionem finis eiusdem, venerit. Sed hi casum contingentis actus, seu effectus respectu liberi agentis, cum huius, & effectus libertate male confundunt: illud ædum de proportio-

ne inter intentionem & electionem quoad efficaciam (quod vel impugnata casualitate, & fortuito respectu agentis male probant, ut vidimus, vel nullatenus probant) falsissimum est. Nam, vel debet esse actum ipsorum subiectiua, quoad efficaciam proportio, vel obiectorum seu in obiectis, ad quæ illi actus ferantur, ac tendunt: subiectiua autem non requiritur; alioqui nullus medijs ex intentione inefficaci finis electio efficax esse potest. Cum tamen ipsi fateantur ex intentione inefficace salutis reprobis electionem efficacem medijs sufficientem eis de facto prouisorum à Deo haberi: sed neque obiectiua siue ex parte obiectorum, in quæ tendunt, requiri ea proportio potest. Tum, quia ea ad actum proportionem impertinens est: tum, quia ex intentione salutis reprobis plurimum, efficaciam medijs plura ad actus conducentes ad ipsorum salutem à Deo eligi ac prouideri, cum vt honestos actus exerceant tam, vt tentationes superent (plura, inquam, sepe etiam quam prædestinatis pluribus, qui sola penitentia finali ne teatæ totius diuturnæ vitæ saluantur) neque præstari Thomistæ non possunt. Hæc (præter generalem rationem de euerione libertatis, & contingente obiectiua salutis ab ita antecedenter electis prædestinatis tamen, pressamque citatis locis, atque postmodum præmissis) ad institutum præsens rationi & sententiæ Thomistæ, & hinc Dominicanis de necessitate intentionis seu electionis ad gloriam merita absolute prædestinatorum antecedentis (in terminis vt aiunt) confutandis facit satis.

2. Venio ad nostros eorumque assecles extrinsecos, qui ea necessitate excluda alterutri sententiæ in quibus de facto adheferunt. Soarius affirmantius principius, & Princeps adeo strenue pro affirmatiua dilucit, atque certauit, vt plura cogitare otiosum prorsus fecerit, & impossibile citatis locis præteritis de auxiliis c. 1. 2. vt nostri Vasquez negatiua sententiæ Docti acerrimi argumentis satisfecerit: & certè laudem transcendendo Recentiores aliqui mererentur, si Soarium, ex quo transcribebant saltem citassent, summa verò doctria pro affirmante sententiæ est, vt antecedentis merita prædestinati efficacis intentionis possibilitatem (quæ subiecta affirmatiua de facto sententiæ sua euidenter reuocaretur) obfisteret: statuit primo, in diuinit voluntatibus diuersum, inuicemque ordinem intentionis, & executionis intercedere debere: vt primo voluntas à finis assequutione ad medijs amorem gradatim, posterius, & posterius, quo media remetiota, & remetiota sunt ad remotissimum usque descendat: 2. vero executionis ordine à remotissimo hoc voluntatis amor incipiat ac inde ad proximiora, & proximiora fini posterius, & posterius ascendat: id quod, & necessarium videretur, cum media remetiota proximiorum causæ sint, supponique absolute ad posterius executionem debeant, & in prædestinationis ordine ad aduersariis, ex intentione inefficaci salutis prædestinatorum necessario admitendum: cum ordine intentionis finis amor antecedit: ordiæ vero executionis auxilij amor ex eo sine primis sit, deinde meriti ex auxilio orti, ac tandem finis amor executionis sit postremus: quod autem amor finis ordine intentionis aliorum amorem antecedit efficacem, vel sufficax sit, nihil refert finis etiam liberi, & contingenter à nobis obinendi libertatis, dammodo ex scientia media diligente efficacem ille amor primus, seu intentio finis à Deo concipitur, iuxta eiusdem Soarij doctrinam generalem de præfinitionibus diuinit contingentium nostrorum operationum: statuit secundo, in electione, seu intentione efficaci illa prima Dei gratuita, & prioris siue motionis illud gratis, vel ex parte actus, seu intentionis ipsius accipi posse, vt scilicet ad eam concipiantur nulla omnino merita absolute præsupposita, ad gloriam electi Deum absolute moueant, ac meritiue instanciant: vel accipi posse ex parte obiecti, vt scilicet prædestinati gloria à Deo efficaciter intendatur efficaciter conferri, siue habeat, siue non habeat merita: ac prout de intentionis illius conferenda: vel potius contra ex parte obiecti onerosè, ac non gratuito conferenda efficaciter intendatur: scilicet ob merita prædestinatis atque vt præmium & corona ab ipso consequenda. At igitur gratis, & sine meritis

sue autem meriti vilum absolute præsumitur ex parte actus prædestinati gloriam à Deo efficaciter intendi ex parte vero obiecti ex gratuita prioris intentione persistente Deum gloriam prædestinati multifariam intendere efficaciter posse. Primo, ut sine meritis à prædestinato obtineatur excludendo positum prædestinati merita ab eius gloriæ intentione collatione, seu illam ipsi gratis, ac liberali prorsus donatione conferre intendendo: quo pacto baptizatis non adultis gloriam efficaciter videtur Deus intendisse. Secundo, neque includendo ex parte obiecti merita prædestinati, sed ab illis pro eo intentionis gloriæ signo præcedendo, quin vel gratuitam, & liberalem vel onerosam gloriæ donationem intendat: ut liberum proinde ita gloriam intendenti Deo sit, siue ob merita & in præmium remuneratorie, siue liberaliter & gratuito pro posteriori eam velle prædestinato, & executione conferre, quin alterutra voluntate posteriore intentioni illi primæ suæ aduerfetur. Postea vero posteriore voluntate efficaci, qua determinatè velit gloriam gratis conferre, non poterit prædestinato eam ob merita conferre, quin hinc posteriori suæ voluntati contradicat ut patet: sicuti, nec posset gratis, & liberaliter gloriam conferre, si loco eius posterioris voluntatis oppositam aliam, quam poterat, de gloria vel corona & præmio, ac remuneratone conferenda posuisset voluntatem habuisset.

3. Secundum hunc modum confirmat: quia, si quis decernat egeno succurrere solum, postea potest modum ex pluribus, quibus succurrere potest eligere: nempe, vel liberali donatione, vel mutuo, vel debita solutione; si egenus ille creditor ipsius sit, quin altera ex his electione intentioni efficaci succurrendi præcise aduerfetur, sed potius illam innersad debituque effectu deducat, secundo: quia potest Deus pluviam, & vberitatem fructuum terre tali tempore efficaciter decernere, quin id per causarum naturalium dispositionem, vel Sancti altissimi preces, aut merita, vel per gratuitam, ac prorsus vberitatem ac miraculosam dispositionem suam à se agendum decernat: postea vero circa vilam, cum voluntate, seu decreto illo repugnantiam, & oppositionem, quous ex his modis, pluviam, & vberitatem pro suo arbitratu decernere, atque exequi: cuiusvis enim ex his modis, aut modis electio per primum illud de pluvia & vberitate terre decretum libera vt de se se patet, atque integra Deo est. Hunc autem modum minus sibi probatum Soarius ipse in Deo ait: quia imperfectum videtur prius de genere, quam de specie decernere Deum cui omnia, quoad speciem, & modum à principio, ac simul, non minus, quam quoad genus, cognita ac certo explorata sunt: cuius autem, & consilii scripturam hic inde modus iste dicitur. Consilium: quia modum, & medium decreti, seu efficaciter intenti secundum se finis cum specie confundit, quasi finis secundum prædictum genericum decreto illo anteriori efficaciter intendatur, ac non secundum specialiora omnia eius diuiduantia etiam prædicata. Hoc vero ratione diuinæ scientiæ ex prædicto diuinæ (licet, non quia intuitiva: vt alij putant, cui prædicto obiectum præsciendere, vt sæpe ostendi, non contradicit) repugnat, & ex parte etiam decreti, cuius efficaciam præcisa ex parte obiecti esse non potest, vt sæpe etiam monstrauimus. Si ergo, vt Soarius significat, de rei efficaciter intentæ abique modi, & medi intentione eodem modo, atque de intentione rei, secundum prædictum genericum, sine specifico confendum sit, non quidem minus Deum decens modus hic secundus erit, sed aperte iuplicatorius, & repugnans: quare censet Soarius genus, & speciem laxo, nec stricta metaphysica, & logica significatione usurpasse, ita vero pro re decreta, & efficaciter intentam secundum se, quin modum, seu medium, quo faciendū est, simul decernatur ex parte decreti diuinæ nulla est indecentia vmbra quin Soarius ipse in modi huius confirmatione secunda intentionem Dei de pluvia, & fructuum terre vberitate, abique vilo scrupulo, possibilem posterius admittit.

4. Tertium modum sibi probatiorem intendendi efficaciter gloriam prædestinati gratuito ex parte actus, atque antecedenter ad eius merita, alit dependenter ab

Christopho, de Ortega de Deo Vno, Tomus II.

illis ex parte obiecta asserit Soarius: vt scilicet gloriam prædestinati per medium meritum determinat, siue vt præmium, & coronam, ac non aliter obtinendam, antecedenter decernat: ex eaque intentione auxilia efficaciter eligat, ex quibus iustitiam adeptus prædestinatus, eam perscueranter mereatur, ac subinde ob merita condigna, quibus ille decedit, gloriam vti efficaciter intendat, vt coronam, & præmium ipsi donet. Nullam autem in hoc modo repugnantiam inter efficacem Dei voluntatem intentionis efficacis gratuitæ ex parte actus, & independentis à meritis, & eius obiectum, gloriæ scilicet, dependenter à meritis atque non aliter, nisi vt præmium & coronam donandæ: quare, & eius voluntatis cum executione gloriæ, vt præmij & coronæ concordiam esse apertissimam sic explicat, & confirmat. Primo: quia in contractu venditionis gratis quis vult huic, & non alteri rem suam vendere, & tamen eius donationem gratuitam non vult, sed onerosam, & pro pretio. Secundo qui præmium de suis bonis certaturis liberali voluntate statuit, & proponit, non vult tamen bona illa gratuito & liberaliter sed onerosè ob certantis merita donare. Tertiò si ita proponens præmium certantibus tantæ esset virtutis, & industriæ, vt sua opera, & consilio ita aliquem posset innare, vt certo vinceret, ac præmium propositum infallibiliter consequeretur, suæ huius potentie & industriæ consiliis oblique vlla repugnantia, & imprudentia posset, gratuito etiam, & liberaliter ante absoluta certaminis merita velle illi præmium, & coronam victori à se etiam liberaliter propositam, neque aliter quam ob victoriam in eo certamine consequendam: atque ex ea gratuita, & efficace antecedente voluntate operam, & industriam suam certanti impendere, & applicare potest efficaciter velle, vt his suppetis in certamine vincat, atque ob exercitiam absolute strenuitatem, & victoriam obtentam præmio & corona certaminis præstituta coronetur. Hoc autem exemplum, in quo nulla gratuita, & liberalis efficacis voluntatis de illo certante premiando, vel cum suo obiecto, vel cum voluntate posteriori præmij, & coronæ collatiua repugnantia inuenitur, est conclusionis affirmantis possibilitatem efficacis intentionis diuinæ merita prædestinati antecedentis, prorsusque liberalis, & gratuitæ de gloria ex meritis determinate, & non aliter quam, vt corona & præmio donanda, casus idem, atque vt aiunt ipsissimus est. Et sane alterutro ex duobus postremis modo gloriam adulti prædestinati à Deo antecedenter, gratuito, & liberaliter intendi, nec ab opposita sententiæ Patronis negari posse videtur: eam quippe ita gratuito ineffaciter absolute à Deo intendi fatentur. Quare vel eam Deum intendere præcedendo à medio determinato meritum ex parte obiecti, vel per merita determinate (vt verosimilius) obtinendam, quin inter gratuitum intentionis, & onerosum obiecti non, nisi ex meritis, obtinendi, & ita executionem donationis gloriæ ex meritis voluntatem sit repugnantia, aut oppositio vlla. Quod autem aduerfarij intentionem illam efficacem esse negant, ad conuenientiam, vel oppositionem gratuiti intentionis cum oneroso obiecti intenti, & executionis ex intentione illa huius inefficaciam, vel efficaciam nihil refert. Hac vero antecedentis efficacis intentionis, seu electionis gloriæ statuta possibilitate, vt de facto pro prædestinatis in Deo adsit rationes, & à priori, & ab absurdo Soarius & eius sectarij inducant commodius referendas resellendasque certamine octauo, cum nostram primam conclusionem statuamus, ac vindicemus.

5. His omnibus, & singulis pro intentionis gloriæ, siue electionis efficacis merita antecedentis prædestinati ad illam possibilitate à Soario excogitatis, Valquez noster multis sese opponit neque satis plerumque firmis (vt aliis ipsius, hac in re sectariis vlti venit) que hic rejicienda vilia nobis sunt, firmioribus in certamen vltimum pro eorum, & nostra negatiua sententiâ referatis, ne eius veritas ex probationam, & fundamentorum debilitate apud æquos rerum estimatores, vt non subruat, vacillet: & male

Vu 2 in

in primis contendit Vasquez disp. 89. c. 7. & 3. p. d. 23. c. 8. ordinem intentionis solum in Dei voluntate esse: Executionis vero in folis rebus, & obiectis, sine scilicet, & mediis executis: cum ipse efficacem etiam intentionem finis per media & causas physicas obtinendi in Deo concedat, ac postmodum voluntatem concurrenti cum ipsis ad finis executionem. Nec dubium esse possit, quia media remotiora ad executionem precedentia proximiorum ad finem ex Dei executiva voluntate ob finem aliquem præintendunt, & anteriore ad voluntatem Dei mediorum finis proximiorum provenire debeat: quare, & ordinem executionis in divinis etiam voluntatibus repetiri, siue ex efficaci, siue ex inefficaci finis seu effectus per intermediarias causas à Deo apponendi intentione executiva illa Dei voluntatis proveniant. Secundo male contendit in Soarj doctrina aliquid volitum fore ordine executionis non eodem, vt deberet, sed diversò atque aduerso etiam modo, quo ordine intentionis volitum est: ac proinde efficacium voluntatum ordines non convenire inter se, sed inuicem maxime discordare. Assumptum probat: quia ordine intentionis voluit Deus merita propter gloriam: ordine vero executionis vult dare gloriam, vt Soarius ait, propter merita, levis probatio: quia est grauis in philosophia æquiuocatio. Distingue: vult ordine intentionis merita propter gloriam, vt finem intentum ac non habitum, sed per merita obtinendum, fateor, vt medium, & meritum morale habitum, suaque absoluta existentia ad merita apponenda Deum mouens, & inducens, nego. Similiter distingue alteram assumpti partem, ordine executionis, vult dare gloriam propter merita vt finem, nego vt medium, & meritum absolute præhabitu, & existens suaque absoluta existentia mouens, atque inducens Deum vt in præmiu & coronam gloriam, vt ordine intentionis præuoluerat, dicit, fateor: Ecce harum vtriusque ordinis voluntatum concordiam summam, vt mittam eiusdem æquiuocationis fallacia suæ Vasquez ipsum patere: cum ex inefficaci gloriæ intentione, siue propter gloriam, vt finem, auxilia, & merita prædestinati apponi fateatur: ac tunc propter merita ita absolute posita, in eorum præmiu, & coronam ordine executionis gloriam conferri. Nec præstat, quod Vasquez instat, merita, scilicet, non esse media physica, sed moralia, quæ eundem ordinem proinde in voluntate operantis, atque in executione debeant seruare: siquidem solum sunt media quatenus mouent voluntatem operantis, siue volentis obiectum. Quocirca si ante præuoluit absolute merita voluntas ad efficacem gloriæ prædestinati mota est, nihil restat postea motionis moralis meritis erga Dei voluntatem exercendum. Sed tamen duplici intentionis, & executionis ordine admissio, quem necessario vidimus admittere, tamen meriti ordine intentionis gloria vt sine voluntas efficaciter, & adquatè moraliter mota sit nilque restet meritis motionis moralis eo ordine agendum; restat tamen agendum totum ordine executionis eorum absoluta existentia præuoluit, qua sola potest præmiu, & coronæ executionis collationem exigere, & gloriam, vt talem meritum motione causare: quod ipsum fateri Vasquez debet admittens Deum posse effectus causarum naturalium ante harum absolutam præuisionem decernere: hæc siquidem non solum illos physico influxui ordine executionis causant, sed naturali precaria exactione voluntatis concurrenti executioni à Deo: quam precariam executionem sua absoluta existentia fortuitur, atque ordine illo intentionis ad efficacem antecedentem intentionem diuinam effectuum ipsorum non habuerunt. Quod autem ultimo instat Vasquez Deum ordine intentionis, & consultationis præconcordari, ac statuere debere, non solum, quid liberalis, & misericors, sed, vt Iudex, & sit: ac proinde merita absoluta expectanda, vt prædestinati efficaciter intendat; ordinem contra aduersos & motus sibi pugnantia coniungit: statuit ergo Deus liberaliter ordine intentionis gloriam dare ordine executionis, non nisi, vt iustum Iudicem, post merita præuoluit.

6. Tertio impugnatur antecedentis intentionis & executionis efficacis huius possibilitatem d. 89. citata ex Okamo: quia circa id, quod aliquis non sibi sed alteri libere consequendum proponit, atque adeo, ex eius

intentione indicat non debere moueri, nec necessitas mouendum ad apponendum ex parte sua, quod opus est, vt finem ipsi ab alio intentum obtineat, nequit illi: quis intentionem efficacem illius finis habere, cuius executionem absolute in sua potestate non habet, ob frustrationis periculum, & incertitudinem obtinendi finis, quem alteri intendit; tamen media ex ea intentione inefficaci possit efficaciter velle, ac de facto alii conferre, & sique parte apponere, etsi ille alter, cui finis ab altero intentus, & proprius est, medium, & ipsum finem in sua habet potestate ad media adhibenda, nisi ex efficaci finis voluntate nequeat moueri: sicut, de ille aliquis, si finem sibi intendit, quem, & media necessaria in sua omnino potestate habet. Sed falsis pluribus inuitur impugnatio. Primo enim videmus non plerumque quæ ab alterius voluntate pendunt, puta officium, beneficium, ita vehementer, & nobis & aliis obtinendum intendere, vt ex vi intentionis illius ad eam executionem, quantum possumus moueamus, & nihil ad eius assequutionem fortius, & potentius vi eius intentionis omittere possumus: nescio autem quid aliud intentio efficacis nostra habet, quam decernere non ad agendum, quantum possumus, totum, nihilquequod in nobis sit omittendum ad intenti finis consecutionem: etiam cum nobis aliquid efficaciter volumus, vt salutem à medico, alimentum, & vestitum à venditorisque voluntates in nostra potestate non sunt, nec illi concutis causis naturalibus necessariis, cum per illas aliquid efficaciter obtinere intendimus. Ratio est: quia infirmitas de ratione efficacis intentionis nostra, etiam circa ea, quæ ab alterius libertate non pendunt, minime est. Etsi autem sit infirmitas de ratione intentionis efficacis diuine, atque in casu præfati, datus à Deo efficacibus etiam auxiliis meritis, & gloriæ per illud assecutio nostræ libertatis, ac infirmitas potestatis sit possitque absolute antecedente potestate non apponi: alii non apponi nequeant consequente potentia, & impossibilitate: quare intentio illa esset essentia iter per scientiam mediam præsuppositam decretis, vt Soarius ait, eamque proinde auxilij efficacis donatione deuolens imbibitatem necessitatem consequente intenti finis habet: Quod est satis, vt infirmitas nequeat: atque hac ratione Deus in Scriptura ceteris, vt voluntates nostras in manu sua habere dicitur, vt ei quoquo verum deducat, & veritat infallibiliter, atque indefectibiliter quo velit atque ab Augustinus, mendat, & c. 1. 4. de corrept. & grat. Deum magis habere in potestate voluntates hominum, quam ipsi sunt: Quare vt eorum haberet ratio in creatis intentionibus, sicut in diuina. Secundo Vasquez ipse contendit, Deum intentionem efficaciter hominibus abundantiam fructuum per causas naturales, & agorum culturam ab ipsis consequentem, quæ cultura libera est, & potestatis ipsorum, Discrimen finis propositi proprii eius, qui intendit, vel alii ad possibilitatem antecedentis intentionis finis proprii non alieni, nisi ad plenam vel non plenam potestatem intendenti iam impugnatum recuratur, non capio: atque (vt mittam omnia, quæ vult Deus ob finem eandem gloriam, vt communiter dicitur, quare, & sibi, & proprium finem, ac reliqua vt media ad ipsum velle) amicitie amor ita nos in amatum transferre, vt, quæ nobis ex complacentia nostri à natura infusa, ex illius complacentia amemus ipsi, atque velimus. At certe certum est, discrimen de iis, quæ penes intendentes potestatem sunt, vt conferat, non stat in eo, quod aliis intendat vel sibi, sed in eo, quod se solo immediate, & proxime possit, ac efficaciter velit conferre: tunc enim datur dependent ab alterius libertate, & opere repugnat, vt pateret: sed tunc intentio voluntas illa non erit, sed executionis solum sui obiecti, cum nihil ad eius obtentionem rationem medijs habere possit. Si autem ita finis intentionis, vel intendenti, vel alteri ita in ipsius potestate est, vt se solo illum exequi possit, & etiam dependent ab alterius libertate, atque operatione, quam tamen in sua habet potestate, vt nostras habere Deum dicitur, nec aliter, quam per alterius liberam operationem conferre, atque exequi finem statuat, tunc voluntas illa efficacis antecedens absolutam alterius operationem, & intentio efficacis obiecti sui erit: non tamen ex

ea immediate effectus executionis poterit apponi, sed expectanda operatio alterius necessario erit: tamen si ita efficaciter intendente intentione illa ratione efficacis sue intrinsecæ seipsa determinet, ut efficacis media ad eam operationem, quam ratione ipsorum in sua habet potestate absolute obtinendam adhibeat: ita ergo Deum se posse habere in electione, seu intentione efficaci gloriæ prædestinati Soarius ait iuxta tertium modum intendendi gloriam ipsius, ut præmium, & coronam, nec aliter quam per ipsius merita obtinendam: quare tertia hac impugnatione non tangitur.

7. Sed tertium modum Soatio probatorem impugnat rursus Vasquez. Quia actus internus, & externus in eadem specie virtutis necessario esse in statu Theologia debent: maxime cum internus actus specificam honestatem ab externo accipiat: atque in presenti, ut sit actus gratitudinis, misericordiae, aut liberalitatis, efficacis voluntas gloriæ prædestinati, debet respicere non solum obiectum harum virtutum honestatem (quod omnibus virtutibus commune est) sed etiam in materiali obiecti rationem pecuniariam: nempe compensationem obsequii, ut gratitudo sit, misericordiae subleuationem, ut misericordia, & parum largitatem, ut sit virtus liberalitatis: tamen enim his tribus virtutibus aliquid commune, & independentes ab obiectis conueniat, velle scilicet liberè, & absque ulla necessitate physica, aut morali obligationis tribuendi, tamen in specie aliqua eorum constituit voluntas nequit, nisi speciale eius respiciat & pertingat. Si autem gratis, & sine meritis, quod de efficaci electione antecedente ad gloriam, denotat, vix commune illud libertatis physicae & moralis, speciale, quod in virtute liberalis donationis est donatio, & voluntas exequens gloriæ liberalis, & gratuita esse debet, ac non ex meritis: cum, ut exequens voluntas intentioni illi respondeat, nec aduersetur, tum, ut donatio ad aliam virtutem specialem ab ea, in qua electio illa efficaci seu internus actus est, à quo procedit, contra statum dogma moralis Theologiae non pertineat: ergo implicat efficaci electio illa antecedens liberalis, sine, ac independentes à meritis prædestinati cum executiva voluntate, & donatione dependentes à meritis quae de facie ex meritis, & remuneratoria est: in proponente autem præmium certaturus atque efficaciter intendente, & iuvante, quantum potest, vnum ex certantibus, ut superet, & præmium à se propositum (quo proxima ratio videbatur encurari) assequatur, duas actiones externas duasque internas distinguit: harumque quarumvis in eadem specie virtutis cum externa, quam efficaciter intendit constituit: interna siquidem præmij propositio, & eius tractatio externa prout liberalis est, certantium communitati, ac fors Republicae, si præmia de suo alias ponere debeat. Præmij autem distributio eiusque voluntas efficaci, erga alteram ex certantibus, quae distributionem illam pro obiecto habet, est liberè, & physice, & moraliter habeatur liberalis non est, sed gratitudinis & remuneratoria seu distributio iustitiae vix externa ista distributio: quod si alius à proponente, & collatore præmium efficaciter intendat, adiungetque subinde, quantum potest, alterum ex certantibus, ut præmium consequatur, cum media solum possit conferri, idque liberaliter, si ita conferri ab ipso contigerit, nimirum quod intentio efficaci, ex qua illa donat liberalis etiam sit, illud de voluntate emptionis & venditionis extra rem videri ait. Pacisci enim de re, & pretio ad eam virtutem pertinet ex cuius fine quis paciscitur, & quandoque ad nullam, immo quandoque ad vitium, si ex fine fornicationis, ludive immoderati, & vitiosi paciscatur. Extremum de intentione inefficaci, quae idem vixque virtutis opus cum externa actione non facit leuiter videtur, nec liberalitatis, sicut efficaci intentio, affectus est, sed beneuolentiae ad plures virtutes communis. Hæc tamen, etsi acutissima, intentum non euincant. Scilicet præmium quis proponat ex intentione efficaci, ut alter ex certantibus illud consequatur, ex qua etiam illam, quantum possit adiuvet, ut vincat, præmiumque donet victori, dubium non est, quin præmij donatio ad gratitudinem, vel iustitiam distributivam spectet, ad quam antecedens illa efficaci intentio, spectare non potest, cum debitum victori non supponat, similiter, ut

Vasquez ipse aiebat voluntas efficaci vendendi, seu paciscendi, ex qua rei traditio ex iustitia sit, ex iustitia esse nequit, sed ex alio quopiam morio esse potest: ergo non oportet, ut intentio efficaci antecedens voluntatem aliam alicuius actionis executivam ad eandem virtutem ad quam actio, & executiva eius voluntas spectant, pertinet: neque id, nisi de actu interno immediate, & directè executiuo actionis externæ, atque hac externa moralis Theologia docet, potuit docere; nec vim ullam habet oppositio, nisi ex debita subordinatione physica intentionis, & electionis ex ipsa quæ ob finem intentionis esse debet, siue efficaci, siue inefficaci intentio sit: quare, & contra Vasquez ipsum vim habet exemplum, si quam habet. Denique eundem tertium modum impugnat: quia, si unico actu intentionis gloriæ, seu intentionis antecedentis gratitudo, & liberalis, non nisi ex meritis donande, ferri intelligatur poterit quidem ferri in gloriam per, vel propter merita, siue ex meritis seu ordine meritum ad eam voluntatem concipiendam, qui altero ex his tribus modis explicetur, nequitque verificari, nisi merita præuisa in eam voluntatem influant: quod & ipsius antecedentis, & liberalitatis repugnat: quare, nisi electio illa efficaci antecedens præcedens à meritis (iuxta modum secundum iam impugandum) asseratur, prorsus repugnat: sed cum Vasquez ipse 1. 2. c. 1. de intentione finis doceat illam ferri in finem cum ordine, & relate ad media necessario debere: quare non posse non directè in illum, & indirectè ad merita ferri idem sibi responsum iudicet, & electionem, seu intentionem illam gloriæ antecedentem, & efficacem ferri in gloriam cum ordine, & relate ad media meritum, ac prout ad merita etiam indirectè.

8. Secundum de antecedente intentione seu electione efficaci ad gloriam præcisue à mediis determinatis, siue à meritis impugnat Vasquez, quia ex vi eius electionis antecedentis, seu intentionis efficaci gloriæ præcisue posita etiam posteriori electione medijs determinati meritum ad eam consequendam, immo & electione medijs determinati meritum pro obtinendis meritis ad hanc subleuationem monetur homo liberè ad merendum, & obtinendam gloriam per merita: Ergo, etsi non mereatur, nihil ponetur cum intentione, & electione meritum prædestinati, & auxiliorum efficaciam ad merita absolute impossibile, atque nec deficientibus meritis à gloria efficaciter antecedente intentum, excideret, cum intentio illa, & electio antecedens, & ab intrinseco efficaci gloriæ cum eius absoluta positione, & existentia essentia sua connectatur: Ergo eis intentione, & subsecutis electionibus, nullaque facta impossibili sed possibili absolute positione consequeretur prædestinatus ad gloriam sine meritis, quod Soarius negat, & electioni consequutionis gloriæ ab ipso determinate per medium meritum prorsus repugnat. Respondere tamen Soarius facile in suis principiis potest: antecedentem illam suam electionem, seu intentionem gloriæ, vel saltem electionem subleuationem medijs determinate meritum, & auxiliorum efficaciam ad ipsam scientiam conditionatam medium directivam, & subinde conditionatam etiam meritum, ut eius obiectum, functionem supponere: quare, si merita in statu absoluto desissent, ut potestate antecedente possint, non præcessissent: quare impossibile absolute esse suppositionem conjunctionis defectus absoluti meritum, & electionis ipsorum, tanquam medijs determinate electi ad absolutam gloriæ consequutionem: ad eam quippe conjunctionem opus est ut electio ipsa supponatur absolute præcedens, & existens: quare & absoluta existentia meritum positis absolute efficacibus auxiliis, cui futuro eorum conditionata & scientia media, ac tandem electio ipsa, cum auxiliorum, tum medijs determinati meritum innititur: ad coniungendum autem absolutam meritum existentiam & eorum absolutum defectum, purificata per meritum absolutam positionem conditione, nulla esse potest in voluntate, nisi fictitia & chimerica potestas, ut de se patet, ac sæpe docuimus: quare sola est potestas ad non merendum, ac impediendum, ne futuro conditionata, atque electio, tum meritum, tum auxilij illius, in suo genere præcesserit: quæ est potestas non merendi eius.

qui absolute potest, atque in sua potestate habet impedimentum possibilitatis consequentis non merendi, pro prior ad absolutum meritum quem appetiuit impedire, ne fuerit, ut respondimus sepe ad componendam absolutam libertatem actus contingentis cum electione & collatione absoluta efficacis auxilij per scientiam mediam regulatis, & directis: quare, ni aliunde hæc oppositio regulantis prematur ut pressimus contr. 4. q. 2. contra Soaristicas prædeterminationes vniuersim, ac iterum in te præsentem urgebimus cert. ult. facile me eluctari, vel eludetur impugnatio.

9. Impugnat secundo: quia, quidquid Deus vult gratia ipsius, seu propter ipsum vult, vel gratia alterius, seu propter aliud, quin possit voluntas præscindere ab utroque: sicut nec potest præscindere, ut aliquid velimus, quin ex nostri, vel alterius complacentia velimus, ergo Dei voluntas efficax circa gloriam prædestinati, vel versatur circa gloriam, eiusque donationem propter se, & gratia sui, atque sic aperte vult dare gratis, & sine meritis: id est enim dare gratis, dare scilicet gratia donandi, & ipsius donationis, & (præter exclusionem meritorum in ea voluntate) inferitur inde: electionem meritorum ad consecutionem gloria locum non habere, adhuc pro posteriore: quia voluntati illi efficaci aduersaretur: vel versatur circa gloriam eiusque donationem, non gratia ipsius & propter ipsum, sed propter merita, & tunc iam includit merita: cum autem nihil Deus possit vel propter aliud, atque primo modo excludantur merita, secundo vero includantur, sit planè voluntatem illam ab inclusione, & exclusione præcisam esse chimericam, & impossibilem. Ad exemplum volentis efficaciter ex misericordia succurrere egeno non definiendo pro eius voluntatis signo prior donationem, vel mutuo, vel debiti compensatione succurre respondet: iam assignari specialem virtutem misericordiae, quæ componi possit cum quouis ex assignatis modis executionis succurrendi, in voluntate autem illa donandi gloriam abstrahendo à meritis, non posse assignari specialem virtutem, quæ cum donatione executionis propter merita componi queat. Sunt autem hæc ceteris debitoria. Nam ponit (quod Scriptura asserit) eam Dei voluntatem ex misericordia fuisse, & est casus quem admittit, & sane, cum merita ipsa ex misericordia Dei oriantur potest ipse conferre gloriam ex duplici voluntate misericordiae, & iustitiae, seu gratitudinis, vel vniue ab alterius merito inadæquate concepta, & adæquate ab utroque: vel propter vnum ut principale motiuum, alterum ut impulsivum: vel denique exercere, & exequi materialem actionem iustitiae, aut gratitudinis in donatione gloria ex solo motiuo misericordiae. Ratio autem illa nititur æquiuocatione notata supra à nobis in alia eius impugnacione, vocum gratia, & propter se, vel propter aliud: accepto quippe gratia & propter se, vel propter, & gratia alterius finaliter, & medialiter, ut pressimus ad formam, quæ aptius ad latinitatem loquar) verum est nullum actum voluntatis cuiusvis posse ab utroque præscindere, propter autem meritum, non est finaliter acceptum, seu finis respectu gloriae, quæ ob ipsa datur, sed potius medium morale, seu motiuum, per quod illa in executione dabitur: quare absque ulla repugnantia voluntas illa antecedens, siue electio efficax prædestinati ad gloriam in ipsam eiusque donationem ob misericordiam honestatem, vel alterius virtutis motiuum, quin medium meritorum includat, vel excludat, potest præcisè ferri: & sanè cum, quod ad motiuum actus, nullum sit intentionis inefficacis gloriae prædestinati à Vasquez asserit, ab inefficaci discrimen importunè ad eius efficaciam impugnandam medium istud assumitur. Ratio, ob quam secundum hic finis modus minus Soario placet, quia scilicet videtur admittere Deum prius de genere, quam de specie decernere, quod, cum ex parte diuinæ scientiæ, tum ex parte efficacis diuinæ voluntatis repugnat, ut ostendimus, in modi huius explicatione benigna, quam supra dedimus. Soarii ratio vim non habet, ut ipsi, in suo philosophandi modo, displiceat.

CERTAMEN VI.

*Hand maiori opere pretio Vasquianini
aliis Soarium impugnant.*

1. Impugnat Lessius primo. Quia hoc modo electione reprobi ante præuisa merita positum etiam videtur à gloria exclusi: tum quia ceteris Beadorum numerum hac electione efficiaci præfinitum vii adificium certo lapidum numero, & certo Conuiuium numero, & ordine conuiuium, eius assertores esse docent: cum tantum efficaciter electi nequeant non numerum illum complere, ac supra illum addi alij sine mutatione præfixi ordinis, & dispositionis adificij nequeant, electione eiusmodi ante præuisa merita non inclusi, exclusi à gloria positum erunt, ac demum cum ex ea solum efficiaci electione ad gloriam auxilia efficaciac ad perseverandum donentur, qui ita electi non sunt, videntur ab auxiliis illis & perseverantia positum exclusi: vrgeret primum, & vniuersarij certum illum numerum saluandorum conuiuium, & adificio celesti inferendorum, quoad augmentum, & decrementum concedant: quare nec mentiam conuiuium illius molestave adificij, certis corporeis magnitudinibus terminis, & proportionibus delineatum volunt. Secundum non vrger magis. Electio quippe efficacis necessitas non est, ut auxilia efficaciac donentur, adhuc præfinitis in horum sententia, quæ ex intentione inefficacis salutis prædestinationem, & electionem auxiliorum efficacium etiam ad perseverandum possibilem adiungit, sed solum requiritur, ut ita electis, & prædestinatis non possint non conferri: quare ex determinatione hac conferendi auxilia efficaciac ita electis prædestinatis ad perseverandum reprobi, respectu quorum remanet intentio inefficacis salutis, ex qua dati à Deo ea auxilia possunt, ab eis non remanent exclusi sed ex mera Dei libere, quam eis electionis similis absentia facit. Unde secunda Lessij impugnatio euangelicæ: quod scilicet Deus non deatut sincere vel reprobi salutem, sed eorum potius salutem insidiari: quandoquidem de industria ea deperit auxilia, quibus nouit saluandos, quæ si extra auxiliorum ignarus de auxiliis prouideret, plerique reprobi contingerent, verum cum id ex mera Dei libere, non ex prædestinatorum præfata electione ad gloriam potest, nil contra hanc præstat obiectio: immo ei tenetur Lessius obiectans respondere: cum ad prædeterminationem, & electionem auxiliorum efficacium ad perseverandum, scientiam mediam regulantem, & directantem requiratur: electionem vero sufficientem pro reprobi committari similem scientiam fatetur: & tamen Deum ex vera, sincera, seriatque salutis ipsorum intentione ex auxiliis eligere fateri dogmaticè debeat iuxta solutionem huius difficultatis à nobis datam controu. & 6. immo etiam in anteauctorum peccatorum penam ea industria ea triquat: quia tunc etiam ex correptionis, & respicientiæ sine ea confert, ab ea intentione sincera, & respicienti salutis ipsorum non abest, de quo rursus 6. de reprobatione: indeque euangelicæ scandalum, quod apud ipsum Catholicam prædestinationem ingenerare potest apud ignaros, immò & apud Doctos alias, & eruditos. Sane pelagianos ab Augustino prædicata scandalum fecit, quia non satis ab ipsis intellecta. Parum ergo habet scandalum est, quod è sola ignorantia, aut præaliorum intelligentia ortum habet, ut Theologice examine, aut vera, aut probabilitate tradantur. De quibus cum ad modum subtilia, & populi, seu ceteris, ad quem est nobis sermo, caput superantia sunt, recte præcipit prudentia, ut de rebus ad prædestinationem spectantibus subtilioribus.

2. Tertia impugnatio. Quod eiusmodi electi iusto possint respondere reprobi damandi se antecederet ad gloriam electos, atque efficacibus auxiliis à Deo non præuentos, ut bene viuere, ac perseverarent. Hæc electi, & præuenti fuerunt, & prædestinati. Hæc enim electi

obsecro ex prædeterminatione prædestinatorum, & negatione prædeterminationis reproborum, æquo robore contra Lessium, & Catholicos omnes intrinseci potest. Neque enim ex electione efficaci ad gloriam, sed ex electione auxiliorum efficacium pro prædeterminatione ac non efficacium, sed sufficientium pro reprobis, totas suas vires, (si quas habet) desumit, sed habet certe nullas: cum enim siue ex intentione efficaci, siue inefficaci donata auxilia intrinseci indifferentia, & efficacia, seu inefficacia extrinseci sint, antecedentem tam in reprobis, quam in prædestinatis absolutam ad bonum, prauumque eorum vsum potestatem relinquunt, pro quo prædestinati laudem, & præmium, reprobis vero vituperium mereantur, & supplicium. Solumque dicere reprobi possunt, non ita Deum erga ipsos beneficium, atque erga prædestinatos fuisse. Quibus tamen ipse in operationum vine parabolam iam dudum respondit: *An de bonis meis non licet mihi quod volo facere? an oculus tuus nequam est? quia ego bonus sum, & illo amplius. Tolle quod tuum est, & vende.* Siquidem & reprobis non de eorum bonis, & debitis, sed de suo etiam, & ultra debitum, gratis plura in auxiliis sufficientibus Deus contulerit. Nihil ergo iustitiae in reprobis prouidentia, & damnatione seruanda electio illa efficax, & antecedens merita prædestinatorum ad gloriam potest efficere. At inquit Lessius saltem Dei bonitate officit. Dona enim supernaturalia gratis, & e sua mera bonitate communia esse solent, vt in Angelorum Sanctificatione, hominum redemptione, Sacramentorum participatione, & aliis pluribus, æque ad omnes à Deo profusus patet, qui bonitatis suæ, vel inclinationis, legi deficeret, si quibuldam efficaciter ex se solum, & absque eorum merito ad gloriam electis, alios ex se etiam ipso solum ab ea electione exclusisset: obsecro hæc vt bonum Deum faciat, absolutum Dominum negat, nec rationis vmbra habet, vt in naturalibus vnam creaturam alteri præferre possit, vt experimur, in supernaturalibus nequeat: cum non minus supernaturalium, quam naturalium Dominus sit, atque ad supernaturalia illud quale ius, atque exigentia precaria ablit creaturis, Deoque ipsis debitum: & parabola etiam inæqualis donationis operantis in donis supernaturalibus sit. Exempla de sanctificatione nil præstant Angelis communi: non probatur fuisse omnibus æqualem, immo aliis imperitum fuisse, quam aliis maiorem verius est: quid ergo discrepat alios præ aliis ad gratiam vocationis ampliores & ad gloriam impensius fuisse amatos? Redemptio ad omnes creaturas eius capax extensa non fuit, cum eius Angeli participes non fuerint: immo nec æqua quoad applicationem, vel per Baptismi sacramentum, aut penitentiam: nec medium sufficiens ad remedium, & reparationem nonnullis promissum nonnulli opiantur. Mitto perspicua plura.

3. Quarta Lessij impugnatio: Promissio omnis est signum voluntatis promittentis: ergo absoluta absolute, conditionata vero solum conditionate voluntatis. Atque promissiones omnes, & omnibus in scriptura à Deo de vita, & gloria æterna factæ conditionate sunt, sub meritorum scilicet conditione: ergo nulla est in Deo erga aliquem adhuc prædestinatorum, nedum erga eos omnes absoluta efficax, & antecedens eorum absoluta merita ad gloriam electio. Confirmatur: quia obinde nemo nostrum conditionate promittit alicui, quod absolute dare decreuit. Confirmatur secundo: quia Deus eodem modo omnibus promittit gloriam sub conditione meritorum atque inferni pœnas sub conditione demeritorum, ac proinde vtrumque ex conditionata solum voluntate, non autem ex absoluta efficaci, & antecedente absoluta merita, aut demerita, quam erga damnationem non habet, neque ex iustitia, aut retributione remuneratoria habere potest. Atque insuper, cum minæ illæ erga omnes sint, veræ, seriæ, atque ex animo esse debent, essent autem respectu prædestinatorum inanes minæ vanæque terrorelementa, quæ, nisi ex ignorantia antecedentis efficacis electionis suæ ad gloriam, incutere ipsis timorem minime possint. Rursus electio hæc Dei ratione auxiliorum efficacium, quæ Deus in sua habet potestate, & ita electio necessario donat, cum eorum

meritis absolutis, & perseverantia connexa est, atque ad conuertentiam proinde cum ipsis dicitur: contra verò cum non ita electis denegat efficaciam auxilia ad merendum, & perseverandum eorum non electio cum negatione meritorum, & perseverantia ipsorum ad conuertentiam etiam dicitur: ergo idem est, promitto tibi gloriam si eam perseveranter merueris, atque promitto illam, si te antea electi contra vero eius tibi iacturam minitor, si te non elegi ad eam. Quod, & à communi sensu, & ratione hominum, & à Dei bonitate alienum est: immo implicatorium, cum tota retribuenda gloria, vel ab ea decidendi conditio electio diuina, vel non electio sit, non quæ sonat & significatur conditio meritorum, aut demeritorum. Respondetur facile: promissionem illam ad omnes factam, & æqualem sub conditione fieri debuissè, cum non sit absolute danda gloria reprobis, qui tamen illam ex auxiliis sufficientibus obtinere absolute potestate antecedente possunt: ratione cuius antecedentis potestatis non merendi illam, atque impediendi subinde electionem illam efficacem regulatam per scientiam mediam conditionatorum meritorum, ne suo loco, & priori in suo genere præcessisset, potuit fieri, adhuc supposita electione respectu prædestinatorum, conditionata promissio: cum ea electio solum necessitatem consequentem obtinendi gloriam ita electis prædestinatis inducat in suarum sententia: id quod conuincendum aliunde est, vt vim hoc argumentum habeat: maxime, cum promissio hæc conditionata gloriæ meritum (vt minimum) & incitamentum, non leue, sit ad merendum: unde facile confirmationes omnes infirmantur, sed facilius subruunt omnia, si promissio conditionata, & ipsi supposita necessario conditionata voluntas ante absolutam electionem ad gloriam constituitur, quæ, etsi necessaria ad eam promissionem non sit, nullatenus autem subsequuta repugnat. Postremo, vt vini, & difficultatis vmbra habeat, probandum erat: quæcumque ad conuertentiam dicuntur synonymè dici, quod est improbabile, præsertim in iis, quæ ob physicam connexionem vnius cum alio (qualis est inter electionem & merita prædestinati) ad conuertentiam dicuntur, in iis siquidem vnum re ipsa ab alio diuersum eorum nominibus significari certum est.

4. Quinta, & sexta Lessij impugnatio eodem recidit. Nempe ex hac electione antecedente merita, & efficacie quorundam ad gloriam, tolli, cum in vnoquoque omnem bene operandi sollicitudinem, cum in viris Apostolicis animarum zelum. Siquidem si electus ita ad gloriam sum, ab ea exidere nequeo: & quamvis per merita obtinendam electus atque in eis etiam mea sollicitudo in Dei electione, & decreto numeretur; ille me ad ea omnia, ignarum etiam, & inermem efficaciter excitabit, sin autem ex electis ita non sum, frustranea est præceptorum, & consiliorum Dei studiosa obseruantia: quia etiam adhibita saluandis certo non sum, quin antecedens bene merendi, & salutis potestas, & libertas, alio mihi, quam in damnationem cedat: certa autem irriti, ad rem, etiam possibilem, consequendam laboris cognitio & iudicium impedit prorsus, tollitque conatum: quod ipsum argumentum contra zelum aliorum de mea, & reliquorum salute militat; tamen per eorum zelum, & labores illorum mandanda executioni sit mea, vel reliquorum salus decreta: nam, & hoc nihil ipsis de ea cogitantibus, neque sollicitis suo tempore fiet, & ad id efficaciter excitabuntur, quin ultra statum fieri, & quam quique electus à Deo est addi aliorum solertia, industria, & zelo quidquam possit. Hoc tamen totum Pelagianorum, & Semipelagianorum argumentum præcipuum, vel potius erroris sui totum fundamentum fuit: & quod sublata etiam antecedente electione, seu intentione efficaci gloriæ prædestinati, positaque prædestinatione, & electione mediorum efficacium extrinsecus, certa tamen, & infallibili de salutis assequutione (vt Lessius ipse ex intentione inefficaci salutis admittit) eandem vim contra prædestinationis certitudinem habet: cui cum nostra libertate conciliandæ Patres omnes, & Scholastici, atque accuratissime & subtilissime Anselmus, & Molina noster, nostrique omnes postea inflata

runt: quare, cum impugnatio supponat electionem hac Soaristica necessitatem antecedentem ad meritum, persecutionem, & gloriæ consecutionem per ipsam non induci, maxime si, iuxta tertium Soarii modum, non nisi per meritum obtinenda gloriæ electio efficax sit, quæ absolute libertate esse non possunt, nil in eo argumento, & impugnatio est, quod non æque Lessij & nostrorum omnium prædestinationem impugnet: ei tamen respondemus pro prædestinatione omnes, eius certitudinem, & infallibilitatem à nostro absoluto bono auxiliorum usu, solertia, & industria ratione scientiæ mediæ, cui prædestinatio cuiusque certitudo innitur, pendere: quare, & posse absolute à nostro malo usu impediri, ne suo signo, & priori præcessisset: iuxta illud Petri. *Satagite ut per bona opera certam vestram vocationem, & electionem faciatis*: quod ipsum de & pro sua electione discit Soarius, & supponit obtinebitque, quovisque aliunde à doctrina, & dispositione tradatur. Libertas autem alio quam in damnationem reprobis cedere ex dictis constat, siquidem industria bonoque usu reddere auxilia efficacia possunt absolute, neque ex efficaci intentione damnationis, & mali usus, immo nec ex inefficaci, sed potius ex vera, & seria boni usus, & salutis intentione ipsis à Deo tribuuntur. Et hæc impugnationis pars contra Soaristas non est, qui negant reprobos ante merita positum excludos, sicuti negamus omnes. Nouatores eo argumento impugnant, ut ante merita positum excludos, ut ipsi contendunt, concedamus: quia non aliter se exterius Deus gereret, quam denegando eis auxilia efficacia ne perant: sed saluentur. Et certe quoad externorum mediorum, & appositionem verum assument, errant tamen quoad internos Dei electionis & intentionis affectus, quos ob eorum salutem à Deo conceptos habitoque scriptura Patres, & Ecclesia testantur. Ex quibus patet, quid, quantumque aliorum zelus labor, & industria aliis ad salutem consequendam, augendamque perfectionem, & gloriam possit ea etiam posita electione, sicuti, & prædestinatione prodesse: proficereturque iis speciatim electis, & prædestinatis quorum bonus usus auxiliorum, immo & auxilia ipsa illorum zelo industria, hortatu, & prædicatione obtinenda elegisset, sicuti in omnium sententia prædestinatur.

5. Septima Lessij impugnatio: quia ea electio à naturali cursu, & dispositione rerum discordat. Si enim ante præuulsum primum peccatum habita à Deo est: ergo, etsi illud non fuisset idem, eodemque gradu homines bearentur: at nunc multi ex prauo concubitu nati, qui nec in statu proinde innocentie nascerentur, beandi sunt: ergo non iidem tunc bearentur. Secundo, cum electio hæc circa singulares homines tali corpore, & anima constantes eidem cibis tunc, quibus nunc, ut illos opus esset, cum ex ciborum varietate corpora ipsorum, cum in se, tum in semine ex quo erant coagmentanda variarentur. Tercio materie particulas per diuersa corpora dispersas colligere Deus teneretur, ut iidem beandi nunc perstaret corpus: maiori scilicet, quam generalis resurrectionis miraculo. Insuper, cum ad electionem hanc vnus præ alio, etiam non electi supponi existentes, & singulares debeant, si eorum non electio uti aliorum electio, ante primum peccatum fuit, infertur: eisdem, qui peccato commissio eo etiam non commissio, & in statu innocentie fuisse damnandos: quod similibus absurdus patet multisque affinis aliis. Verum, si aduersarij negent hominum electionem, & prædestinationem ante præuulsum Adæ peccatum fuisse, & solum ex meritis Christi post peccatum decreti: quare nec Adami gratiam in statu innocentie effectum fuisse prædestinationis, (quod verius mihi est) eisdem qui nunc in statu innocentie saluandos homines minime infertur: & omnia opposita disparent. Sed quoniam hoc ordini decretorum incarnationis Soaristico minus concordat, admissa electione hominum eorumdem, qui saluandi nunc sunt, ad gloriam, non oportet eos eodem modo tunc, ac nunc procreantur, propagari: cum extrinsecum eorum substantiis, etiam singularibus sit: sicuti in Soarii sententia Christus, & ante Adæ peccatum, atque ex eo remotè, & proximè ex Beata Virgine propagationem absolute, & secundum substantiam fu-

turus præuulsum est. Neque item iidem cibis uti oportet, ut eadem corporum materia persistat: extrinsecum quippe id illis partibus nutriti, & aliti est, sicut de generati generatione diximus: Cum nutritio iuxta Philosophum sit partialis nutriti generatio. Atque hoc etiam in humanitate Christi, si ante Adæ peccatum in Soarii sententia à Lessio ad impugnationem admissa, fatendum est: cum non iidem cibis, quibus in statu innocentie Adæ peccato admissio fuerit usus. Quod autem ita Deus res perstante innocentia disponderet, ut materie portuicula omnes, quibus beandorum nunc corpora coalescunt, & tunc eadem corpora coagmentarent infinitum Dei sapientiam probat, quæ retum, & causarum omnium cursum tunc disponderet, ut omnes illæ particule in sua quæque corpora naturali cursu confluere, quod plane non naturæ cursu rerum, debitoque ipsi Deo concursu, & dispositione, sed miraculo in generali nostrorum corporum resurrectione à Deo peragatur. Vnde nec obiectio tam multa acutè, & eruditè mouet quidquam contra Soaristicam electionem ad gloriam euincit.

6. Octaua Lessij impugnatio: quia, si electio illa efficaci ad gloriam antecedente merita atque per meritum obtinendam eligit Deus simul gloriam cum meritis prædestinati (ut tertio modo Soarius ait) vel scilicet electionem gloriæ immediate, & ante auxiliorum electionem, sequitur electio efficax meritum, quæ re ipsa erunt prædestinati, eiusque præuulsum gloriæ dignitate meritis respondent: inde verò inferat eorum operum absolutam positionem in manu Concilij nostri seu in potestate nostra non esse: quod contra scripturam est, & contra dogmaticam arbitrii nostri libertatem, etiam extrinsecam, quæ eorum operum præuulsum aboletur: vnde præuulsum, non autem libertas nostra pro causa reddenda est, cur ea opera fiant. At tandem, cum eorum operum, ac meritum plura respicienda, & imperfecta sint, ea etiam ita à nobis ita Deo efficaciter antecedenter vellet, quod nec fiat cum illis. *Estote ergo perfecti, sicut & Pater vester perfectus est*: nec cum diuina sanctitate, perfectione, & bonitate, perfectioni scilicet operum metam intrinsecus præfigere, & operum imperfectionem, & negligentiam nostram etiam efficaciter amare: ac nos tamen inertiam, & negligentiam nostram, atque imperfectionis operum nostrorum promptam, & expensam excusationem in Dei efficaci voluntate haberemus. Hæc tangitur iterum difficultas de euerione libertatis & meriti operum nostrorum per eiusmodi electionem: quod verum esset, quod de Soario Lessio refert supra lecto, nempe, docere electionem ad gloriam tantam, & determinatam esse non autem per merita determinatam, sed vniuersam, siue hæc, vel illa vim contra Soarium: immo, & absolute non haberet: siquidem decreto efficaci de opere nostro disuulsum hoc vel illo, cuiuslibet libertatem absolute non euerit ostendimus controversia d. 6. quæst. 3, ac demum ex dependentia electionis illius regularæ per scientiam mediam à nostra absolute libertate, & operum ex ea liberè apponendorum, ut Soarius ait, impugnationis impetus infingitur, ut aliunde pressius, ut diximus, vigeat impugnatio. Vnde nostra libertas, quæ electionis illius non generet, & ordine causa fuit, non autem electio pro causa, nostrorum meritum, & operum aduocata reddi etiam debet: inde excusationis inertie nostræ, & imperfectionis in Dei efficaci voluntate & electionem rerum gestarum vanitas apparet. Nec demum, ita Deus illud operum perfectionem, quam habituram scientia sua conditionata nouit, eligit, & præstat, ut præstat, ne habere maiorem, quam ex operantis potestate, & libertate potest absolute habere, sed solum præstat, ne habeat maiorem, quo opposita ex Dei desiderio de maiori nostræ, nostrorumque operum perfectione, atque ex Dei bonitate laudis & rate perfectione euanescent.

7. Impugnatur communiter sententia hæc affirmans à negatiue Doctoribus, ex orationis inutilitate à prædestinatis, ut saluentur contra orationem Dominicanis illis verbis: *Adueniat Regnum tuum*: cum ita electi à Deo ex se ipso atque antecedenter ad merita non possint non saluari, insuper ex 1. ad Timot. 2. vbi dicitur

unumquemque fieri posse *non contumelia ex vase in honorem*: cui illud Apocalyp. consonat, *tene quod habes, ne alius accipiat coronam tuam*, quasi hæc possit amitti. De quo loco supra: Et illud Corint. 9. *Castiga corpus meum*. *Ne forte, cum aliis prædicantibus, ipse reprobus efficiat*: quod posita eiusmodi electione efficaci ad gloriam, a Deo ex seipso ante & independenter à meritis electi amitti ab ipso gloriam est prorsus impossibile. Respondit olim Soarius, argumentum hoc esse improbabile, quia nemo eatenus contra eiusmodi electionem efficacem ad gloriam ante præiudicium merita prædestinati usus fuerat: impugnauit Vasquez 3. p. cit. d. 23. cap. 10. ab auctoritate negativa male inferri argumenti nondum tacti improbabilitatem: oportere enim tactum ab aliis omnibus esse, atque, ut improbabile reiectum, ac insuper aliqua aperta ratione eius improbabilitatem ostensam; eo enim argumenti, & diffusus improbabilitas ostendi solammodo potest. Quamdiu enim ratio ab omnibus tacta insoluta manet, non quidem improbabilis, sed evidens esse conuincitur: quod in re præterite confirmatur apertius, Nam Oxam, Gabriel & Catherinus pauculis illis eximie prædestinatis, quos solum efficaciter ante ipsorum merita electos ad gloriam putant omnem prorsus potestatem, & libertatem illam amittendi eiusmodi electione aufertur planè fatentur: quare neque auctoritas negativa à Soario improbabilitatis, impugnationis, & argumenti huius contra ipsum præsentia adest. Insuper maxima eius impugnationis probabilitas, immò efficacia inde satis ostenditur: quod Soarium ipsum recurrere, ut ei respondeat, coegerit ad suppositionem extrinsecam, quæ est natura antecedens operationem sit, eius tamen libertati non officiat: quod ad concordiam absolutæ prædictæ, & prædestinationis cum operum nostrorum libertate, tametsi ad manum Patribus esset, neglectum, ut fuit, & inutile, ac falsum ab ipsis omnibus reiectum est, præcipue ab Anselmo, qui ceteris impensius, acutius, & subtilius de ea concordia disputans c. 12. n. 9. & 14. asseruit, ac definiuit: immò & Soarius ipse 1. de concursu Dei eandem in simili solutionem repellit de voluntate Dei non concurrenti nobiscum c. 13. n. 14. alia vero solutione quam tentauit moxque subiciam, licet non satis ab aliis præclusa fuerit: tamen ita eam posita insecutur ut nihil præstare illam æquis rerum aestimantibus facile appareat. Respondet secundo: ut libertas tollatur ex suppositione aliqua antecedente operationem inferre vi sua debere aliquem actum singularem cum determinatis circumstantiis: sed hoc solum requiritur, ut ille actus cum determinatis circumstantiis necessarius absolute sit, eiusque omnis in illis absolute impossibilis: unde inferitur gloriam indiuiduam & in tali mensura donandam ad quam electione absolute antecedente prædestinatus eligitur, ipsi necessariam atque eius defectum ex suppositione illa electionis (quam prorsus antecedentem esse hæc solutio admittit) esse absolute impossibile: esse vero electionem illam prædestinati ad gloriam singularem, & in tanta mensura Soarius fatetur ubique. Secundo ipse fatetur electionem ad hanc, & tantam gloriam prædestinati esse cum his circumstantiis determinatis singularem meritum, ut cert vit. videbimus. Denique etsi cum eis determinatis circumstantiis meritum electio illa ad gloriam absolute antecedens habita à Deo non fuisset, ac proinde ad ipsius meritum perstaret prædestinatio libertas, non tamen ad illam, vel consequendam, vel amittendam, quemadmodum Soarius ipse 3. p. d. 83. sect. 2. & 1. de concursu Dei c. 11. ex vniuersæ hypostatica non manere humanitati Christi libertatem ad peccandum, tametsi ei maneat libertas ad merendum fatetur, in præceptis operibus: quia actus quibus impleuit præcepta cum determinatis circumstantiis, & in singulis ex antecedente vniuersæ hypostaticæ suppositione determinati antecedenter non erant, erat autem antecedenter determinata negatio peccati.

8. Alij autem huius affirmantis sententiæ Doctores ita præfatæ impugnationi respondent, ut tolli libertatem prædestinatis ad gloriam consequentem (quod solum ea impugnatione contenditur) admittant, at manere eis ad illam spontaneitatem, quæ tamen cum brutis, etiam ad suæ felicitatis acquisitionem communis sit, & quæ sola

Christoph. de Origine de Deo Vno, Tomus II.

ad gloriam à Calvinistis in hominibus admittatur, & nos brutorum more ad gloriam agi, atque sua hac electione ire, atque ita respondentes via argumenti in Calvinismum adigi sua solutione demonstrant. Quarto respondent alij ita Scripturam loqui, non quia electus amittere gloriam absolute possit, sed ut sit in timore: sed dant impugnationi, quod intendit: ac insuper Dei per scripturas hæc comminationes illicitas, & illusorias facit cum de re impossibili prorsus esse concedat, & subinde à veritate alienas. Quinto alij respondent ita electum absolute posse damnari, non tamen ex suppositione, siue in sensu composito electionis; sed in sensu diuiso, sicut de prædestinato posse absolute damnari Catholicis omnibus fatendum est, licet ex suppositione in sensu composito prædestinationis absolute damnari nequeat. Hoc rejicit Daza: tum quia est Calvinistarum, & Recentiorum Dominicanorum Thomistarum solutio ab authoribus, contra quos agimus, in vniuersæ impugnata. Tum etiam, quia humanitas Christi peccare absolute non potest, nec posse absolute peccare dici potest licet in sensu diuiso vniuersæ hypostaticæ siue ea sublata peccare posset. Ergo dummodo in sensu composito electionis illius nequeat electus peccare finaliter, ac subinde amittere gloriam ad quam electus est, & damnari absolute non posse finaliter peccare gloriam amittere, & damnari contra scripturam, & Catholicorum sententiam dogmaticam dicendus erit: sicut ob impotentiam similem peccandi in sensu composito vniuersæ hypostaticæ Christi humanitas absolute prorsus etiam antecedenter impeccabilis dicitur. Verum, si Soarii doctrinam respondentem percelluerunt, facile se ab his impugnationibus expediant. Etenim Calvinista, & Dominicani Thomista auxilia ab extrinseco solum bono nostro usu efficacia, & intrinseco indifferentia abhorrent: atque inde scientiam mediam ad electionem efficacem ad gloriam, & efficaciam auxilia pro electis eligenda Deum dirigere excreantur: quare, & omnem prorsus dependentiam à nostro arbitrio, & libero usu absoluto auxilij, cum efficacia ipsius, tum electionis vniuersæ modicis negant, totum electionis illius efficaciam, prædestinationisque suæ negotium, robur, & connexionem cum gloria à Dei solius arbitrio pendere: unde & eius diuisionem à nobis vllatenus pendere non posse, nec pro priori ad eius positionem vt non poneretur. Hæc vero electio Soaristica prædestinatorum, quamvis motiue & meritorie à nobis nostrisque bonis operibus absolutis, meritisque, non pendeat, cum ante ipsa sit; at vero, cum scientiam mediam operum conditionate futurorum, ut sui regulam, supponat, atque utraque, & scientia, & conditionata operum futurum in alio obiectiuo genere à futuritione contingente absoluta, ac subinde & arbitrij nostri potestate indifferente purificata conditione, per auxilij illius absolutam positionem pendat, sit plane, ut tunc etiam, cum electio est, sit pro natura priori ad eius positionem ad eam impediendam ne sit plena in prædestinatis electis absoluta potestas: quare, & ad eam diuidendam, ac subinde in sensu diuiso per electi potestatem, & libertatem absolutam finaliter peccandi, amittendi gloriam, & passiuè damnandi absolutam potentia, & possibilitas: uti omnes de Catholica prædestinatione philosophari debemus. Atque hoc sane sensu Soar. possibilitatem, seu absolutam potestatem amissionis, gloriæ & damnationis electorum in sensu diuiso electionis esse admittit: quia eius positio potestatem diuidendi voluntatis nostræ, quam iuxta doctrinam datam supponit, & ad eam ponendam, vel diuidendam est, non destruit. Quare ni alius euctio libertatis, & potestatis, amissionis gloriæ, & damnationis ita electi absolute impugnetur, nihil ex scriptura, aut instantiis præfatis contra Soarium, & affectas obtrinebitur.

CERTAMEN VII.

*Magni mei Magistri Daza & ipso
posteriorum urgentiora contra Soa-
ristas argumenta retusa.*

1. Aliis rationibus peculiaribus affirmantem Soaristicam sententiam impugnauit Doctissimus, & acutissimus Magister meus Didacus Daza manuscripto citat. de prædest. d. 3. §. 4. Prima ex constitutione libertatis diuinorum decretorum solum per extrinsecam connotata procedit. Etenim decretum efficax gloriæ liberum est: ergo in ea opinione de constitutione libertatis diuinorum decretorum per extrinsecam connotata gloria ipsa absolute posita debet constitui: atque et ipsa & absolute non nisi propter merita est ac ponitur: ergo decretum, & electio efficax gloriæ non nisi gloria absolute posita propter merita haberi à Deo potest; quare, & ante merita absolute posita à Deo haberi, & concipi liberè repugnat æquè, atque electionem illam à Deo liberè ac non liberè simul haberi. Virgo ab opposito: decretum, seu electio efficax, & libera gloriæ effectu ipso gloriæ absolute posita debet in hac opinione constitui: ergo, si ante absolute posita merita nostra, & absolutum vsum nostræ libertatis absolute extrinsecus exercitè est posita gloria nostra: ergo eius absoluta exercitè, & extrinsecus à Deo appositio ab absolutis meritis, & vñ libertatis nostræ non pendet, immo nec pendere potest. Hoc autem pugnat cum Catholica, & dogmatica veritate de electione executiua prædestinati ad gloriam, huiusque collatione propter merita quam Catholicè aduersarij ipsi statuunt, voluntque cum sua electione efficaci antecedenti merita componere. Nec patet in opinione connotatorum extrinsecorum effectuum ad decretorum Dei libertatem constituendum recursum ad ordinem intentionis, & executionis electionis duplicis liberæ, anterioris scilicet ordine intentionis, & posterioris ordine executionis. Etenim, vt vidimus executione, & absolute positione exercita gloriæ quodvis liberum Dei decretum constituendum necessario est. Vnde controu. 4. de voluntate Dei d. 4. & 6. in hac opinione ordinem intentionis & executionis euerit contra ipsam ostendimus. Nec magis præstat actiones extrinsecas ex fine Dei voluntate in eis edendis præstituto realiter specificari, & entitative diuersificari: etsi enim falsa hæc doctrina admittatur, atque ad diuersitatem connotatorum pro decretorum diuersitate designandam inferuerit: forsque etiam ad ordinem intentionis inefficacis cum ordine executionis tuendum, non vero intentionis efficacis obiecti directè voliti: cum enim efficacia ipsa decreti liberè etiam à Deo concipiatur nullo alio quam obiecti absolute extrinsecè existentia & positione efficacia illa libera decreta potest constitui, vt patet. Impugnatio hæc à Deo efficax, & ad manum in ea opinione connotatorum est, vt miser nostrum Vasquez, Herize, & alios eius ea in te sequaces, qui ita solum decretorum diuinorum libertatem defendi posse, ferè euident putant, eo contra Soaristas discursu vfos non fuisse. Etenim, licet aliter ipse de libertatis diuinorum decretorum constitutione censet demonstrationibus, quas tales, hi putant pro opposita constitutione libertatis diuinæ per extrinsecus effectus, & connotata satis recte eos ab opposito principio in præsentem virgerent. Atque ita ego impugnationem hanc Daza auditor præcipuam, & efficacissimam æstimabam. Iam vero, cum ex cogitata, probataque à me potentia, & motione vera, & reali (licet non physica) intentionali, absque reali physica diuersitate actus à potentia in intellectu, & voluntate diuinæ constitutionem libertatis decretorum Dei per eius prorsus intrinsecam adæquate nec difficili Philosophia, & Theologia composuerim, leuem post hæc impugnationem reor; eaque subinde abstinendum.

2. Impugnant Daza idem, & Herize (euidenter

putant) primum modum electionis huius efficacis, scilicet præcisiue, ex parte adhuc obiecti, à merito. Etenim ex vi anterioris eius voluntatis non potest non potestate vlla Deus gloriam ita ad illam electio tribuere, siue adfuit, siue non adfuit eius merita: ergo, nec potest potestate vlla ita electus illam à Deo recipere, siue adfuit, siue abfuit eius merita: etiam si nequeat libertas ad meritum, quod efficacia electionis non pertingit: consequentia est legitima à necessitate actus agendi, seu impotentia actiua non donandi exercitè, & completè ad necessitatem passiua recipiendi, siue impotentiam passiua non accipiendi. Antecedens ipsa electio præcisiua est. Si enim deficientibus meritis posset gloriam non dare ea electione posita, eius efficacia absoluta à meritis non præcideret, quod quidem eis non positis careret effectu. Virget autem Daza: quia gloria per se primario, & proxime libera prædestinato non est, neque esse potest: Ergo solum potest ipsi libera esse secundario, & meritis ratione immediatè libertatis prædestinati ad meritum, à quibus ipsa pendet: atque ea electione efficacie demandat à Deo gloriæ præcisiua à meritis seu, siue non adfuit, siue adfuit merita, gloriæ donatio fit inuicem, & independentes à meritis: ergo nec secundum nobis libera esse potest. Probatur consequentia, libertas nostra solum potest secundario donatio gloriæ conuenire ob dependentiam eius à meritis nobis proximè, & immediate liberis: sed hanc auferit donatio gloriæ electio illa efficax anterior præcisiua à meritis: ergo, & secundariam, quare & omnem nostram, siue respectu nostri, libertatem. Confirmat exemplo: si enim quis à licitoribus comprehensus in carcerem ducatur, vique velit nolit ducendus, etsi tunc etiam liber maneat, vt velit ire vel nolit, non tamen vt in carcerem eat, vel non eat, quo scilicet velit nolit trahendus à licitoribus est. Confirmat nulus à contrario. Si Deus ante præcisiua absolute cuiuspiam demerita statuisset ei gloriam non dare, liberum ei gloriam antequam foret, etsi liberum esset meriti illam, vel non mereri, quod attinet ad meritum intrinsecum (quod suppono ex pacto, aut promissione Dei non pendere) quia antecederet ad merita voluntate efficaci Dei erat a gloria exclusus.

3. Acutissimus tamen ad speciem nodus, nec alius quam Gordius, soluendus ex iam dictis facile soluitur: etsi enim electio hæc independentes à meritis subiectiue habita à Deo fit, & obiectiue etiam ad gloriam, præcisiue ab illis donandam, si abessent, ac subinde ab eis independentes: de meritis, quod meritum motionem intelligendum est, non autem quoad conditionem, & dependentiam obiectiuam electionis illius. Etenim scientia media regulari: quare, & ab ea eiusque obiecto, nempe conditionata futuritione meritorum, ac tandem absolutis meritis, ac libertate (à quibus functione eorum conditionata obiectiue, & verificatiue: purificata conditione pendet) docent pendere Soaristas. Quare sublati meritis, & vñ nostræ libertatis absolute, prædestinati electio illa non fuisset, ac subinde ex vi ipsius gloriæ collatio non esset: quare, licet hæc vi electionis illius cum meritis, quo ad motionem meritum non connectitur neque ab eis dependat, quia ab ea motione independentem donanda efficaciter, & præcisiue gloriæ decernitur, connectitur tamen cum eis ac dependet pro priori obiectiua illius dependentia, vt sit purificata conditione, à libero vñ voluntatis prædestinati in meritis absolute apponendis, quare & secundario libera gloriæ donatio nobis est cum autem per subsequenter electionem medijs vterius Deo ita efficaciter præcisiue præcisiue possibilibus, merita quæ ea electione motiue seu quo ad motionem meritum exclusa non fuerant, determinatè electionem meritum exclusa absolute (vt dogma fidei docet) ad gloriam illam de facto absolute (vt dogma fidei docet) ad gloriam donationem exercent. Atque, vt breuius soluiam, nem totam cingam cum præcisiua illa electio efficax gloriæ Soaristica ex parte obiecti à donatione gloriæ quam efficaciter respicit, motionem meritum, si adfuit, non excludat positue, sed solum positue non includat, neque ad futuram determinationem non includat, sicut nec determinat non ad futuram gloriam donationi, & executione voluntati solum exclusæ

cati permissionem vellet, sed ipsum peccatum, sine quo eius passibilitas, & merita passionis, & mortis, quibus obtinenda à nobis erat gloria, esse non poterant: immò iuxta Soanij doctrinam, & consequentiam. 3. part. tom. 1. d. 5. sect. 3. peccata etiam flagellantium, crucifigentium, &c. quæ passivè à Christo recepta, passio meritoria, & satisfactoria ac redemptio nostra erat à scelestis ipsorum actione reipsa indivisibilibus, ac eadem. Secundo: si Christus post prævium peccatum Adæ, & originale fuit decretus, atque ob ipsum electio hæc prædestinatorum ad gloriam facta, cum absque illa, atque ex sola inefficaci intentione gloriæ tantum Redemptoris, & redemptionis beneficium, & gratia collata nobis est, cur non ex inefficaci intentione auxilia ad perseverantiam finalem, longè maioris æstimationis nobis provenient? Item cum gratia auxilia Adamo in statu innocentie prouta, & providenda cuius ceteris si non peccasset, neque hi originale contraherent, & quibus in statu innocentie perseverarent, & salvarentur ex simplici intentione salutis eorum provenirent, cur non & post prævium Adæ, & originalia nostra peccata decretumque Christum Redemptorem: siquidem tanto Redemptore decreto & habito intentio illa inefficax tantum habebat tamque validum motum, ut ad auxilia efficaciam perseverantiam adeo obtinenda luaretur? Congruæ quidem rationes istæ sed admodum efficaces non sunt. Prima de necessitate amandæ peccatum non videtur si Christus absolute ante illud prævium decretus sit, & conditionatè solum Redemptor passibilis, si peccatum posteriori signo eveniat, ut plures Theologi sentent: sed nec si absolute etiam passibilis Redemptor absolute pro priori ad peccatum fuerit decretus: sat enim erit Deo velle peccatum permittere, ut causa, & intentio redemptionis passibilis Deus non cadat; est absque peccatis nequeat obtineri, ut de peccati permissione cum Soario licet propria ratione dicemus d. 5. de effectis prædestinationis illum prædestinationis effectum esse ostendentes. Ad reliqua constat decreto & habito post peccatum Redemptore tanto motum adeo excellens potentique Deo extitisse, ut efficaciter ad gloriam prædestinatos, alias absque ipso non eligendos. Ex dictis autem ad primum constat gloriam prædestinatorum per merita penitentiae aliæ quæ peccata supponant vel prædestinatorum vel aliorum ipsos per iniuriam & nefas exercentium efficaciam esse posse, quin Deus ex ea velle peccatum cogatur, ut idem Daza obiciebat.

8. Denique ex Vase alij opponunt antecedentè voluntatè & intentione gloriæ, equalem esse ex scriptura in Deo, pro prædestinatis, & reprobis, respectu quorum efficaciam non est ut patet. Ergo nec pro prædestinatis; sed illud *vult omnes homines salvos fieri*, non probat intentionis salutis pro utrisque æqualitatem, cum absolute verum sit, utrorumque salutem à Deo intendi, etsi impensius prædestinatorum salutem intendatur: quod ab huius intentionis efficaciam intrinsecam præcedendo satis verosimilius respondet Soarius quam admittendo unam salutis intentionem pro omnibus æqualem, addendoque efficaciam aliam pro prædestinatis ut admittit citato loco & putat probabiliorē i. p. tract. de prædestinatione: etenim nemo absque nova ratione, & ex se solum ipso rem eandem efficaciter simul, & inefficaciter intendit, multoque minus absoluta & conditionata voluntate cuiusmodi inefficacem voluntatem salutis omnium Soarius esse affirmat. Maxime cum ex intentione inefficaci illa communia auxilia efficaciam ad actus honestos omnes, & meritorios dari à nobis à Deo possint atque haberi à Deo ad æquata prædestinatio ut supponit ubique contra Dominicanos Recentiores, idem Soarius, immò ex eiusmodi intentione ad plures actus meritorios, & honestos virtutisque excellentioris, & absolute perfectioris, quam sit prædestinatorum plurium finalis penitentia & conversio non paucis reprobis dantur: ergo & ex eadem inefficaci intentione poterunt dari dabunturque auxilia efficaciam ad finalem penitentiam prædestinatis, quin efficaciam alia intentio salutis ipsorum præcedat. Ac tandem cum prædestinatis etiam auxilia sufficientia aliquot, & pleraque quandoque dentur, aliæque efficaciam, atque alia aliis inter se, & ad eundem finem subordinata ex eadem certe finis intentione debent subordinari, & conferri, quia

sufficientia ab inefficaci, efficaciam vero ab efficaci conferantur: nequeunt autem ab efficaci sufficientia dari in Soaristarum sententia, qui inter auxilij conferendi, & intentionis ex qua conferitur efficaciam proportionem requirunt, indeque electionis antecedentis prædestinatorum ad gloriam stabilire contendunt: ergo conferuntur, tam sufficientia, quam efficaciam auxilia prædestinatis ex intentione, quæ ad ea omnia subordinanda potens absolute per Soarium est, inefficaci. Argumenta contra negantem nostram sententiam ab æstimatione Patronis ex ratione petita soarism non propono: quia certam, seq. contra unamquamque ex eibus statuendis conclusionibus, dum ea diluciam, proponam.

CERTAMEN VIII.

*Duplici conclusione negans sententia
stabilitur, & ab oppositis
vindictur.*

1. **D**E facto prædestinati ante merita ipsorum prævium non sunt ad gloriam efficaciter electi: clausa eligi absolute modo aliquo Soaristico possunt. Habet Patronos quos dedimus cert. 2. n. 8. Probat conclusio: quia per hos Doctores, cum quibus disputamus alijque eiusmodi efficacie antecedente electione prædestinati ad gloriam, & prædestinatio adequatè, & totum subsidium salutis eius certo, & infallibiliter consequens negotium ex inefficacie intentione salutis transigunt, peraguntque à Deo potest. Ergo ex natura rei electio ista intentio illa efficax antecedens gloriæ prædestinati ad eius prædestinationem superfluit. At nullum est fundamentum ad asserendum electionem, seu intentionem efficaciam gloriæ prædestinati ipsius prædestinationem, ac finalem merita absoluta de superfluo antecedere. Ergo non præcedit. Patet consequentia postrema: quia nihil superfluum ad rem aliquam admittendum de facto, & suo fundamento ad ipsam est. Antecedens vero postrema etiam illationis probatur: quia neque in scriptura, nec Patribus eius electionis asserenda fundamentum aliquod adeft, ut ostendimus cert. 3. & 4. neque vilius à ratione est eiusdem asserenda præsidium, ut ex rationum, quibus aduersarij utuntur propositione examine, & solutionibus iam ostendo: Prima Soarij, & asserendum ratio, intentio finis proportionata esse debet in conatu, vel providentia, quantum fieri absolute possit electioni mediorum, atque magis proportionata est intentio efficaciam finis salutis, & gloriæ prædestinati cum electione efficaciam mediorum ad eius assecutionem, quam inefficacia eius salutis, & gloriæ intentio: ergo conaturaliori providentia intentio efficaciam gloriæ, & salutis prædestinati cui prædestinationi præcedit, quam solum inefficax intentio. Ergo efficaciam intentio de facto prædestinationem omnivis prædestinati antecedit. Patet consequentia: quia in rerum providentia ea de facto admittenda est, quæ conaturalior esse deprehendatur. Cæterum ratio hæc valde exugis est, & infirma: est enim proportio inter intentionem, & electionem, quoad efficaciam in conaturali, seu conaturaliori providentia servanda admittatur (& gratia quidem, cum ex intentione inefficaci in conaturaliori providentia ab omnibus admitti debentur) non cuius electio sæpe à Deo, & à nobis etiam habentur, non infertur servandam esse inefficaciam intentionis, & obiecti electionis, seu medij electi, sed electionem ipsam, inter intentionem autem, & electionem ipsam quoad efficaciam proportio servaretur, est electio medij solum sufficientis esset: siquidem medij illius efficaciam electio foret. Secundo idem Soaristæ omnesque Theologi admittunt reprobis ex inefficaci intentione auxilia plura efficaciam eligi conferrique de facto ad actus honestos, & vitæ æternæ meritorios: plura, inquam, etiam quam eligantur, & conferantur multis prædestinatis: ergo conaturaliori providentia non requiritur ea

proportio efficacie inter obiecta electionis, & finis intentionem. Dices: proportionem eam requisitam non esse inter efficaciam mediorum ad intermedia quæque obtinenda, & finis intentionem, sed inter efficaciam media ad finem intentum v.g. gloriæ, ad quem auxilia illa efficacia reprobis data ad actus honestos intermedios efficacia absolute non sunt: siquidem cum gloriæ intentione affectione, & obtentione absoluta non coniunguntur: Contra tamen est, quia Soarius ipse, & affectus admittunt ad effectus plures per causas naturales, interuentu etiam liberarum obtinendos, ad pluresque actus nostros liberos indifferentes, immò solum moraliter honestos, nec vitæ æternæ (in eius doctrina) meritorios, inefficaciter solum à Deo intentos, media efficacia, & intentum ab ipso effectu habitura, disponi, & eligi ab ipso, atque donari: ergo non requiritur in connaturali providentia proportio, quoad efficaciam medij electi ad finem intentum, cum ipsius intentione.

2. Tertiò: connaturalior hæc providentia ex proportionem seruata, quoad efficaciam intentionis, & electionis inter se, & cum auxiliis, seu mediis ad finem intentum absolute per illa de facto obtinendum impugnatur à priori. Etenim, ubi, nec causis, nec mediis aliquid virtutis, aut debite dispositionis in aliqua providentia à Deo suppletur, nihil connaturalitatis eiusmodi providentia potest defecere: ergo neque potest esse alia, quæ respectu illius fit connaturalior, consequentia est legitima: quia eo, cui in aliqua linea, & ordine nihil deficit, nihil in eadem linea potest esse perfectius & maius: siquidem id, quo in ea linea, & ordine ab alio superaretur, ipsi in ea linea, & ordine deficeret: contra id, quod in antecedente ad consequentiam supponitur: iam antecedens ipsum ex terminis evidens est. Siquidem maior, minore connaturalitas providentia ad aliquid præstandum, aut obtinendum ex eo, quod magis, aut minus, vel virtutis, vel debite dispositionis causarum, & mediorum ad illud habendum per providentiam suppletur defuit necessario debet, atque vnicè potest: ergo summa providentia connaturalitas, & cui nihil deficit connaturalitatis in linea, & ordine providentia connaturalis, inde solum defuit potest, ac debet, quod nihil per ipsam, seu virtutis, seu debite dispositionis ad aliquid intentum de facto habendum, causis, aut mediis suppletur. Pergo iam ex dictis factis. Atque per providentiam causarum, & mediorum, seu auxiliorum efficaciam, quibus de facto intentum prædestinari gloria, & salus æterna obtineatur, atque eorum auxiliorum electio per scientiam mediam directam (& quod ipsum est prædestinatio illius) ex sola inefficaci intentione salutis à Deo habitam, nihil causis, & mediis, quibus salus obtinenda est virtutis, aut debite ipsi dispositionis à Deo suppletur: ergo ex providentia summe connaturalis est, & cui in linea, & ordine providentia connaturalis nihil deficit: ac proinde, respectu cuius nulla alia connaturalior esse queat. Assumptum antecedens probatur: probata siquidem iam est consequentia ex illo deducta. Etenim inefficax intentio salutis, & gloria prædestinari intrinsecam, & naturalem virtutem habet ad movendum Deum, cuiusque voluntatem ad electionem mediorum, seu auxiliorum efficaciam ad salutem prædestinati de facto, absolute, & cum effectu obtinendam, quin aliquid virtutis intentioni illi inefficaci ad electionem, neque huic ad auxiliorum efficaciam appositionem neque his, & voluntati prædestinati ipsi instructæ ad obtentionem absolutam gloriæ per eam providentiam, seu prædestinationem à Deo suppletur: insuper nec quidquam debite his causis mediis singulis, aut omnibus prædestinatione & providentia hæc ex inefficaci salutis prædestinati habita à Deo suppletur. Quia, cum, tam electio illa mediorum, seu auxiliorum efficaciam ad salutem, quam auxilia illa efficacia, ac demum salus indifferentia de se se, ut ex efficaci, vel inefficaci intentione salutis prædestinati apponantur, & proveniant: quare nec ipsi ex efficaci intentione salutis prædestinati provenire, apponi, atque disponi determinatè, connaturalè, ac debitum (soario, & affectis fatentibus) sit, nihil ea providentia, & prædestinatione habita à Deo ex inefficaci intentione salutis prædestinati suppleri, addi, vel omitti, videtur esse.

3. Hac fors Soarius præsentit: atque adeo videtur rationem hanc suam primam non adeo nudam, & simpliciter efformasse, sed aliis etiam terminis, & administris vestitam, & implexam, ut eorum multiplicitate, & confusione lectoribus perplexitatem, & oppugnatibus faceret difficultatem. Sed pars ea iis, qui non satis solida, minusque solide probant, ac tumentur, vulgaris, ac trita, nunquam nos decipiet, si singulatis terminis omnes adiunctos euoluamus, & quid, quantumque vniuersique valeat examinemus. Adiungit ergo ad maiorem hanc connaturalitatem providentia, & prædestinationis ex intentione efficaci salutis prædestinati, quam ex inefficaci probandam: id quidem, est ex obiectiva dispositione providentia non requiritur, ut ostensum habemus à nobis est requiri tamen ex perfectione Dei providentis, eiusque benevolentia, ac beneficentia speciali erga prædestinatos. Sed contra primum ex subiectiva Dei providentis perfectione, rogo ita arguentem. An eiusmodi providentia, ut efficacia auxilia ad intentam gloriam de facto obtinendam, eorumque electio non, nisi ex intentione efficaci salutis, proveniant ita ad perfectionem subiectivam Dei providentis spectet, ut, si ita provideat imperfectionem aliquam, siue debite ipsi perfectionis in provideendo defectum Deus incurrat, necne? si primum: ergo, contra ipsum Soarium, nequit Deus ex inefficaci intentione salutis aliquem prædestinare, neque ad effectum aliquem nobis libere obtinendum de mediis efficacibus provideat, cum nequeat habere providentiam rei cuiusvis imperfectam debite perfectione privata. Si autem absque illa imperfectione positiua, vel privatiua Deus ex inefficaci salutis, vel alterius cuiuspiam effectus libere à nobis obtinendi intentione nos prædestinare potest, ac de mediis efficacibus ad illum de facto obtinendum provideat, nihil ex Dei perfectione defuit potest argumenti, ut de facto non ex inefficaci finis intentione prædestinetur, ac de mediis efficacibus ad finem certè & infallibiliter obtinendum provideat, sed efficaci solum. Siquidem ex alterutra intentione, citra omnem imperfectionem, eiusve vmbriam de mediis efficacibus providebitur illud de maiore benevolentia, & beneficentia, gratiaque Dei erga prædestinatos, quam erga reprobos leuissimum est, atque seipso nutans. Siquidem, ut vidimus d. 2. ex dictis controu. 6. de provide, citra efficaciam intentionis, & amoris gloriæ prædestinati potest esse in prædestinatum, eiusque salutem amor impensor, atque intentio maior. Ad beneficentiam vero, & gratiam ampliolem, posita etiam intentionis, & amoris æqualitate dari auxilia efficacia ex scientia conditionata prædestinatis, quin ex simili scientia, quæ reprobis congrua, & efficacia vix sunt, donentur satis fore: id quod non bene negavit Lessius de prædest. sect. 5. n. 5. r. Quod vero postremo affert Soarius Beatissimam Virginem in Deiparam antecedenter ad ipsius merita absoluta de facto electam fuisse iuxta Ecclesiæ vericulum. *Elegit eam Deus, & prælegit eam*: quasi illo præ ea efficacis electionis diuine antecessio denotetur: quod ipsum censet de Apostolorum electione ad Apostolatam ex illo Ioan. 15. *Non vos me elegistis, sed ego elegi vos*. Si autem eam dignitatem prius meruissent, quam Deus ipsis illam decerneret, ipsi potius elegissent Christum, quam ipsos Christum foret dicendum, quare vtrumvis negare singulare reputat Soarius, & absurdum: sed vtrumque negat Valsq. 3. d. d. cit. c. 2. & 4. negandumque esse latè contra Soarium defendit: & quidem illud de electione efficaci Virginis in Matrem ante absoluta merita, ex illo Ecclesiæ vericulo prælegit debili consequentia deducitur. Tum, quia illud præ de antecessione æternitatis electionis ad effectum interpretari quilibet absque impugnatione potest. Maxime, cum id de sanctis Virginibus aliis, Ecclesia etiam canat. Secundo, si Maternitas Virginis ex eius meritis, nec data nec conferenda erat, paritas non est ad electionem ad gloriam prædestinatis ob merita conferendam: sicut neque ab electione in Apostolatam. Si autem ex meritis Dei Mater electa est præcipua. Contra exemplum hoc, atque contra electionem ad gloriam stabit difficultas. Et tandem his omnis, cum electio, & Virginis in Dei Matrem, & Apostolorum in Apostolatam ex sola antecedente inefficaci intentione disponi à Deo potuerit: ut post præuifa merita efficax electio haberetur: sicuti, & prædestinatio ad gloriam iuxta Soaristarum doctrinam, male ex eo, quod

quod electio ad eas dignitates Virginis, & Apostolorum pro Dei arbitrio antecedens eorum merita efficax fuerit, iactetur, fuisse etiam in prædestinatis ad gloriam electionem similem: est siquidem à libera determinatione Dei circa unum ad aliam omnimodò inconnexam cum illa ad disparatam determinationem eius liberam circa aliud, disparata etiam prorsus illatio.

4. Sit secunda conclusio, electio antecedens absoluta, & efficax ad gloriam in executione liberè à nobis, & contingenter obtinendam est impossibilis ac repugnans, etsi essentia sua per scientiam mediam regulatur, ac dirigatur, & quovis modo explicetur: ita Doctores pro prima conclusio citati præter nostrum Ioan. Præpositum, qui stat pro affirmantibus in quæst. de possibili cit. loc. dub. 7. Porro huius conclusionis probatio, prima probatio præcipua est: cum à potentia ad actum negativè inrefragabilis consequentia sit: est autem efficax ab euctione libertatis, & contingenter obtinendæ à nobis gloriæ in executione huius conclusionis probatio, nisi quæ, non utrumque efficax, sed evidens; si totum eius robur penetraretur, exeratur; tamen si ut vidimus eius vires totas non omnes eius conclusionis Authores collegerint, & exerceant, ut, evasione ex præsuppositione essentiali scientiæ mediæ ad electionem illam dirigentis ab adversariis tentata, eludi ita minus doctis possit, ut non videatur intentum concludere, idcirco in conclusione hæc nostra expressi, *Etsi essentia sua electio efficax absoluta antecedens per scientiam mediam regulatur, & dirigatur: ut nihil in eo præsidij, atque verosimilis effugij adversariis esse præmonerem.* Ratio autem est, quam dedimus contr. 4. de volunt. Dei d. 6. q. 2. à cett. 3. Vbi actuum nostrorum contingentium, ac liberorum præsuppositiones, essentia etiam sua per scientiam mediam de ipsorum conditionata futuritione directas, ac regulatas, cum eorum libertate repugnare monstravimus: quia, licet ratione scientiæ mediæ, & futuritionis conditionate præsuppositæ logicam solum, & consequenter necessitatem nullatenus cum absoluta concurrentem contingentia, & libertate pugnantem, extrinsecus, atque à futuritione conditionata ipsorum mutuatam eiusmodi præsuppositiones habeant, tamen ratione infusibilis connexionis cum absoluta actuum nostrorum existentia & futuritione ita antecedentibus præsuppositionibus absolutis essentialis, & intrinsecæ absolute antecedentem naturam necessitatem aliam absolutam existentiam, & futuritionis actuum nostrorum, eorumque subinde libertati repugnantem inducunt: ac proinde ex parte hypothetis adhibita statum alium conditionatum necessarium, ac minime contingentem constituunt à contingentia illi, qui ex hypothetis auxiliij indifferetis intrinsecæ principij, & voluntatis solum constituebatur, fuitque scientiæ mediæ ad electionem illam dirigentis obiectum, atque ea etiam efficaci electione posita (non tamen antecedente ex parte hypothetis adhibita) persisteret: ex parte siquidem hypothetis efficaci illa electione antecedente ad gloriam adhibita statum alium futuritionis gloriæ non conditionate contingentis, sed necessariæ futuritionis gloriæ à prædestinati libertate prorsus independentis constitueret. Hoc argumentum ad formam pressius virgebam citato loco, ubi præfinitorum ex directione, & regulatione scientiæ mediæ tentatas evasiones plures obturato præclusi, ut nihil hic oporteat repetere.

5. Et hæc quidem in quovis modo electionis, siue præcisiuæ à meritis, siue positiuæ à meritis dependenter ex parte obiecti efficaciter à Deo volitæ concludunt: Etsi enim præcisiuæ à meritis electio efficacia sua merita, seu opera nostra non pertingat: quare nec cum eorum absoluta existentia, vel futuritione connectatur, ac proinde neque eorum officiat absoluta libertati, at vero cum existentia, & obtentioni absoluta gloriæ prædestinati connexa de sese antecedente natura, & causalitate præcisiuæ illa ex parte obiecti à meritis, & operibus prædestinati sit: gloria illa antecedente ad merita non poterit non esse, ut bene Vasquez respondet 3. p. d. 23. Soario contendit ex præfinitione, seu electione absoluta gloriæ præcise prædestinati operum eius, seu meritorum libertatem non euertere: quod nullquam à se negatum, oppositumve contendit Vasquez ait, sed solum libertatem absolutam obtentionis gloriæ à prædestinato eiusmodi electione antecedente pessima ire: quandoquidem antecedente ad ope-

ra prædestinati libera non potest non ex efficaci illa electione absolute gloria à prædestinato ita antecedente præcisiuæ ad gloriam electio obtineri. Quod ipsum actum est, licet electio illa dependenter ex parte obiecti à meritis disunctum, hoc scilicet, vel illi à Deo habetur: siquidem cum necessitate antecedente etiam ad humanum illum actum, aut opus nostrum, cuiusvis determinati singularis actus, aut operis exercendi, apponendique absolute peritatem libertatem satis ostendimus contrarie Incarnat. de libert. & merito Christi in operibus præcipue disputantes & controu. 4. de volunt. Dei d. 6. q. 3. de electione, seu præfinitione disunctiva ex parte obiecti agunt. Cæterum cum in secundo modo electionis absolute, & efficaci antecedentis ad gloriam conferendam absolute, damque à prædestinato dependenter à meritis, non à meritis vage, & disunctivè, sed singularibus, & determinatis illisque ipsis iuxta Soarium supra sit, quibus obiectum de facto est, nulla ipsi libertas, (quare nec meriti) ratione libertatis ipsorum secundario gloriæ obtinenti libertas poterit conuenire.

6. Tandem, etsi merita non in particulari, & determinata simul cum gloria ipsis obtinenda, sed vage solum, & disunctivè, efficaciter absolute, & antecedente à Deo obtinerentur, nulla contrarietatis libertas, ut per huiusmodi quod peccatum positivum damnaretur ita electio ad gloriam prædestinato maneret: ex ea quippe efficaci voluntate impossibile est Deo velle concurrere ad alium actum cum intento efficaciter obiecto incompatible, non minus quam si expressè actum incompatible esse voluisset: ea quippe actus, seu obiecti instanti & vici efficaciter expressè & formalis volitio alterius contrarij incompatible obiecti virtualis volitio efficaciter est ipsi volitioni repugnans, & contradicens. Vnde quicunque aliquid incompatible cum altero efficaciter vult, vultque vult efficaciter omissionem huius alterius incompatible, quæ proinde ipsi, si actus precepti omisso sit ipsi imputatur ad culpam. Cum autem abique voluntate concurrere siue positiuæ siue permissiuæ ex parte Dei absolute, & quatenus per ipsum est efficaci concurrenti ad actum nullus actus positiuus esse à nobis antecederet possit, atque concurrenti ex parte sua ad actum peccati nostrum finale atque prædestinati damnationem ob illud eiusmodi electione ad gloriam atque excludit efficaciter concurrere ad illud à Deo ipsis, impossibile virtualiter sit, ac si formaliter & expressè efficaciter ad illud actum concurrere noluisse: Fit plane omne peccatum finale atque damnationem præsertim ob illud esse absolute in electio antecedente ad gloriam ob merita etiam interminata & vage perseverantia finali communis potest impossibile: quare & ipsi libertatis contrarietatem ut per peccatum finale positivum damnatur ita electio prædestinato eripitur, atque aboleri, atque his etiam Oxam, Gualis, Catherini, & aliorum de electione simili aliquorum eximie prædestinatorum tantum, etsi temporarij sunt confutata: cum nullus ita electi prædestinati contrarietatis, & contrarietatis libertatem possit salubriter absolute ostenderimus. Mittenda denumque memoria (quodam impugnatio) digna in re presentij videtur opinio doctrinæ, Deum prædestinato quædam auxilia gratis, minimè quib. series prædestinationis ipsius inchoetur, ex inefficaci gloriæ intentione eligere, & donare, reliqua vero et intentione efficaci: quæ proinde quasi ab ordinis illius medio mouere Deum ad electionem, donationemque auxiliorum atque motionem suam incipere operari: ea quippe opinio & factis impugnationibus obnoxia est, & ab omni vilo verosimili, & apparenti fundamento procedit dum partem prædestinationis, & ordinis auxiliorum ad ipsam spectantium, & quibus salus de facto obtinetur à prædestinato est, inefficaci intentioni, partem vero efficaci illi, quæ vlla necessitate, aut rationabili congruentia tribuitur immò vero irrationabiliter: cum omnium auxiliorum præordinatorum, & conditionerum ad salutem de facto obtinendam, ordo, & dispositio ex eodem finis eius antecederet intentione provenire intelligi rationabiliter possit, ac debeat.